

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१

मकवानपुर

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

मकवानपुर

दस्तावेज : जिल्ला आकस्मिक योजना मकवानपुर, २०६७

तयारी प्रकाशन : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, मकवानपुर

प्रकाशन तथा परिमार्जन मिति :

पहिलो पटक:	२०६७ असार
दोस्रो पटक:	२०६८ असार (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
तेश्रो पटक:	२०६९ आषाढ (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
चौथोपटक :	२०७० आषाढ (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
पाँचौ पटक:	२०७१ आषाढ (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
छैठौँ पटक :	२०७२ चैत्र (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
सातौँ पटक :	२०७३ श्रावण (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
आठौँ पटक :	२०७४ श्रावण (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
नवौँ पटक :	२०७५ असार (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
दशौँ पटक :	२०७७ साउन (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
एघारौँ पटक :	२०७८ साउन (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
बाह्रौँ पटक :	२०७९ साउन (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
तेह्रौँ पटक :	२०८० श्रावण (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)
चौधौँ पटक :	२०८१ श्रावण (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)

आर्थिक सहयोग

प्रथम पटक तयारी	- २०६७ : प्लान इन्टरनेशनल नेपाल मकवानपुर कार्यक्रम एकाइ, हेटौँडा
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०६८: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल मकवानपुर कार्यक्रम एकाइ, हेटौँडा
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०६९: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल मकवानपुर कार्यक्रम एकाइ, हेटौँडा
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०७०: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल मकवानपुर कार्यक्रम एकाइ, हेटौँडा
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०७१: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल मकवानपुर कार्यक्रम एकाइ, हेटौँडा
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०७२: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल मकवानपुर कार्यक्रम एकाइ, हेटौँडा
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०७३: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल मकवानपुर कार्यक्रम एकाइ, हेटौँडा
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०७४: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल र यु.स.आइ.डी. सवल परियोजना मकवानपुर
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०७६: प्लान इन्टरनेशनल नेपाल, राडो नेपाल, सामुदायिक उर्जा तथा पर्यावरण विकास मञ्च, आइ.भि.डि.यस सवल परियोजना, सि.सि.डि.एन. प्रयास परियोजना, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०८०: नेपाल विपद् उत्थानशील सञ्जाल (NDRNet)
पुनरावलोकन तथा परिमार्जन	- २०८१: जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, मकवानपुर

बिषय सूची

खण्ड: एक	६
पृष्ठभूमि	६
१. परिचय	७
१.१ उद्देश्य	७
१.२ आवश्यकता तथा महत्व	८
१.३ लक्षित समूह	८
१.४ योजनाका सीमा	९
१.५ योजना तर्जुमा प्रक्रिया तथा चरणहरु	९
१.६ योजना तर्जुमा प्रक्रियामा संलग्न सरोकारवाला निकायहरु	१०
१.७ जिल्लाको सामान्य परिचय	१०
१.७.१ अवस्थिति	१०
१.७.२ भू-क्षेत्र नदी र जमीनको वर्गीकरण	११
१.७.३ जनसंख्याको आकार, जाति, भाषा र मुख्य पेशा	११
१.७.४ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार मकवानपुर जिल्लाको जनसंख्या विवरण	१२
१.८ योजनाको अपेक्षित नतिजा:	१३
खण्ड : दुई	१४
सामान्य पूर्वतयारी योजना	१४
२.१ मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदारहरुको सूची	१४
२.२ सन्दर्भ सामाग्रीहरुको अध्ययन तथा पुनरावलोकन	१४
२.३ वैठकका निर्णयहरु	१५
२.४ प्रकोप जोखिम विश्लेषण	१६
२.४.१ मकवानपुर जिल्लाको पालिकास्तरीय संकटाभिमुखताको अवस्था	२५७
२.४.१.१ मकवानपुर जिल्लामा विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरुको नक्सांकन	२८
२.४.१.२ परिस्थिति तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धी पूर्वानुमान	३१
२.५ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी	३७
२.५.१ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको भूमिका तथा जिम्मेवारी	३७
२.५.२ जिल्लास्थित क्षेत्रगत अगुवा संस्थाको भूमिका तथा जिम्मेवारी	३९
२.५.३ जिल्ला अगुवा संस्थाहरुको भूमिका तथा जिम्मेवारी	४०

२.५.४ क्षेत्रगत निकायहरूको नक्सांकन तथा स्रोतसाधनको आंकलन	४०
२.६ सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य	४०
२.७ सहयोगी निकायहरूमा अपुग/अभाव (GAP) देखिएका सामग्री, स्रोत साधन र क्षमता	४३
खण्ड- तीन	४७
क्षेत्रगत अवधारणा र उद्देश्य	४७
३.१ क्षेत्रगत अवधारणा तथा क्षेत्र परिचय	४७
३.१.१ क्षेत्रगत अवधारणाका विशेषताहरू	४७
३.१.२ क्षेत्रगत अवधारणाका प्रमुख उद्देश्य	४७
३.१.३ क्षेत्रगत अवधारणाको आवश्यकता तथा महत्व	४७
३.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि क्षेत्रगत समितिहरूको संरचना तथा क्षेत्रगत अगुवाहरू	४८
३.२.१ सूचना समन्वय र खोज तथा उद्धार क्षेत्र	४९
३.२.१.१ क्षेत्रगत उद्देश्य	५०
३.२.१.२ सूचना, समन्वय, सर्भे र खोज तथा उद्धार क्षेत्रको समितिको संरचना	५१
३.२.१.३ सूचना समन्वय र खोज तथा उद्धार क्षेत्रमा पूर्वतयारी	५२
३.२.१.४ खोज तथा उद्धार	६०
३.२.२ कृषि तथा खाद्य क्षेत्र	६८
३.२.३ आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र	७४
३.२.४ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	८४
३.२.४.१ पोषण क्षेत्रका योजना	९२
३.२.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रबर्द्धन क्षेत्र	१००
३.२.६ शिक्षा तथा संरक्षण क्षेत्र	१०९
३.२.७ प्रबन्ध व्यवस्थापन र पुर्नलाभ	१२१
३.२.७.१ तत्काल मर्मत तथा पुर्नलाभ क्षेत्र	१२५
खण्ड : चार	१२९
कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति	१२९
४.१ विपद् पूर्वतयारी योजनाको क्रियाशीलता	१२९
४.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन	१२९
४.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधि	१२९

४.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन र अनुगमन	१३०
खण्ड : पाँच	१३१
प्रतिवेदन तथा अभिलेखीकरण	१३१
५.१ प्रतिवेदन	१३१
५.२ संचार	१३१
५.३ अभिलेखीकरण	१३१
५.४ अनुमोदन प्रक्रिया	१३२
परिशिष्ट क	१३३
विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनको लागि स्थानीय तहभित्र रहेका खुला क्षेत्र	१३३
परिशिष्ट ख	१३८
हेलिप्याडको विवरण (खुला चौर तथा मैदानमा रहेका)	१३८
परिशिष्ट ग	१३९
मकवानपुर जिल्लामा पालिकागत विपद् जोखिम तथा संकटासन्नटाको अवस्था विश्लेषण गर्न सम्पर्क स्रोत व्यक्तिहरु	१३९
परिशिष्ट घ	१३८४०
मकवानपुर जिल्लामा रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरण	१३८४०
परिशिष्ट ङ	१३८४५
मकवानपुर जिल्लामा रहेका शवि वाहनहरुको विवरण	१३८४५
परिशिष्ट च	१३८४७
हेटौडामा रहेका अस्पतालहरुको विवरण	१३८४७
परिशिष्ट छ	१३८४८
महामारी तथा आपत्कालीन अवस्थाको लागि बफर स्टक औषधीको विवरण	१३८४८

खण्ड: एक

पृष्ठभूमि

प्राकृतिक र गैर प्राकृतिक कारणहरूबाट सृजना भई धनजनको क्षति गर्नुका साथै मानव जीवनयापनका क्रियाकलापहरू र वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने आकस्मिक अवस्था हो विपद् । विपदलाई समयमै व्यवस्थापन गर्न सकिएमा यसबाट हुनसक्ने ठूलो धनजनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । नेपाल प्रकोपको दृष्टिकोणले विश्वमै अति उच्च जोखिमयुक्त मुलुक हो । वर्षेनी प्रकोपबाट देशमा ठूलो धनजनको क्षति हुनेगरेको अवस्था छ । नेपालमा बाढी पहिरो, भूकम्प, हावा हुरी, चट्याङ, आगलागी, दुर्घटना र स्वास्थ्यको प्रकोपको जोखिम रहेको छ। भूकम्प र दुर्घटनाको प्रकोप आकस्मिक रूपमा जुनसुकै समयमा घट्न सक्ने र खास गरी वर्षायाममा मनसुनजन्य हावा हुरी, चट्याङ र स्वास्थ्यजन्य प्रकोपको जोखिम हुने गर्दछ। नेपालमा वर्षाको समय प्रायः असारदेखि भदौसम्म मनसुनजन्य विपदको जोखिम हुने गर्दछ । हाम्रो देशको भौगोलिक अवस्था र प्राकृतिक अवस्थाका कारण मनसुनजन्य बाढी पहिरो, डुवान, हावा हुरी, चट्याङ, स्वास्थ्यजन्य प्रकोप र वर्षा हाम्रा लागि निकै चुनौती र कष्टकर हुने गरेको छ ।

नेपालको सन्दर्भमा भूकम्पीय जोखिमका दृष्टिले विश्वमा ११ औं स्थान साथै पानीजन्य प्रकोपबाट हुने क्षतिका हिसाबले ३० औं, जलवायु परिवर्तन प्रभावका हिसाबले १०औं^१ र चट्याङको जोखिमका दृष्टिले ५ औं^२ स्थानमा रहेको छ । मकवानपुर जिल्ला देशको भापा पछाडि चट्याङका दृष्टिले दोस्रो प्रभावित जिल्ला हो । प्राकृतिक विपद् बाट वार्षिक औसत पाँच सय जना र मानव सिर्जित विपद् बाट दुई हजार मानिसको मृत्यु हुने तथा करिब रु ९ अर्ब बराबरको आर्थिक क्षति हुने गरेको अध्ययनहरूले देखाएका छन् । यसबाट विपद् जोखिम न्यूनीकरणका क्षेत्रमा भएका हाम्रा प्रयासहरू पर्याप्त छैनन् भन्ने सहज अनुमान गर्न सकिन्छ । विपद्का तीनै चरणहरू विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्स्थापनामा आवश्यक ध्यान दिनुपर्ने र सावधानी अपनाउन सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

प्रकोपबाट डरलाग्दा परिघटना वा परिस्थिति सृजना भई मानव घाइते तथा मृत्यु हुने, व्यक्तिगत तथा सार्वजनिक सम्पतिको क्षति, भौतिक पूर्वाधारहरू लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य तथा वातावरणमा गम्भिर असर तथा क्षतिको अधिक संभावना रहेको पाइन्छ । प्रकोपग्रस्त इलाकामा व्यक्ति र समुदाय प्रत्यक्ष प्रभावित हुँदा विपत्तिपूर्ण अवस्थाको सिर्जना हुन्छ, जसको व्यवस्थापन सामान्य स्रोत साधनबाट हुन सक्दैन ।

- विपद् जोखिमको पूर्वानुमान गरी हुनसक्ने क्षति समेतलाई ध्यानमा राखी विपद्को पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्लाभको कार्य योजना बनाउनु पर्दछ ।
- विपद् पूर्व तयारीका लागि आपत्कालीन योजनाको निर्माण, पूर्व सूचना प्रणालीको विकास, सेमुलेसन अभ्यास,
- विपद् प्रतिकार्यका लागि खोज तथा उद्धार, सुरक्षित आश्रयस्थलको व्यवस्थापन, राहत व्यवस्थापनको तयारी गरिनुपर्दछ ।
- विपद्जन्य प्रकोप पश्चात् प्रभावित इलाकामा पुनर्स्थापनाका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम संचालन, भौगर्भिक सर्वेक्षण, माटोको परीक्षण, वातावरणीय मूल्यांकन, भवन निर्माण संहिता तथा अन्य मापदण्ड अनुसारको पुर्वाधार निर्माण गरिनुपर्दछ ।

¹ जर्मन वाच प्रतिवेदन २०२१ अनुसार परिमार्जित

² You tube speech by Lightning Expert Shree Ram Sharma

- विपद् व्यवस्थापन कार्यका लागि व्यक्ति, समुदाय र सरोकारवाला निकायहरूको विपद् प्रतिकार्यमा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने, विपद् सम्बद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय, स्थानीय तह र निजी क्षेत्र समेतलाई समावेश गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना समेत तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।

अतः विपद् पूर्वतयारीले सरकार, समुदाय, व्यक्तिहरूलाई विपद्को अवस्थामा प्रभावकारी रूपले सामना गर्न सक्ने क्षमता बढाउन सहयोग गर्ने, विपद्मा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तत्काल खोजी र उद्धार गरी मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन जिल्लामा रहेका सरकारी, गैरसरकारी निकाय तथा स्थानीय तह र निजी क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको संलग्नता अभिवृद्धि गरी विपद्बाट प्रभावित परिवारहरूलाई सहयोग गर्ने उद्देश्यले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८० लाई परिमार्जन र अध्यावधिक गरी यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१ तयार गरिएको हो ।

१. परिचय

नेपालमा विपद् व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय तहमा विभिन्न योजना तथा कार्यक्रम तय हुँदै गर्दा विभिन्न जिल्ला, न.पा. र गा.पा.मा समेत योजना र कार्यक्रमको तयारी र कार्यान्वयन प्रक्रिया अघि बढिरहेका छन् । नेपाल विपद् जोखिमको दृष्टिले अत्यन्त संवेदनशील क्षेत्रमा रहेको र त्यसको प्रभाव सम्पूर्ण जिल्लाहरूमा उत्तिकै पर्न जाने सम्भावना रहन्छ । त्यसैले विपद् जोखिमलाई ध्यानमा राखी बागमती प्रदेशमा रहेको मकवानपुर जिल्लाले विभिन्न सरोकारवालासँगको अन्तर्क्रिया मार्फत जिल्ला आपत्कालीन कार्ययोजना, २०६७ तर्जुमा गरी यसलाई समयसापेक्ष बनाउनका लागि वि.सं. २०६८ मा जिल्ला स्तरीय सरोकारवालाहरूको छलफल, बैठक तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुरको पहलमा भएको कार्यशालाले यसलाई परिमार्जन तथा परिष्कृत गरी नाम समेत परिवर्तन गरी जिल्ला स्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०६८ तयार गरेको थियो । प्रत्येक वर्ष योजनालाई अद्यावधिक गर्नुपर्ने गृह मन्त्रालयको निर्देशनानुसार विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१ लाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र क्लष्टरहरूको बैठकबाट पुनरावलोकन गरी अद्यावधिक गरिएको छ ।

प्रस्तुत विपद् प्रतिकार्य योजनाले विपद् परिरहेको समयमा र विपद्बाट उत्पन्न असहज अवस्थामा आधारभूत मानवीय सेवा उपलब्ध गराउने कार्यलाई योजनाबद्ध कार्यान्वयनको खाका तयार गर्छ । यद्यपि, विपद् र त्यसबाट उत्पन्न असहज अवस्थामा मानव जीवनको रक्षा गर्नु यस योजनाको प्रमुख लक्ष्य भएकोले यसको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । विपद्मा विगतका अनुभवका आधारमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित बनाउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विगतमा तयार भएको योजनाको परिमार्जन गरेको छ ।

१.१ उद्देश्य

सम्भावित प्रकोपका उत्पन्न विपद्को घटनालाई सामना गर्न तथा हुनसक्ने जनधनको क्षति कम गर्न, व्यक्ति वा समाजमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्नका लागि स्थानीय स्रोतसाधनको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ । यस योजनाका पूरक उद्देश्य निम्नानुसार छन् :

- विपद् सम्बन्धी सबै जोखिमयुक्त क्षेत्रका नागरिकलाई सतर्क बनाउनु ।
- विपद्बाट हुने क्षति कम गर्न समुदायलाई तयारी अवस्थामा राख्नु ।

- विपद् सम्बद्ध सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूलाई विपद् प्रतिकार्यका लागि तयारी हालतमा राख्नु ।
- विपद् उद्धार तथा राहतका लागि आवश्यक स्रोत साधनहरूको उचित व्यवस्था गर्नु ।
- विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु ।
- विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्नका लागि आधारभूत सहयोग उपलब्ध गराउनु ।
- उपलब्ध साधन-स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप साधन-स्रोतको खोजी गरी नेपाल सरकार र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु र
- जिल्ला स्थित जोखिममा रहेका स्थानीय तहहरूको विपद्को परिस्थिति हेरी संकटाभिमुखता विश्लेषण गरी स्थानीय स्रोत साधन र क्षमताको पहिचान गर्नु ।

१.२ आवश्यकता तथा महत्व

विपद् व्यवस्थापनभित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यमध्ये विपद् आउनुभन्दा अगाडि पूर्वतयारी र विपद् परेलगतै प्रतिकार्य सामान्य स्थिति नभएसम्म निरन्तर कार्यान्वयन हुन्छ । विपद्पछिको समय ज्यादै संवेदनशील भएकोले यस समयमा गरिने मानवीय सहयोग महत्वपूर्ण हुने हुनाले यस योजनाको ठूलो महत्व रहन्छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई देहाय अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

- विपद् पूर्व तयारी सम्बन्धी सूचना संकलन, विश्लेषण र संप्रेषण गर्न सहयोग गर्दछ ।
- विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने सुनिश्चितता दिन्छ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न सरोकारवाला र समुदायलाई हातेमालो गर्ने प्रेरणा दिन्छ ।
- प्रभावित लाई आफ्नो अधिकार र दायित्वको बारेमा सचेत गराउँछ ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- सामाजिक तथा सांस्कृतिक सद्भाव अभिवृद्धि गर्न सहयोग गर्छ ।
- स्रोतको समुचित सदुपयोग गर्न मार्गदर्शन दिन्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवाप्रदायकमा जवाफदेहीता र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।

१.३ लक्षित समूह

- विपद्को उच्च तथा मध्यम जोखिममा रहेका जिल्लाका ८ वटा गाँउपालिकाका ५३ वटा वडाहरू, थाहा नगरपालिकाको ५ वटा वडा र हेटौँडा उपमहानगरपालिकाका ३ वटा वडाका करिब ५० हजार मानिस ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू योजना कार्यान्वयनको दृष्टिले लक्षित निकाय हुन् ।
- मकवानपुर जिल्लाभित्र विपद् व्यवस्थापनका साथै सामाजिक तथा आर्थिक विकासको लक्ष्य लिएर काम गर्ने राष्ट्रिय, स्थानीय गैरसरकारी संस्था, दातृ निकाय र निजी क्षेत्रलाई समेत योजनाले मार्गदर्शन गर्ने भएकोले यो समूह पनि यस योजनाको लक्षित समूहभित्र पर्दछन् ।

- मानवीय सहयोगका कार्यमा नेपाल सरकार पहिलो जिम्मेवार तह भएकोले सरकार र यसका सबै तहहरू कार्यान्वयन र सहयोगको दृष्टिले लक्षित समूहभित्र पर्छ ।

१.४ योजनाका सीमा

१. यस योजनाको लक्षित जनसङ्ख्या ५० हजार रहेको र जिल्लाका ८ वटा गाँउपालिका र हेटौँडा उपमहानगरपालिका तथा थाहा नगरपालिकाका जोखिममा रहेको आँकलन गरिएका बाहेकका थप जनसङ्ख्या समेत प्रभावित हुन सक्ने सम्भावना छ ।
२. जिल्लामा विपद्को सबभन्दा उच्च जोखिमको अवस्थालाई अनुमान गरी तर्जुमा गरिएको हुँदा यसमा उल्लेखित क्रियाकलाप तथा बजेट महत्वकांक्षी रहेको ।
३. विपद् प्रतिकार्य योजना प्रत्यक्ष विकास निर्माणसँग सम्बन्धीत नभएर विपद्को समयमा मात्र कार्यान्वयनमा आउने भएकाले विपद् नपरेमा यसका प्रतिकार्यसँग सम्बन्धीत सबै प्रावधान निस्कृय रहनेछन् ।
४. यो योजना राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताअनुरूप क्षेत्रगत (Cluster) अवधारणाअन्तर्गत तर्जुमा गरिएको छ । जिल्लास्थित नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारका निकायहरू, स्थानीय तह तथा अन्य गैह्र सरकारी संघ संस्थाले आफ्नो कार्यान्वयन क्षमता अभिवृद्धिमा जोड दिनु पर्ने हुन्छ ।
५. विपद्को अवस्थामा योजना अनुरूप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग स्रोतको अभाव हुने भएकोले योजना अनुरूप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रदेश तथा संघीय सरकार, केन्द्रीय विपद् व्यवस्थापन समिति र दाताको सहयोग लिनुपर्ने सम्भावना हुन्छ ।
६. प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्षेत्रगत रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ र त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ ।

१.५ योजना तर्जुमा प्रक्रिया तथा चरणहरू

विपद्जन्य घटनाबाट हुन सक्ने जनधनको क्षतिलाई न्युनिकरण गर्नका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने कार्य वि.सं. २०६६ मा नेपाल सरकार र डीपीनेट नेपालको संयुक्त प्रयासमा भएको हो । मनसुनजन्य प्रकोपको पूर्वतयारी राष्ट्रिय कार्यशालाले सङ्कटासन्न जिल्लाहरूमा आपत्कालीन योजना तर्जुमा गर्दै जाने निर्णय गरेपछि प्रारम्भ भएको थियो । प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर कार्यक्रम इकाईको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा सरोकारवालाहरूको सहभागितात्मक कार्यशालाबाट वि.सं. २०६७ मा मकवानपुर जिल्लामा पनि आपत्कालीन योजना तर्जुमा भएको हो । योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई सहभागितामूलक बनाउन यसको सम्पूर्ण प्रक्रियालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले नेतृत्व लिएर काम सम्पन्न गर्दै आएको छ । तसर्थ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितीको नेतृत्वमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूको सहयोगमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८० लाई परिष्कृत र परिमार्जन गर्दै **“जिल्ला स्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना -२०८१”** तयार गरिएको छ । यो योजना तर्जुमाका चरणहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकको आयोजना ।
- विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना प्राविधिक समिति गठन ।
- स्थानीय विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना संकलन र विश्लेषण ।

- विपद्जन्य प्राप्त सूचना तथा तथ्यांकमाथि छलफल, पुनरावलोकन तथा परिमार्जन र जिल्लाका सङ्कटासन्न गाउँ तथा पालिकाहरू पहिचान तथा जोखिमको स्तरीकरण ।
- उपलब्ध स्रोतसाधन र क्षमताको नक्सांकन, विपद् पश्चात कार्य गर्न क्षेत्र निर्धारण र क्षेत्रगत अगुवाहरूको बैठक तथा पुनरावलोकन तथा परिमार्जन गरी योजनाको तयारी ।
- क्षेत्रगत सूचनाहरूको आधारमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको खाकामाथि पुनरावलोकन तथा परिमार्जनका साथ तयारी ।
- योजनाको अन्तिम रूप प्रदान गर्न कार्यशालाको आयोजना र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट पारित ।

१.६ योजना तर्जुमा प्रक्रियामा संलग्न सरोकारवाला निकायहरू

- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ।
- राजनीतिक दल, स्थानीय तह, उद्योगी, व्यापारी र नागरिक समाजका प्रतिनिधि, पत्रकार, सामाजिक संघसंस्था तथा प्रभावित क्षेत्रका जनप्रतिनिधिहरू ।
- जिल्लास्थित सुरक्षा निकायहरू (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल र राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग) का प्रतिनिधिहरू ।
- जिल्लास्थित विभिन्न सरकारी कार्यालयका प्रमुख तथा प्रतिनिधि, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू ।
- वि.सं. २०६७ देखि निरन्तर रूपमा जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्थाका रूपमा प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर, राडो नेपाल, सामुदायिक उर्जा तथा पर्यावरण विकास मञ्च, आइ.भि.डि.एस. सबल परियोजना, सि.सि.डि.एन. प्रयास परियोजना र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी ।

१.७ जिल्लाको सामान्य परिचय

१.७.१ अवस्थिति

• प्रदेश:	बागमती प्रदेश
• जिल्ला:	मकवानपुर
• क्षेत्रफल:	२४२६ वर्ग किमि
• गाँउपालिका:	८
• नगरपालिका:	१
• उपमहानगरपालिका:	१
• अक्षांश:	२७° १०' देखि २७° ४०' (उत्तरी)
• देशान्तर:	८४° ४१' देखि ८५° ३१' (पूर्वी)
• सिमाना छुने जिल्लाहरू:	पूर्वमा काभ्रे र सिन्धुली, पश्चिममा चितवन र धादिङ, उत्तरमा काठमाण्डौ र ललितपुर तथा दक्षिणमा बारा, पर्सा र रौतहट
• पहाडी शृङ्खला:	उत्तरी भाग पूर्वपश्चिम फैलिएको महाभारत र

- समुद्री सतहबाट उचाई:
उचाईसम्म

दक्षिणी भागमा चुरे (शिवालिक)

१६६ मिटरको होचो भूभागदेखि २५८४ मिटर

१.७.२ भू-क्षेत्र नदी र जमीनको वर्गीकरण

- जिल्लाको जम्मा जमिन: २४४४५७ हेक्टर
- वनजङ्गल तथा बुट्यानले ढाकेको: १४४५५८ हेक्टर (५९.१४%)
- कृषि क्षेत्र: ६१४८९ हेक्टर (२५.१५%)
- भाडी घाँसे मैदान: ४९६८ हेक्टर (२.०३%)
- खोलानाला, पहिरो र बगर क्षेत्र: १६७१० हेक्टर (६.८३%)
- औद्योगिक क्षेत्र: १६०७ हेक्टर (०.६६%)
- निकुञ्ज क्षेत्र: १५१२५ हेक्टर (६.१९%)
- भौगोलिक रूपमा विभाजन: मध्य पहाड र भित्रि मध्येस
- पहाडी भुभाग: ७५ प्रतिशत
- समथर भुभाग: २५ प्रतिशत
- भौगोलिक बनावट: प्रकोपका दृष्टिकोणबाट अति संवेदनशील
- जम्मा नदी तथा खोला संख्या: १२५
- प्रमुख ३ ठूला नदी: बागमती, बकैया र राप्ती
- अन्य नदीका प्रकार: तीब्र बेगका नदी, खोलानाला र खहरेहरू
- नदीहरूको विशेषता: माटो, वालुवा तथा गेग्रानहरूलाई बगाएर लैजाने
- बाढी तथा पहिरोबाट सुरक्षित भुभाग: ६.४९ प्रतिशत
- हावापानी: चुरे पहाडबाट क्रमसःउष्ण, समशितोष्ण र शितोष्ण
- तापक्रम: सुर्योदय र सुर्यास्तको समयमा अधिकतम गर्मीमा ३०.३ डिग्री सेल्सियस र न्यूनतम जाडोमा १६.६ डिग्री सेल्सियस
- औसत वर्षा: अधिकतम वार्षिक २५३५ मिलिमिटर

१.७.३ जनसंख्याको आकार, जाति, भाषा र मुख्य पेशा

- जम्मा जनसंख्या: ४६६०७३ (राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार)
- महिला जनसंख्या: २३२२५७ (४९.८३ प्रतिशत)
- पुरुष जनसंख्या: २३३८१६ (५०.१७ प्रतिशत)
- घरधुरी संख्या: १०५७९२
- जिल्लाको जनघनत्व: १९२ जना प्रति वर्ग कि.मि
- तामाङ्ग जाति: ४६.८ प्रतिशत
- ब्राम्हण जाति: १३.९ प्रतिशत
- क्षेत्री: १०.६ प्रतिशत

- नेवार: ५.५ प्रतिशत
- मगर: ४.५ प्रतिशत
- विश्वकर्मा २.९ प्रतिशत
- राइ २.२ प्रतिशत
- परियार ०.९ प्रतिशत
- माझी ०.७ प्रतिशत
- अन्य जातिहरू ६.६ प्रतिशत (क्रमशः गुरुङ्ग, साकी, चेपाङ्ग, आदि)
- मुख्य भाषा: नेपाली
- अन्य भाषा क्रमशः तामाङ्ग, मगर र अन्य भाषा
- आश्रित मुख्य पेशा: कृषि

१.७.४ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ अनुसार मकवानपुर जिल्लाको जनसंख्या विवरण

तालिका १: राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार मकवानपुर जिल्लाको जनसंख्या विवरण

क्र. सं.	स्थानीय तहको नाम	घरघुरी संख्या	जनसंख्या		
			पुरुष	महिला	जम्मा
१	बागमती गाउँपालिका	६४६०	१४९१०	१५५१५	३०४२५
२	बकैया गाउँपालिका	८९१३	२००५८	२०८४९	४०९०७
३	भिमफेदी गाउँपालिका	५०८५	१०६८३	१०८३३	२१५१६
४	हेटौंडा उप महानगरपालिका	४६५६६	९५६७८	९७८९८	१९३५७६
५	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	३४०३	६६१७	६९१७	१३५३४
६	कैलास गाउँपालिका	४३९१	१११२२	१०७३४	२१८५६
७	मकवानपुरढी गाउँपालिका	५२८५	१२२७३	१२१८८	२४४६१
८	मनहरी गाउँपालिका	१०७२४	२३३९५	२३९५८	४७३५३
९	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	५०४४	१३२०१	१२७९५	२५९९६
१०	थाहा नगरपालिका	९७४९	१९१३१	१९७३९	३८८७०
११	संस्थागत	१७२	६७४८	८३१	७५७९
	जम्मा	१०५७९२	२३३८१६	२३२२५७	४६६०७३

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

१.८ योजनाको अपेक्षित नतिजा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१ को मुख्य अपेक्षाहरु:-

- विपद् जोखिम र संकटाभिमुखताको पहिचान, मापन र आवाधिक विश्लेषण हुने ।
- विपद्जन्य घटनाको व्यवस्थापनमा सहजता आउने ।
- जिल्लामा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायका वारे स्पष्ट जानकारी हुने ।
- जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) को सकृयता बढने ।
- सरोकारवालाहरुको बीचमा समन्वयात्मक बैठक वस्न सहजता हुने ।
- विपद् सूचना प्रणाली मार्फत तथ्यांक संकलन र अभिलेखीकरण हुने ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य वारे सबै सरोकारवाला निकायको जानकारी प्राप्त हुने ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुर तथा विभिन्न क्लष्टरहरुको भूमिका र साधन स्रोतहरुको स्पष्ट पहिचान हुने ।
- विभिन्न प्रकोपवाट उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरुको पहिचान हुने ।
- संभावित क्षति न्युनिकरण गर्न सहज हुने ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले सबै विषयगत अगुवाहरुलाई विपद्को निश्चित प्रकृतिमा आधारित छुट्टाछुट्टै प्रतिकार्य योजना तर्जुमा तथा अद्यावधिक गर्न पहल गर्ने, संभावित क्षमता, साधन/स्रोतको आंकलन गर्ने ।
- सबै क्षेत्रको बैठकको आयोजना र अन्तिम कार्यशालाको आयोजना गर्ने ।
- प्रस्तावित ढाँचामा संभावित विपद्को प्रकृतिको आधारमा प्रतिकार्य योजना सबै विषयगत क्षेत्रले (Cluster) ले तय गर्ने र तय गरेको मस्यौदामा छलफल गरी सहमति निर्माण गर्ने ।
- प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) बहु क्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखा (MIRA), लक्षित क्षेत्र विपद् विश्लेषण (Cluster specific disaster assessment) क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषण जस्ता साभ्ना मूल्याङ्कनका विधिमा सहमति निर्माण गर्ने ।
- प्रतिकार्यको साभ्ना मापदण्डका वारेमा सरोकारवालाहरुलाई एकरूपता कायम गर्न जोड दिने।
- विस्थापितहरुलाई राख्नका लागि खुल्ला क्षेत्रहरु पहिचानगरी शिविर बनाउने, स्थान तोक्ने ।
- खोजी तथा उद्धार टोलीको गठन गरि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अनुमोदन गर्ने ।
- योजनाको अन्तिम दस्तावेज तयार गर्ने, छपाइ गर्ने र सबै सरोकारवाला तहमा वितरण गर्ने।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरुले कार्यशाला, गोष्ठी र बैठकबाट जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुमोदन गर्ने ।
- योजनालाई स्थानीय तहहरुको सभाबाट अनुमोदन गराउनका लागि जिल्ला समन्वय समितिमा पेश गरिने ।
- जिल्ला सभाले यो योजनालाई अनुमोदन गरी प्रत्येक गाँउ/नगर/उपमहानगर पालिकाको विकास योजनाको अभिन्न अङ्गका रूपमा ग्रहण गर्न र कार्यान्वयनका लागि समन्वय गर्ने ।

खण्ड : दुई

सामान्य पूर्वतयारी योजना

हरेक विपद्को सामना गर्न पूर्वतयारीले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ। विपद्लाई हामीले रोक्न सक्दैनौं तर विपद्को पूर्वतयारी प्रभावकारी भएको छ भने विपद्बाट हुनसक्ने क्षतिलाई अवश्य कम गर्न सकिन्छ। पूर्वतयारी एक व्यक्ति तथा समाजले मात्र गर्ने सक्दैन, यसमा हरेक जिम्मेवार निकायहरू, संघसंस्थाहरू, नागरिक समाज, राजनैतिक दल, स्थानीय तहहरू लगायत सरोकार राख्ने सबै निकायको उत्तिकै भूमिका रहन्छ। प्रभावकारी पूर्वतयारीले मात्र विपद्बाट हुने क्षति कम गराउन सकिन्छ।

२.१ मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायहरू

जिल्लामा विपद् व्यवस्थापनका लागि प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा रहने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वदायी भूमिका रहन्छ। यसका साथै विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सम्पूर्ण सरोकारवाला संलग्न निकायहरूको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा उत्तिकै महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ। पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन, स्वयमसेवक परिचालन, उद्धारका सामानहरूको भण्डारण, राहतका प्याकेजहरू, पुर्नस्थापना लगायतका क्षेत्रमा ती सरोकारवाला निकायहरूले तयारी गरिनै रहेका हुन्छन्। विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना अनुरूप नै कसले के तयारी गर्ने भन्ने स्पष्ट किटान समेत गरिएको हुन्छ। विपद् पूर्वतयारी एवम् प्रतिकार्यमा बिष्यगत क्षेत्रहरू, सुरक्षा निकायहरू, गैह्र सरकारी संस्थाहरू तथा रेडक्रस सोसाईटी लगायत जिल्लामा भएका अन्य सरोकारवाला निकायहरू निम्नानुसार रहेका छन्।

- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
- विषयगत क्षेत्रका संघ/संस्थाहरू
- राजनैतिक दल तथा विपद् प्रभावित समुदाय
- नेपाल रेडक्रसको जिल्ला शाखा
- नागरिक समाजका संघ/संस्थाहरू
- निजी क्षेत्रका संघ/संस्थाहरू
- जिल्लास्थित विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सहयोगी संस्थाहरू
- राष्ट्र संघीय निकायहरू
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू

२.२ सन्दर्भ सामाग्रीहरूको अध्ययन तथा पुनरावलोकन

राष्ट्रिय विपद् व्यवस्थापन परिषद/समितिबाट प्राप्त निर्देशिका अनुसार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुरले यस जिल्लाका विपद्को विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी निकाय, स्थानीय तह, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्थाहरू र निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा वि.सं. २०६७ मा पहिलोपटक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्‍यो। विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुरले विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति २०६६ अनुरूप विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ लाई गृह मन्त्रालयको निर्देशन अनुसार यस वर्ष २०८१ सालमा पनि निम्न दस्तावेजहरूको अध्ययन गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना परिमार्जन गरी तयार गरिएको छ ।

सि.नं.	विषयगत कानूनी व्यवस्था	असल सिकाई अभ्यास
१.	दैवी प्रकोप उद्धार ऐन २०३९	दैवी प्रकोपमा उद्धार कार्य गर्न तीनै तहको काम कर्तव्य सहितको संरचनागत व्यवस्था
२.	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४	विपद् जोखिम न्यूनीकरणको लागी तहगत संरचनाको व्यवस्था, विपद् विशेषज्ञ समितिको गठनको व्यवस्था
३.	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति २०७५	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा मानिसको मृत्यू कम गर्ने, आम जनताको उत्थानशिलतामा बृद्धि गर्ने तथा आर्थिक क्षति कम गर्ने
४.	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६	विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति, विपद् व्यवस्थापन प्राधिकरण, तीनै तहगत विपद् व्यवस्थापन समिति सम्बन्धी व्यवस्था
५.	ह्योगो कार्यसंरचना २००५-२०१५	विपद् न्युनिकरणको लागी क्षेत्रगत प्राथमिकिकरण, विपद् प्रतिको बुझाई तथा सचेतनामा बृद्धि गर्ने, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
६.	सेन्डाइ कार्यसंरचना २०१५-२०३०	विपद् प्रतिकार्यका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण शासकीय व्यवस्था, जोखिम न्यूनीकरणको कार्य प्रणालीको अभिवृद्धि
७.	विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०	विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागी आवधिक, वार्षिक तथा आपत्कालिन कार्ययोजना तयारी तथा तीनै वटा तहबाट कार्यान्वयनको व्यवस्था
८.	सोह्रौँ योजना (आ.व. २०८१/८२-२०८५/८६)	मानवीय जीवन र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा समृद्धि हासिल गर्ने, वातावरणमैत्री, दिगो र प्रतिफल युक्त पुर्वाधार निर्माणमा जोड दिने

२.३ बैठकका निर्णयहरू

विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना, २०८० लाई पुनरालोकन गर्दै नयां योजना तयार गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुरको मिति २०८१/०३/२० गते बसेको बैठकबाट विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी तथा स्थानीय तहहरू लगायत विपद्को क्षेत्रमा काम गर्ने निकायहरूसँग विपद् सम्बद्ध आवश्यक विवरणहरू माग गरेर सम्बन्धीत निकायहरूलाई क्षेत्रगत क्षमताका साथ विपद् प्रतिकार्यमा परिचालन गर्न विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना, २०८१ परिमार्जन सहित तयार गरिएको छ ।

२.४ प्रकोप जोखिम विश्लेषण

विगतमा यस जिल्लाका विपद्का घटनाहरूलाई अध्ययन गरी हेर्दा निम्न किसिमका बहुप्रकोपको प्रभाव मुख्यरूपमा रहेको देखिन्छ ।

- भुकम्प
- बाढी, पहिरो
- चट्याङ्ग
- आगलागी
- विभिन्न किसिमका महामारी
- असिना, हुरीबतास, अतिवृष्टि, अनावृष्टि
- सडक दुर्घटना आदि

माथि उल्लेखित विपद्का कारण यस जिल्लामा विगत सन् २००० देखि २०२४ सम्म भएको विपद् जन्य घटनालाई अध्ययन गर्दा नेपालमा धेरै चट्याङ्ग पर्ने जिल्लाको रूपमा रहेको मकवानपुरमा प्राकृतिक प्रकोप चट्याङ्गबाट सवै भन्दा धेरै मानवीय क्षति भएको देखिन्छ, साथै दोश्रोमा भुकम्प र तेश्रोमा बाढी तथा पहिरो रहेको पाइएको छ । विगत २४ वर्षमा सवै प्रकारका विपद्बाट यस जिल्लामा ११६ जनाको मृत्यु भएको छ भने ८५० जना बेपत्ता तथा घाइते भएको पाइन्छ । भौतिक क्षतिमा सवै भन्दा धेरै आगलागीबाट भएको देखिन्छ भने तथ्यांकलाई हेर्दा विगत २४ वर्षमा कुल रु ६,९०,२०,२२,९६०१- बराबरको आर्थिक क्षति भएको पाइन्छ । पालिकागत रूपमा हेर्दा सवैभन्दा धेरै मानवीय क्षति हेटौडा उपमहानगरपालिकामा भुकम्पको कारण भएको देखिन्छ भने अन्य पालिकामा भुकम्पको कारण मानवीय क्षति भएको देखिदैन । तथ्यांक अध्ययन गर्दा हरेक जसो पालिकामा चट्याङ्गले प्रभाव पारेको देखिन्छ । भौगोलिक बनावटको कारण पनि यस जिल्लामा पानीजन्य विपद्हरू धेरै भएको र क्षति पनि बढी भएको देखिन्छ भने विपद्का अन्य प्रमुख घटनाहरूले त्यती धेरै असर पारेको भने देखिएको छैन ।

तालिका २: मकवानपुर जिल्लामा सन् २०००-०१-०१ देखि सन् २००९-०७-११ सम्म भएका विपद् सम्बन्धी घटना विवरण

सि.नं.	पालिका	घटना	मृत्यु जम्मा		प्रभावित परिवार	अनुमानित क्षति	विस्थापित परिवार	कैफियत
			पुरुष	महिला				
१	हेटौडा उ.म.न.पा.	आगलागी	०	०	०	०	०	disinventar
		बाढी	०	०	१५२५	०	०	
		भारी वर्षा	०	०	०	०	०	
		पहिरो	०	०	२७	०	०	
		आधी	०	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
२	थाहा न.पा.	आगलागी	०	०	०	०	०	
		असिना आधी	०	०	०	०	०	
		पहिरो	०	०	५	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
३	मनहरी गा.पा.	आगलागी	०	०	०	०	०	
		बाढी	०	०	११२५	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
		पहिरो	०	०	०	०	०	
		असिना आधी	०	०	०	०	०	
४	भिमफेदी गा.पा.	बाढी	०	०	९५	०	०	
		पहिरो	०	०	५९	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
		असिना आधी	०	०	०	०	०	
५	ईन्द्रसरोबर गा.पा.	बाढी	०	०	१६	०	०	

		पहिरो	०	०	३२	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
६	बकैया गा.पा.	आगलागी	०	०	०	०	०	
		बाढी	०	०	२२२०	०	०	
		पहिरो	०	०	४१०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
७	कैलास गा.पा.	बाढी	०	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
८	बागमती गा.पा.	आगलागी	०	०	५४	०	०	
		पहिरो	०	०	५	०	०	
		बाढी	०	०	०	०	०	
९	राक्सिराङ्ग गा.पा.	आगलागी	०	०	०	०	०	
		बाढी	०	०	०	०	०	
		पहिरो	०	०	१२४	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
		हावा हुरी	०	०	०	०	०	
१०	मकवानपुरगढी गा.पा.	बाढी	०	०	५	०	०	
		पहिरो	०	०	५	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
११	पालिका नखुलेको	आगलागी	०	०	०	०	०	
		बाढी	०	०	२५११	०	०	
		जंगल आगलागी	०	०	०	०	०	
		असिना आधी	०	०	०	०	०	

	पहिरो	०	०	१२३	०	०	
	भारी वर्षा	०	०	०	०	०	
	चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
जम्मा		०	०	८३४१	०	०	

प्रकोपका कारण क्षतिको तथ्यांक गृह मन्त्रालयको वेबसाइट <http://www.drrportal.gov.np/>

तालिका ३: मकवानपुर जिल्लामा सन् २००९-०७-१२ देखि सन् २०१४-०७-११ सम्म भएका विपद् सम्बन्धी घटना विवरण

सि.नं.	पालिका	घटना	मृत्यु जम्मा		प्रभावित परिवार	अनुमानित क्षति	विस्थापित परिवार	कैफियत
			पुरुष	महिला				
१	हेटौडा उ.म.न.पा.	आगलागी	०	०	५	७६५००००	५	
		बाढी	०	०	०	०	०	
		आधी	०	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
२	थाहा न.पा.	आगलागी	०	०	०	१०००००	१	
३	मनहरी गा.पा.	आगलागी	०	०	१	१३३००००	१	
		बाढी	०	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
४	भिमफेदी गा.पा.	आगलागी	०	०	१	४०११२५०००	१	
		बाढी	०	०	०	०	०	
		पहिरो	०	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
		भारी वर्षा	०	०	०	०	०	
५	ईन्द्रसरोबर गा.पा.	आगलागी	०	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	

६	बकैया गा.पा.	आगलागी	०	०	३	१७०२९००	१	
		बाढी	०	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
७	कैलास गा.पा.		०	०	०	०	०	
८	बागमती गा.पा.	आगलागी	०	०	८	२७५९०००	६	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
९	राक्सिराङ्ग गा.पा.		०	०	०	०	०	
१०	मकवानपुरगढी गा.पा.	आगलागी	०	०	०	६०००००	०	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
११	पालिका नखुलेको	आगलागी	०	०	१२	८५८८०००	३	
		बाढी	०	०	०	०	०	
		भारी वर्षा	०	०	०	०	०	
		पहिरो	०	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	१	४४४०००	१	
जम्मा			०	०	३१	४२४२९८९००	१९	

प्रकोपका कारण क्षतिको तथ्यांक गृह मन्त्रालयको वेभसाइट <http://www.drrportal.gov.np/>

तालिका ४: मकवानपुर जिल्लामा सन् २०१४-०७-१२ देखि सन् २०१९-०७-११ सम्म भएका विपद् सम्बन्धी घटना विवरण

सि.नं.	पालिका	घटना	मृत्यु जम्मा		प्रभावित परिवार	अनुमानित क्षति	विस्थापित परिवार	कैफियत
			पुरुष	महिला				
१	हेटौडा उ.म.न.पा.	भुकम्प	१६	१७	०	०	०	
		आगलागी	२	१	६४	५२३५४४००	९	
		बाढी	१	०	३	०	०	
		चट्याङ्ग	२	२	१९	०	०	
		हावाहुरी	०	०	१	०	०	
२	थाहा न.पा.	आगलागी	०	०	१२	८९८२०००	२	
		भारी वर्षा	०	०	०	१०००००	०	
		पहिरो	०	०	१	०	०	
		चट्याङ्ग	१	०	१	०	०	
३	मनहरी गा.पा.	जनावर आक्रमण	०	०	२	०	०	
		आगलागी	०	०	२२	९९६५०००	२	
		बाढी	०	०	२५	०	०	
		पहिरो	०	०	४	०	०	
		अन्य	०	१	२	०	०	
		चट्याङ्ग	२	२	५	०	०	
४	भिमफेदी गा.पा.	आगलागी	१	०	१०	१२२५०००	५	
		बाढी	०	०	३	०	०	
		भारी वर्षा	०	१	२	०	०	
		पहिरो	०	१	४	१००००००	०	
		चट्याङ्ग	०	०	३	०	०	
५	ईन्द्रसरोवर गा.पा.	आगलागी	०	०	४	१०७००००	१	
		पहिरो	०	०	३	०	०	

		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
६	बकैया गा.पा.	आगलागी	०	१	२३	१६८७६०००	८	
		बाढी	२	२	५	०	०	
		भारी वर्षा	०	०	१	०	०	
		पहिरो	०	०	४	०	०	
		चट्याङ्ग	१	२	१२	१००००००	०	
७	कैलास गा.पा.	आगलागी	२	०	१२	३०७५०००	६	
		चट्याङ्ग	१	१	७	०	०	
८	बागमती गा.पा.	आगलागी	०	०	१६	१०८९२५००	२	
		बाढी	०	०	१	०	०	
		पहिरो	०	०	२	०	०	
		चट्याङ्ग	२	०	११	०	०	
९	राक्सिराङ्ग गा.पा.	आगलागी	०	०	१	७०००००	०	
		बाढी	१	०	१	०	०	
		पहिरो	१	०	०	०	०	
		चट्याङ्ग	१	२	२१	०	०	
१०	मकवानपुरगढी गा.पा.	आगलागी	०	०	३	३४५२०००	२	
		बाढी	०	०	१	०	०	
		भारी वर्षा	०	०	१	१५००००	०	
		पहिरो	०	०	१	०	०	
		चट्याङ्ग	१	३	२१	०	०	
११	पालिका नखुलेको	आगलागी	०	०	४३	२००००००	१	
		चट्याङ्ग	०	०	०	०	०	
जम्मा			३७	३६	३७७	११२०४१९००	३८	

तालिका ५: मकवानपुर जिल्लामा सन् २०१९-०७-१२ देखि सन् २०२४-०७-१२ सम्म भएका विपद् सम्बन्धी घटना विवरण

सि.नं.	पालिका	घटना	मृत्यु जम्मा		प्रभावित परिवार	अनुमानित क्षति	विस्थापित परिवार	कैफियत
			पुरुष	महिला				
१	हेटौडा उ.म.न.पा.	जनावर आक्रमण	०	०	४	०	०	
		आगलागी	०	१	७७	७०४२१०००	१९	
		बाढी	२	१	५	२५००००	२	
		भारी वर्षा	०	०	१	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	४	५००००	०	
		हावाहुरी	०	०	३	१५००००	०	
२	थाहा न.पा.	जनावर आक्रमण	०	०	१	०	०	
		आगलागी	०	०	१७	२२३४३०००	१	
		बाढी	०	१	१	०	०	
		जंगल डढेलो	०	०	०	११०००००	०	
		पहिरो	१	०	३	०	०	
		चट्याङ्ग	०	०	२	०	०	
३	मनहरी गा.पा.	जनावर आक्रमण	२	१	२४	१००००	०	
		आगलागी	०	०	११	६१४६०००	४	
		चट्याङ्ग	०	२	७	०	०	
		हावा हुरी	१	०	१	०	०	
४	भिमफेदी गा.पा.	आगलागी	०	१	१५	५०७००००	९	
		बाढी	१	०	१	०	०	
		पहिरो	१	०	६	५५००००	०	
		चट्याङ्ग	०	०	७	६०००००	१	
		भारी वर्षा	०	०	१	२१५०००		

५	ईन्द्रसरोवर गा.पा.	आगलागी	०	०	४	१२०००००	२	
		बाढी	०	०	५	२९८००००	४	
		जंगल डढेलो	०	०	१	२१५०००	०	
		भारी वर्षा	०	०	४	१९००००	२	
		पहिरो	१	३	१२	११५००००	०	
		चट्याङ्ग	०	०	१	०	०	
		हावा हुरी	०	०	२	१२०००००	३	
६	बकैया गा.पा.	जनावर आक्रमण	०	०	२	०	०	
		आगलागी	०	०	२१	१००७००००	११	
		पहिरो	०	०	१	०	१	
		चट्याङ्ग	२	२	१४	०	०	
		भारी वर्षा	०	०	१	७५००००	०	
		सर्पको टोकाई	०	१	१	०	०	
७	कैलास गा.पा.	जनावर आक्रमण	०	०	१	०	०	
		आगलागी	०	०	२०	९२७५६६०	८	
		बाढी	१	०	१	०	०	
		भारी वर्षा	०	०	३	६०००००	०	
		पहिरो	०	०	२	१००००००	२	
		चट्याङ्ग	०	०	२०	०	०	
८	बागमती गा.पा.	जनावर आक्रमण	०	०	१	०	०	
		आगलागी	०	०	१०	४८९००००	६	
		पहिरो	२	३	४	२००००००	०	
		चट्याङ्ग	१	०	२	०	१	
९	राक्सिराङ्ग गा.पा.	आगलागी	०	०	९	५३२१५००	२	
		बाढी	१	१	२	०	०	

		पहिरो	१	०	७	०	१	
		चट्याङ्ग	३	२	१३	०	०	
		हावा हुरी	१	१	४	०	०	
१०	मकवानपुरगढी गा.पा.	आगलागी	०	१	९	५४५००००	४	
		भारी वर्षा	०	०	१	०	१	
		चट्याङ्ग	०	१	९	६५०००	०	
		हावा, हुरी	०	०	२	६०००००	०	
जम्मा			२१	२२	३८०	१५३८६२१६०	८४	

प्रकोपका कारण क्षतिको तथ्यांक गृह मन्त्रालयको वेबसाइट <http://www.drrportal.gov.np/>

तालिका ६: मकवानपुर जिल्लाको विगत २४ बर्ष भित्र (सन् २००० देखि सन् २०२४ जुलाई १२ सम्म) विपद्जन्य घटनाबाट भएको क्षतिको विवरण :

क्र.सं	प्रकोपका घटना	घटना संख्या	मानव क्षति मृत्यु	बेपत्ता र घाइते	प्रभावित परिवार	घर क्षति		चौपाया क्षति	आर्थिक क्षति
						पूर्ण	आंशिक		
१	भूकम्प	१	३३	२२९	०	२११८२	१७५६०	०	०
२	आगलागी	३९१	१०	११०	४८७	३१६	४१	५८	६७३८३३९६०
३	चट्याङ्ग	१९६	३६	३८१	१७९	५	२२	३१	२१५९०००
४	पहिरो	१३४	१४	७५	८४४	३८८	१४	०	५७०००००
५	बाढी	८०	१४	१३	७५५५	११६	२९३	०	३२३००००
६	जंगली जनावरको आक्रमण	२६	३	२१	३५	०	९	०	१००००
७	आघी	९	०	१३	०	२	४६	०	०
८	सर्पदंश	१	१	०	१	०	०	०	०
९	जंगल आगलागी	३	०	०	१	०	१	०	१३१५०००
१०	असिना आघी	११	०	०	०	०	०	०	०

११	भारी वर्षा	२४	१	२	१५	१०	५	०	२००५०००
१२	अन्य	२	१	१	२	०	०	०	१९५००००
१३	हावाहुरी	९	३	५	१४	१	३	०	०
जम्मा		८८७	११६	८५०	९१३३	२२०२०	१७९९४	८९	६९०२०२९६०

स्रोत: <http://www.drrportal.gov.np/>, गृह मन्त्रालय र स्वास्थ्य कार्यालय, मकवानपुर

माथि उल्लेखित विपद्का कारण मकवानपुर जिल्लामा सन् २००० देखि २०२४ जुलाई १२ सम्म भएको ८८७ विपद्जन्य घटनामा करिब ११६ जना मानिसको मृत्यु भएको, ८५० जना मानिसहरु बेपत्ता र घाईते भएको पाईन्छ भने उक्त घटनाहरुबाट ९१३३ परिवार पूर्ण रुपमा प्रभावित भएको देखिन्छ । करिब २२०२० घरहरु विपद्जन्य घटनाले पूर्ण रुपमा क्षति भएको र १७९९४ घरहरु आंशिक रुपमा क्षति हुन पुगी करिब ८९ वटा पशु चौपायाको क्षति समेत भएको देखिन्छ । यस बाट मकवानपुर जिल्ला भित्र करिब ६९०२०२९६० बराबरको आर्थिक क्षति हुन पुगेको देखिन्छ । जसमध्ये सबैभन्दा बढी आगलागीजन्य घटनाबाट धेरै आर्थिक क्षति व्यहोर्नु परेको र चट्याडबाट सबैभन्दा बढी मानवीय क्षति व्यहोर्नु परेको देखिन्छ ।

२.४.१ मकवानपुर जिल्लाको पालिकास्तरीय संकटाभिमुखताको अवस्था

यस जिल्लाको कमजोर भू-धरातल रहेको भौगोलिक बनावट भएकोले प्राकृतिक प्रकोपजन्य घटना घटिरहेको देखिन्छ । विपद् जोखिमको नक्शांकन समेतका आधारमा विश्लेषण गर्दा बाढी, पहिरो, चट्याङ्ग लगायतका बहुप्रकोपजन्य घटनाहरु देखिएको छ । संकटाभिमुखता संरचनागत हिसाबले यस जिल्लाको विभिन्न गाँउका प्रायजसो घरहरु माटो, ढुंगाका गाढो, खर तथा जस्तापाताको छाना भएका छन् । ती घरहरु बाढी, पहिरो, हुरी बतास जस्ता अन्य प्राकृतिक प्रकोपबाट जोगाउन मुश्किल पर्दछ । हेटौडा उपमहानगरपालिका नगर क्षेत्रमा भने कंक्रीट (पक्क) घरहरु भएकाले तुलनात्मक रूपले बाढी, हुरी बतास जस्ता प्रकोपबाट कम क्षति पुग्ने देखिन्छ ।

विभिन्न संघसस्थाले विगतमा तयार गरेको प्रतिवेदनलाई अध्ययन गर्दा यस जिल्लामा बहुप्रकोपबाट हुने प्रभावित पालिकाहरु निम्नानुसार रहेको छ ।

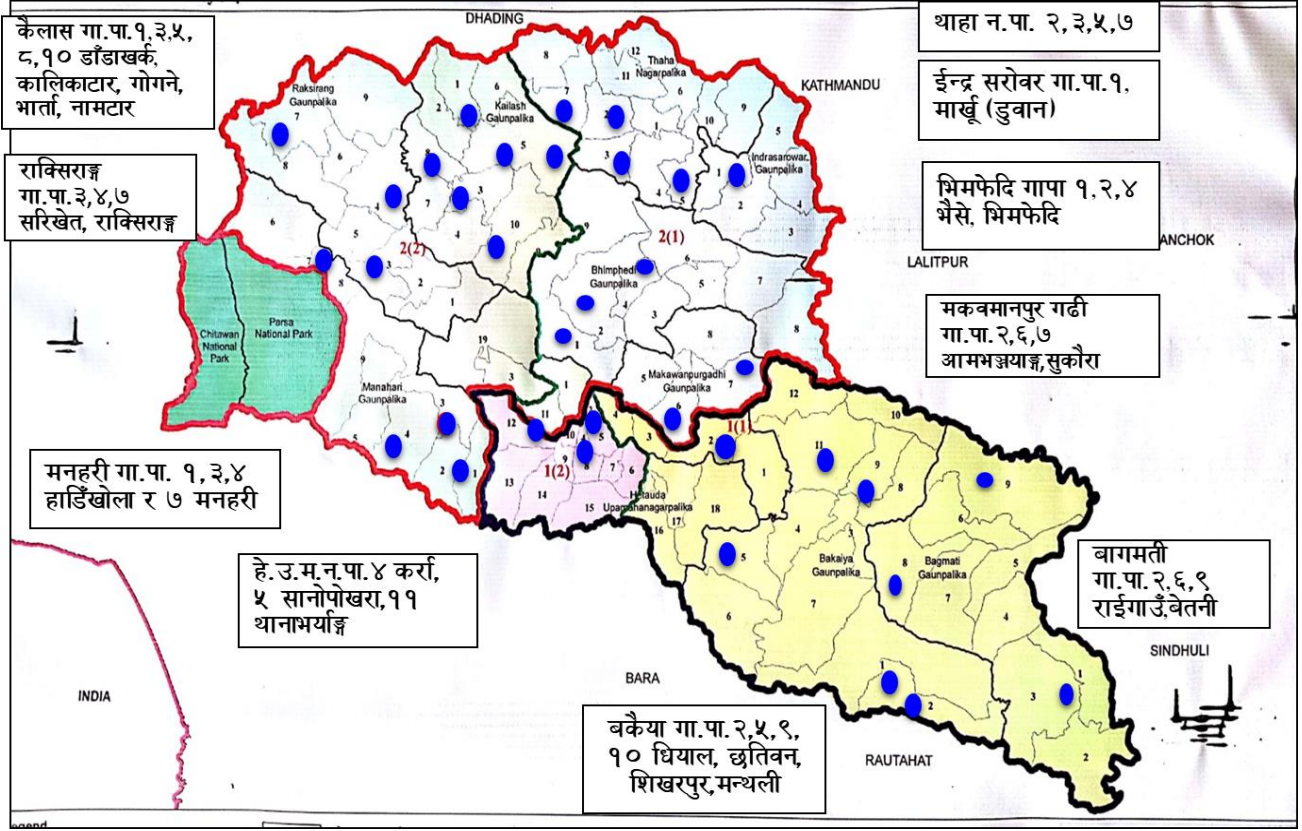
सि.नं.	प्रतिवेदन	प्रभावित साल	प्रभावित पालिकाहरु	कै.
१	जिल्ला प्रकोप प्रतिवेदन २००६	सन् २००२	मकवानपुरगढी गापा: आमभञ्ज्याङ्ग, सुकौरा र मकवानपुरगढी भीमफेदी: भैसे, कोगटे र इपा हेटौडा: बसामाडी, पदमपोखरी, चुरियामाइ र हटिया बकैया: छतिवन र शिखरपुर मनहरी: हांडीखोला र मनहरी राक्सिराङ्ग: राक्सिराङ्ग, कांकडा र सरिखेत कैलास: कालिकाटार र खैराङ्ग	
२	जिल्ला प्रकोप प्रतिवेदन २००६	सन् २००३	बकैया: छतिवन मनहरी: मनहरी र हांडीखोला मकवानपुरगढी: मकवानपुरगढी कैलास: नामटार वागमती: राईगाउ र फापरवारी हेटौडा: पदमपोखरी	
३	जिल्ला प्रकोप प्रतिवेदन २००६	सन् २००४	मकवानपुर गढी: आमभञ्ज्याङ्ग, सुकौरा र मकवानपुरगढी, भीमफेदी: भीमफेदी र भैसे हेटौडा: बसामाडी, हर्नामाडी र हटिया तथा साविक हेटौडा- १० र ११ मनहरी: हांडीखोला र मनहरी राक्सिराङ्ग: कांकडा	

			बकैया: छतिवन, धियाल, शिखरपुर र ठिङ्गन	
			इन्द्रसरोवर: कुलेखानी	
			वागमती: फापरबारी	
४	प्रकोप योजना २००४	सन् २००४	क) अती प्रभावित ४ वटा पालिकाहरू मकवानपुर गढी, राक्सीराड, बकैया र वागमती ख) बढी प्रभावित २ वटा पालिकाहरू मनहरी र कैलास ग) मध्यम प्रभावित ४ वटा पालिकाहरू हेटौंडा, थाहा, इन्द्रसरोवर र भीमफेदीका केही स्थानहरू	
५	२०७२	२०७२	मृत्यु- ३३ पुर्णरूपमा क्षति घरधुरी- ३०००० प्रभावित परिवार - ५६००० आर्थिक क्षति - करीव ५० अर्ब	

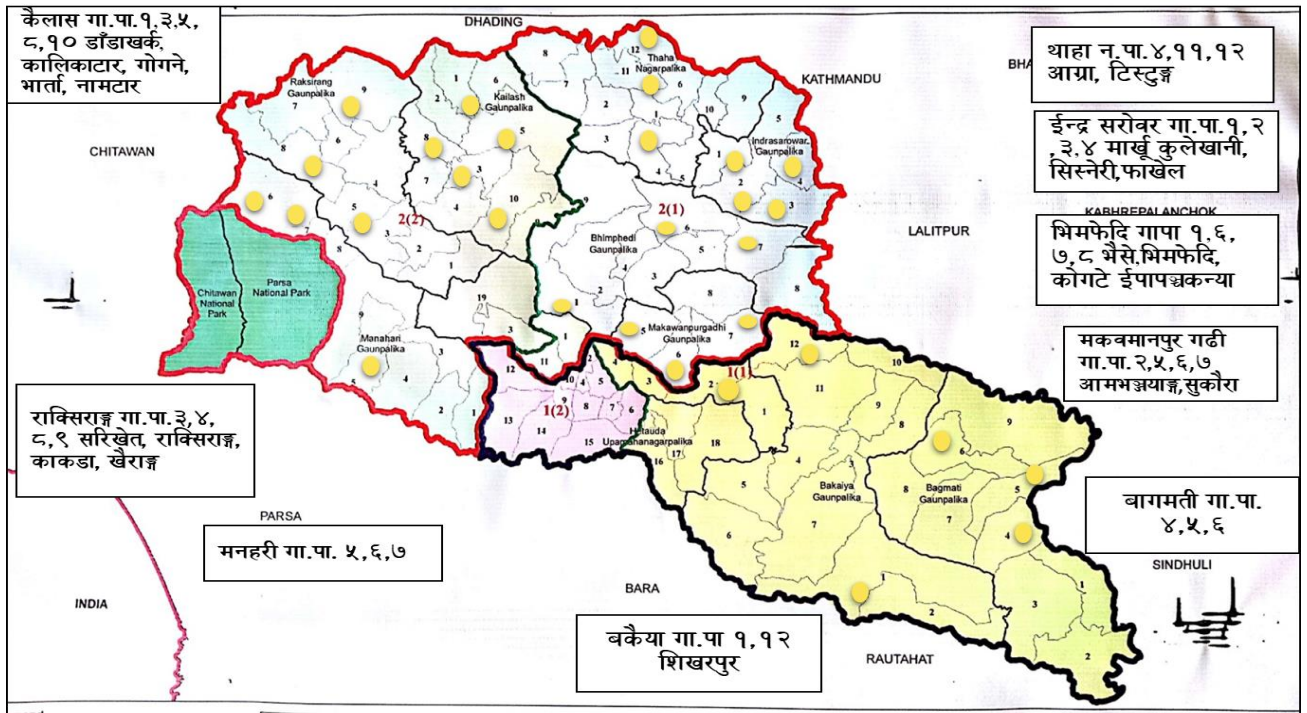
२.४.१.१ मकवानपुर जिल्लामा विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको नक्सांकन

विपद्का घटनाका आधारमा उपलब्ध विभिन्न प्रतिवेदनमा उल्लेखित तथ्यांक, विपद् सम्बद्ध निकायहरूले उपलब्ध गराएको विवरण, जिल्लास्थित सुरक्षा निकायहरू तथा स्थानीय पालिकाहरूसँग जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुरलाई उपलब्ध गराएको तथ्यांकको आधारमा यस जिल्लाका विभिन्न क्षेत्रका संभावित विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको (परिशिष्ट ग बमोजिम स्थानीय निकायका सम्पर्क व्यक्तिहरूसँग फोन सम्पर्क गरी प्राप्त गरिएको तथ्याङ्कको आधारमा) पहिचान एवं नक्शांकन गरिएको छ।

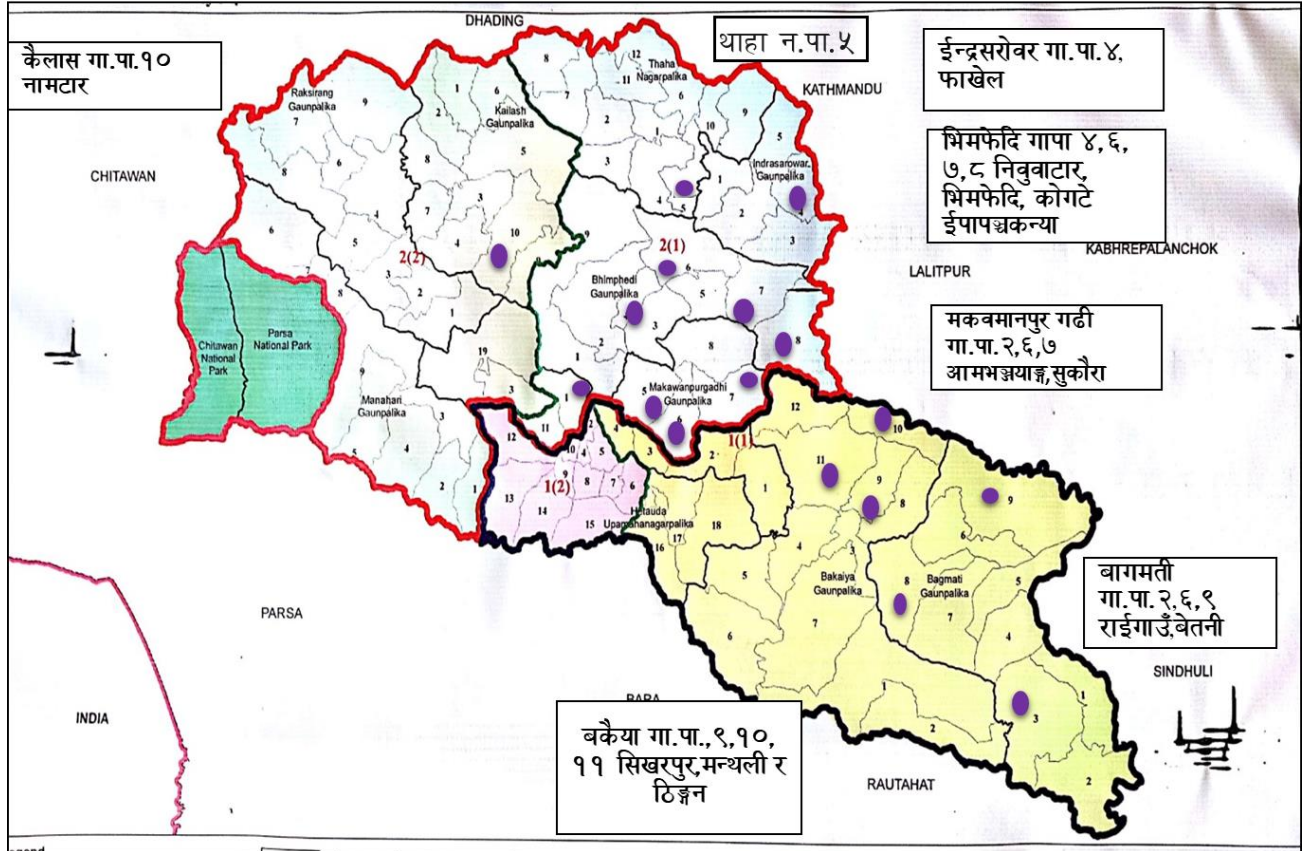
बाढीको उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरू

पहिरोको उच्च जोखिमयुक्त स्थानहरू

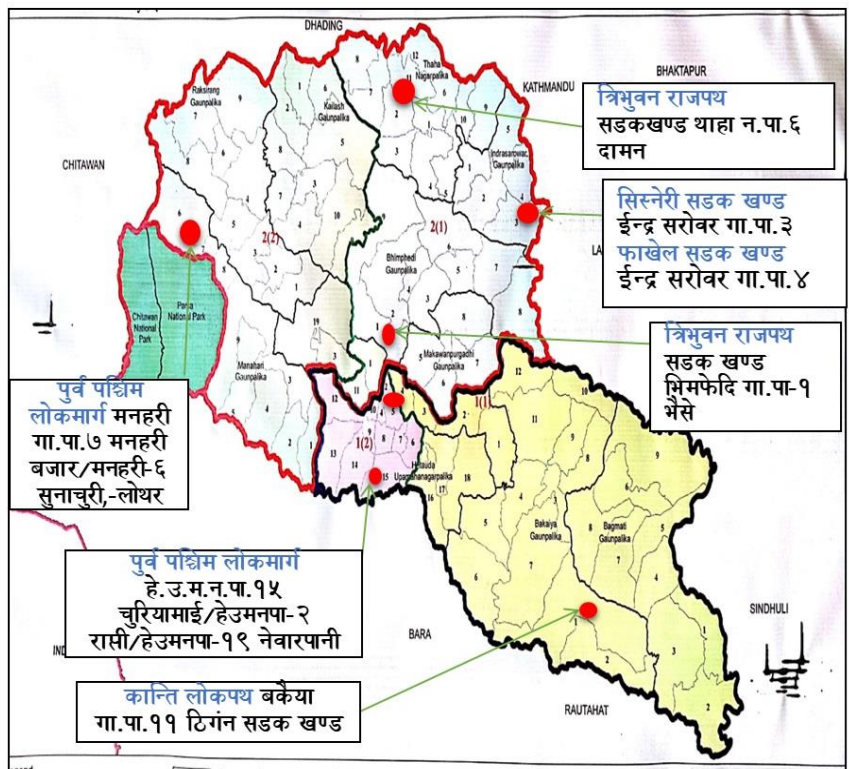

चट्याङ्गको उच्च जोखिम स्थानहरु

सडक दुर्घटना हुने सम्भावित स्थानहरु

सि.न	स्थान	दुरी
१	हेउमनपा-१५ चुरियामाई/हेउमनपा-२ रासि/हेउमनपा-१९ नेवारपानी	५ देखि २५ कि.मि.
२	मनहरी गा.पा. ७ मनहरी बजार/मनहरी -६ सुनाचुरी, लोथर	२५ कि.मि.
३	थाहा न.पा. ६ दामन	८५ कि.मि.
४	भिमफेदी गा.पा. १ भैसे	३३ कि.मि.
५	बकैया गा.पा. ११ ठिङ्गन	३५ कि.मि.
६	ईन्द्रसरोवर गा.पा. ३ सिसनेरी/ईन्द्रसरोवर गा.पा. ४ फाखेल	४५ कि.मि.

२.४.१.२ परिस्थिति तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धी पूर्वानुमान

विभिन्न निकायहरुबाट प्रकाशित तथ्यांक तथा जिल्ला भित्रका सरकारी र गैरसरकारी संघ संस्थाबाट प्राप्त तथ्यांकको आधारमा निम्न विषयबस्तु समेटी जोखिमको परिस्थिति तथा पूर्वानुमान गरी यो योजना तयार गरीएको छ ।

क) विभिन्न प्रकारका विपद जोखिम सूचकमा (Vulnerability Index) मकवानपुर

SN	Hazard	Vulnerability Index				
		Very High	High	Moderate	Low	Very low
1.	Flood Hazard Rank	✓				
2.	Land slide Hazard Rank		✓			
3.	Thunderbolt Hazard Rank	✓				
4.	Epidemic Hazard Rank		✓			
5.	Climate Change Hazard Rank	✓				
6.	Fire & Forest Fire Hazard Rank			✓		
7.	Overall Impact Rank	✓				

श्रोत-नेपाल सरकार बन तथा वातावरण मन्त्रालयले २१ अगष्ट २०२१ मा प्रकाशित गरेको जर्नल **Vulnerability Risk Assessment and Identifying Adoption Option** (www.climatenepal.org.np)

ख) विपद् र गरिवी बीचको अन्तरसम्बन्ध

विपद्को जोखिम र गरिवी बीच घनिष्ट सम्बन्ध रहेको हुन्छ । गरिवीकै कारण नेपालमा प्रकोपको उच्च जोखिम रहेको भनि तोकिएका ठाँउहरुमा मानिसहरु वस्न बाध्य भएका छन् । आवासजन्य भौतिक संरचनाहरु पनि न्यून आयाका कारण कमजोर संरचना निर्माण गर्न बाध्य भएका कारण २०७२ सालको भूकम्पमा गाँउघरका धेरै भौतिक संरचनाहरु ध्वस्त भएका थिए । त्यस्तै हावाहुरी, आगलागी लगायतका विपद्मा समेत कच्ची घरहरु उच्च जोखिममा रहेका हुन्छन् । तर २०७२ सालको भूकम्प पश्चात आम नागरिकहरु सचेत भई सरकारी मापदण्ड बमोजिम भूकम्प प्रतिरोधी घरहरु निर्माण गर्ने प्रवृत्ति बढेको छ ।

ग) बहुप्रकोप (बाढी, पहिरो, चट्याङ, हावाहुरी, सडक दुर्घटना, महामारी, बन्धजन्तु) बाट संकटाभिमुख गापा/नपाको जनसंख्याको विवरण

सि.नं.	गापा/नपा/उपमनपा	कूल घरधुरी	कूल पुरुष	कूल महिला	कूल जनसंख्या	सडकटासन्नताको अवस्था	प्रकोपको क्षेत्र	कैफियत
१	वागमती गाँउ पालिका							
	राईगाऊ	१,८९३	४,९७७	५,३९१	१०,३६८	मध्यम	बाढी र चट्यांग	१,२,३ वडा
	बेतिनी	६१७	१,६६७	१,६८४	३,३५१	उच्च	बाढी र चट्यांग	९ वडा
	फापरवारी	३,२२१	७,९९१	८,७८५	१६,७७६	मध्यम र उच्च	बाढी, चट्यांग,	

सि.नं.	गापा/नपा/उपमनपा	कूल घरधुरी	कूल पुरुष	कूल महिला	कूल जनसंख्या	सड्कटासन्नताको अवस्था	प्रकोपको क्षेत्र	कैफियत
							आगलागी	
	जम्मा	५७३१	१४६३५	१५८६०	३०४९५			
२	बकैया गाँउ पालिका							
	धियाल	१,०९०	२,९३७	३,००८	५,९४५	मध्यम	महामारी, आगलागी र बाढी	१,२ र ३ वडा
	मन्थली	५०९	१,३५२	१,४१०	२,७६२	मध्यम	बाढी र चटयांग	
	ठिंगन	७१३	२,०३७	२,२३३	४,२७०	उच्च	चटयांग र पहिरो	
	शिखरपुर	१,०५४	२,८५१	३,०४५	५,८९६	मध्यम	बाढी, पहिरो र चटयांग	
	छतिवन	४,१७२	९,९५२	१०,७९५	२०,७४७	उच्च	बाढी, महामारी	
	जम्मा	७५३८	१९९२९	२०४९९	३९६२०			
३	मकवानपुर गढी गाँउपालिका							
	आमभञ्ज्याङ्ग	१,४०३	३,३३०	३,५७६	६,९०६	उच्च	बाढी, पहिरो र चटयांग	
	मकवानपुर गढी	२,५७६	६,१८७	६,६१९	१२,८०६	मध्यम	बाढी, पहिरो र चटयांग	
	सूकौरा	६५४	१,७२१	१,८०४	३,५२५	उच्च	बाढी, पहिरो र चटयांग	
	बूढीचौर	३७०	१,०४१	१,०४४	२,०८५	मध्यम-उच्च	बाढी, पहिरो र चटयांग	
	जम्मा	५००३	१२२७९	१३०४३	२५३२२			
४	भीमफेदी गाँउपालिका							
	भैसे	१,३८८	३,२२८	३,४८९	६,७१७	उच्च	पहिरो	
	भिमफेदी	१,१६१	२,५०३	२,९३७	५,४४०	उच्च	बाढी, पहिरो र चटयांग, दुर्घटना	
	इपा पञ्चकन्या	४५९	१,२५६	१,२४१	२,४९७	मध्यम	पहिरो र चटयांग	
	निबुवाटार	८८४	२,००६	२,२५३	४,२५९	मध्यम	चटयांग, दुर्घटना	
	कोगटे	२८०	५९३	६८६	१,२७९	मध्यम	पहिरो र चटयांग	
	नमटार	५७१	१४६४	१४७४	२९३९	मध्यम	पहिरो र दुर्घटना	१,२ र ३ वडा
	जम्मा	४७४३	११०५१	१२०८०	२३१३१			
५	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका							
	फाखेल	१,०११	२,१०२	२,४२२	४,५२४	उच्च	पहिरो र चटयांग, दुर्घटना	
	कुलेखानी	६७०	१,४०१	१,५६८	२,९६९	उच्च	पहिरो र दुर्घटना	
	मार्खु	६३४	१,४५२	१,६१९	३,०७१	उच्च	डुवान पहिरो र	

सि.नं.	गापा/नपा/उपमनपा	कूल घरधुरी	कूल पुरुष	कूल महिला	कूल जनसंख्या	सड्कटासन्नता को अवस्था	प्रकोपको क्षेत्र	कैफियत	
							दुर्घटना		
	सिस्नेरी	७३९	१,५५४	१,६९१	३,२४५	उच्च	पहिरो र दुर्घटना		
	जम्मा	<u>३०५४</u>	<u>६५०९</u>	<u>७३००</u>	<u>१३८०९</u>				
६	थाहा नगरपालिका								
	थाहा नगरपालिका	४,७७९	१०,३१५	११,४०२	२१,७१७	उच्च	पहिरो र चट्यांग, दुर्घटना		
	आग्रा	१,५७२	३,८५०	३,९८६	७,८३६	उच्च	पहिरो आगलागी र महामारी		
	टिष्टुङ्ग	१,४०५	३,४०९	३,६३२	७,०४१	उच्च	पहिरो र दुर्घटना		
	चित्लाङ्ग	१,१७२	२,२३७	२,७९२	५,०२९	उच्च	हावाहुरी, दुर्घटना र वन्यजन्तु		
	जम्मा	<u>८९२८</u>	<u>१९८११</u>	<u>२१८१२</u>	<u>४९६२३</u>				
७	कैलास गाँउपालिका								
	भार्ता	६९३	२,१४३	२,०२६	४,१६९	मध्यम	बाढी, पहिरो महामारी र आगलागी		
	डांडाखर्क	७२०	२,०२०	२,००१	४,०२१	उच्च	बाढी, पहिरो महामारी		
	गोगने	९८३	२,५९८	२,७४७	५,३४५	उच्च	बाढी, पहिरो महामारी		
	कालिकाटार	७९६	२,३८४	२,३३९	४,७२३	उच्च	बाढी, पहिरो महामारी		
	नामटार	११३८	२९३०	२९४७	५८७७	उच्च	बाढी, पहिरो महामारी र आगलागी, चट्यांग	१ देखि ६ नं वडा	
	जम्मा	<u>४३३०</u>	<u>१२७०५</u>	<u>१२०६०</u>	<u>२४९३५</u>				
८	राक्सीराड गाँउपालिका								
	कांकडा	१,३०४	३,९५९	३,८८१	७,८४०	उच्च	पहिरो र आगलागी		
	खैराडे	५८३	१,७४४	१,६४५	३,३८९	मध्यम	पहिरो महामारी र आगलागी		
	राक्सिराडे	१,१५२	३,२४७	३,३२५	६,५७२	मध्यम	बाढी पहिरो हावाहुरी आगलागी		
	सरिखेत	१,५१८	४,१६०	४,२३१	८,३९१	मध्यम	बाढी पहिरो हावाहुरी आगलागी		
	जम्मा	<u>४५५७</u>	<u>१३११०</u>	<u>१३०८२</u>	<u>२६९९२</u>				
९	मनहरी गाँउपालिका								
	हांडीखोला	३६७६	८८९०	९५२५	१८१४५	उच्च	बाढी वन्यजन्तु, आगलागी		

सि.नं	गापा/नपा/उपमनपा	कूल घरधुरी	कूल पुरुष	कूल महिला	कूल जनसंख्या	सडकटासन्नताको अवस्था	प्रकोपको क्षेत्र	कैफियत
	मनहरी	४२१५	९६३०	१०३५४	१९९८४	मध्यम	बाढी वन्यजन्तु, आगलागी, दुर्घटना	
	जम्मा	७८९१	१८५२०	१९८७९	३८३९९			
१०	हेटौडा उमनपा	३४,२७०	७४,९६४	७७,९११	१५२,८७५	मध्यम	सडक दुर्घटना, डुबान, आगलागी, पहिरो, वन्यजन्तु	
	जम्मा	८०९८५	२०२०८३	२१३५१८	४१५६०१			

स्रोत- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८० मकवानपुर, स्थानीय पालिकाहरुको तथ्यांक, जाईका, युएनडिपी ।

घ) विभिन्न प्रकोपबाट प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्याको अनुमान

माथि उल्लेखित पालिकामा बहुप्रकोप विपद् जोखिम विश्लेषण गर्दा जिल्लाको संकटासन्नताको अवस्थाको अध्ययन, विगत ३० वर्षमा विपदले पुऱ्याएको क्षति, जाईका, युएनडिपी लगायत विभिन्न सस्थाहरुले गरेको संकटासन्नताको अध्ययन र पालिकाहरुले प्रदान गरेको तथ्यांकको आधारमा मकवानपुर जिल्लामा बहुप्रकोप प्रभावित जनसंख्या निम्नानुसार हुने पूर्वानुमान गरिएको छः-

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या %	प्रभावित कुल जनसंख्या			विस्थापित कुल जनसंख्या		
		२५०००			१५०००		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रभावित कुल जनसंख्या		१२२५०	१२७५०	२५०००	७३५०	७६५०	१५०००
परिवारसंख्या	(सरदर ५ /परिवार)			५०००			३०००
प्रजननयोग्य उमेरका महिला	२५%		३१८८			१९१३	
जेष्ठनागरिक, ६० वर्षभन्दा बढी उमेरका जनसंख्या	३० (%)	३६७५	३८२५	७५००	२२०५	२२९५	४५००
१९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	४६%	५६३५	५८६५	११५००	३३८१	३५१९	६९००
१०-१९ वर्षका किशोर-किशारीको संख्या	२२%	२६९५	२८०५	५५००	१६१७	१६८३	३३००
दलित को संख्या	११%	१३४८	१४०३	२७५०	८०९	८४२	१६५०
एकदमै गरिब व्यक्तिको संख्या	३३%	४०४३	४२०८	८२५०	२४२६	२५२५	४९५०
दीर्घकालीन बिमारी भएका व्यक्तिको संख्या				०			०

एचआईभी/एड्सबाट संक्रमित जनसंख्या				०			०
गर्भवती तथा दूध खुवाउने आमाको संख्या	५%		६३८	६३८		३८३	३८३
गर्भवती महिलाको संख्या	२.३%		२९३३	२९३३		१७६०	१७६०
प्रतिमहिना प्रसूतिको अन्दाजी संख्या	०.२५%		३२	३२		१९	१९
प्रतिमहिना शिशुको अन्दाजी संख्या	०.२५%	३१	३२	६३	१८	१९	३८
प्रतिमहिना आपतकालिन प्रसूति सेवा चाहिने महिलाको अपेक्षित संख्या	०.०३८%		४८	४८		२९	२९
प्रतिमहिना जटिलता हुने शिशुको अपेक्षित संख्या	०.०२५%	३१	३२	६३	१८	१९	३८
६-९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	११%	१३४८	१४०३	२७५०	८०९	८४२	१६५०
५ वर्षमुनिका बालबालिकाको संख्या	१३%	१५९३	१६५८	३२५०	९५६	९९५	१९५०
६-११ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१%	१२३	१२८	२५०	७४	७७	१५०
१२-२३ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	३%	३६८	३८३	७५०	२२१	२३०	४५०
२४-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	८%	९८०	१०२०	२०००	५८८	६१२	१२००
६-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१२%	१४७०	१५३०	३०००	८८२	९१८	१८००
६-५९ महिनासम्मका कुपोषित बालबालिका	१३%	१५९३	१६५८	३२५०	९५६	९९५	१९५०
६-५९ महिनासम्मका मध्यम रूपमा कुपोषित बालबालिका	१०%	१२२५	१२७५	२५००	७३५	७६५	१५००
६-५९ महिनासम्मका तीव्र रूपमा कुपोषित बालबालिका	३%	३६८	३८३	७५०	२२१	२३०	४५०

तालिका ४:मकवानपुर जिल्लाको भूकम्पको कारण सिर्जित विपद्को परिस्थितिको पूर्वानुमान

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्या %	प्रभावित कुल जनसंख्या			विस्थापित कुल जनसंख्या		
		२५००००			१५००००		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रभावित कुल जनसंख्या		१२२५००	१२७५००	२५००००	१४७०	७६५००	१५००००
परिवारसंख्या	(सरदर ५ /परिवार)			५००००			३००००
प्रजननयोग्य उमेरका महिला	२५%		३१८७५	३१८७५		१९१२५	
जेष्ठनागरिक, ६० वर्षभन्दा बढी उमेरका जनसंख्या	३० (%)	३६७५०	३८२५०	७५०००	४४१०	२२९५०	२७३६०
१९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	४६%	५६३५०	५८६५०	११५००	६७६२	३५१९०	४१९५२
१०-१९ वर्षका किशोर-किशारीको संख्या	२२%	२६९५०	२८०५०	५५०००	३२३४	१६८३०	२००६४
दलितको संख्या	११ %	१३४७५	१४०२५	२७५००	१६१७	८४१५	१००३२
एकदमै गरिब व्यक्तिको संख्या	३३%	४०४२५	४२०७५	८२५००	४८५१	२५२४५	३००९६
दीर्घकालीन विमारी भएका व्यक्तिको संख्या				०			०
एच्आईभी/एड्सबाट संक्रमित जनसंख्या				०			०
गर्भवती तथा दूध खुवाउने आमाको संख्या	५%		६३७५	६३७५		३८२५	३८२५
गर्भवती महिलाको संख्या	२.३%		२९३२५	२९३२५		१७५९५	१७५९५
प्रतिमहिना प्रसूतिको अन्दाजी संख्या	०.२५ %		३१९	३१९		१९१	१९१
प्रतिमहिना शिशुको अन्दाजी संख्या	०.२५ %	३०६	३१९	६२५	३७	१९१	२२८
प्रतिमहिना आपतकालिन प्रसूति सेवा चाहिने महिलाको अपेक्षित संख्या	०.०३८ %		४८५	४८५		२९१	२९१
प्रतिमहिना जटिलता हुने	०.०२५	३०६	३१९	६२५	३७	१९१	२२८
६-९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	११ %	१३४७५	१४०२५	२७५००	१६१७	८४१५	१००३२

५ वर्षमुनिका बालबालिकाको संख्या	१३ %	१५९२५	१६५७५	३२५००	१९९१	९९४५	११८५६
६-११ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१ %	१२२५	१२७५	२५००	१४७	७६५	९१२
१२-२३ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	३%	३६७५	३८२५	७५००	४४१	२२९५	२७३६
२४-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	८%	९८००	१०२००	२००००	११७६	६१२०	७२९६
६-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१२ %	१४७००	१५३००	३००००	१७६४	९१८०	१०९४४
६-५९ महिनासम्मका	१३ %	१५९२५	१६५७५	३२५००	१९९१	९९४५	११८५६
६-५९ महिनासम्मका मध्यम रूपमा कुपोषित	१० %	१२२५०	१२७५०	२५०००	१४७०	७६५०	९१२०
६-५९ महिनासम्मका	३%	३६७५	३८२५	७५००	४४१	२२९५	२७३६

२.५ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

मकवानपुर जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वदायी भूमिका रहेको छ। यस कार्यका लागि संलग्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्य संस्थाहरू, विषयगत क्षेत्रका अगुवा संस्थाहरू, मानवीय कार्यमा संलग्न संस्थाहरूको भूमिका र जिम्मेवारी समेत महत्वपूर्ण रहेको छ। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण र कार्यान्वयनमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति (DDMC), विषयगत क्षेत्रको अगुवा संस्था (Cluster Lead) तथा जिल्ला अगुवा सहयोग संस्था (DLSA) को भूमिकालाई देहाय अनुसार उल्लेख गरिएको छ।

२.५.१ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको भूमिका तथा जिम्मेवारी

जिल्लामा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई तत्काल राहत उद्धारको व्यवस्था गर्न र विपद् व्यवस्थापन तथा न्यूनीकरणका क्षेत्रका काम गर्ने गरी प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा स्थानीय तहका प्रमुख/अध्यक्ष, सरकारी/गैरसरकारी, राजनैतिक दल तथा नागरिक समाज सम्मिलित जिल्लास्तरमा गठन भएको समितिका सदस्य सहित रहने गरी जिल्ला विपद् व्यावस्थापन समिति गठन भएको छ। यस समितिको सचिवालयको रूपमा काम गर्न जिल्ला प्रशासन कार्यालयका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई सदस्य सचिवको रूपमा तोकिएको छ। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने र कार्यान्वयन गराउने कार्य गर्दछ। यस समितिले देहायका कार्यहरू गर्ने गरी जिम्मेवारी तोकिएको छ।

क) विपद् पूर्वतयारी

- संभावित जोखिमयुक्त स्थानहरूको पहिचान गर्ने
- जिल्लास्तरीय गैरसरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था, विपद्बाट प्रभावित वा सम्भाव्य प्रभावित समुदाय, जिल्लास्थित विज्ञहरू, सामाजिक कार्यकर्ता एवं व्यक्तिहरू समेतलाई संलग्न गरी

जिल्लास्तरीय विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउने र यस्ता योजनाहरू कार्यान्वयनमा उल्लिखित सबै पक्षहरूलाई संलग्न गराउने

- जिल्लास्तरीय आपतकालिन योजना निर्देशिका तयार गर्ने, समय समयमा समीक्षा तथा अद्यावधिक गर्ने
- योजना अनुसार उद्धार तथा राहतका लागि आवश्यक बन्दोबस्ती मिलाउने
- समय समयमा सबै सुरक्षा निकाय, विषयगत क्षेत्र सहितको कृत्रिम अभ्यास संचालन गर्ने
- विपद् उद्धार कार्यको लागि क्षमता बृद्धि गर्ने
- विभिन्न किसीमका सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थासँग आवश्यक समन्वय गर्ने,
- सबै सरोकारवाला निकायहरूलाई विपद् प्रतिकार्यको लागि तयारी अवस्थामा राख्ने
- छिटो भन्दा छिटो खबर प्राप्त गर्ने गरी Early warning system को आवश्यक व्यवस्था मिलाउने
- जोखिममा रहेका समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा लैजान खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानहरूको पुनर्गठन गरी रेकर्ड अद्यावधिक गर्ने
- मापदण्डहरूलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गर्ने (भवन निर्माण संहिता, ढुवानी क्षमता, रोडको क्षमता, ट्राफिक नियमको पालना आदि)
- स्थानीयस्तरको विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने,

ख) विपद् प्रतिकार्य

- विपद् प्रतिकार्यमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने
- सम्पूर्ण सुरक्षा निकाय तथा उद्धारकर्मीलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्ने
- उद्धार कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन सबै सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गर्ने
- सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रलाई जिम्मेवारी क्षेत्रमा प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्ने
- उद्धार पश्चात सुरक्षित बासस्थानहरू, प्रभावकारी उपचारको व्यवस्था, अत्यावश्यक सेवाको उपलब्धता आदिको प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गर्ने
- व्यवस्थित रूपमा राहत वितरण गर्ने
- विपद् प्रतिकार्यको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने
- केन्द्रीय तथा प्रादेशिक विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राप्त निर्देशनका आधारमा कार्य संचालन गर्ने / गराउने
- अत्यावश्यक सेवा संचालन गर्ने/गराउने

ग) विपद् पश्चात् पुनर्निर्माण/पुनर्लाभ

- दैनिक सेवा प्रवाहको व्यवस्था गर्ने,
- अस्थायी आवासको व्यवस्था गर्ने,

- दीर्घकालीन राहतको व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल गर्ने,
- विपद्बाट भएको क्षतिको प्रतिवेदन तयार गर्ने,

२.५.२ जिल्लास्थित विषयगत क्षेत्रका अगुवा संस्थाको भूमिका तथा जिम्मेवारी

विपद्का अवस्थामा प्रभावित समुदायलाई तत्काल जिल्लाको कुनै क्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा समन्वय गर्न जिल्लामा तोकिएको प्राविधिक क्षमता भएको तथा अधिकारप्राप्त व्यक्ति संस्था वा निकायहरु जिल्ला क्षेत्रगत अगुवा संस्थाको रुपमा क्रियाशील हुन्छन् । यस्ता क्षेत्रगत अगुवा संस्थाको काम कर्तव्य तथा जिम्मेवारी निम्नानुसार रहेको छ ।

- विषयगत सदस्य संस्था (राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स., सरकारी निकाय, राष्ट्रसंघीय निकाय, रेडक्रस अभियानका सदस्य आदि) बीचमा उपयुक्त क्षेत्रगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- राष्ट्रिय/स्थानीय तह, सरकारी निकाय, स्थानीय नागरीक समाज तथा अन्य सरोकारवाला निकाय बीच समन्वय गर्ने ।
- प्रत्येक क्षेत्रगत अगुवा संस्थाले सवै क्षेत्रगत सदस्य संस्थासंग समन्वय गरी आफ्नो विषयक्षेत्रमा विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (Scenario Based Response Plan) तर्जुमा गर्ने । यस अन्तर्गत विपद्को प्रकृति तथा योजना मान्यता, प्राथमिकताप्राप्त आपतकालिन कार्य तयारी, आपत्कालीन कार्य संवोधन गर्न प्राथमिकताप्राप्त पूर्वतयारी कार्य तयारी, प्राथमिकताप्राप्त पूर्वतयारी कार्यका लागि विद्यमान खाडल पहिचान, विषयगत कार्ययोजना आदि पर्दछन् ।
- नयाँ आपत्कालीन अवस्थाका लागि पर्याप्त आकस्मिक योजना तथा पूर्वतयारीको प्रत्याभूति गराउने ।
- क्षेत्रगत सहभागीहरु सम्बन्धीत नीतिगत मार्गदर्शन तथा प्राविधिक मापदण्डका वारेमा जानकारी राख्दछन् र सोही मापदण्डका आधारमा प्रतिकार्य गर्दछन् भन्ने कुराको प्रत्याभूति गराउने ।
- विषयगत क्षेत्रका समूहको प्रभाव र कार्यान्वयन योजनाको प्रगतिको समीक्षा गर्न तथा पर्याप्त प्रतिवेदन र प्रभावकारी सूचना प्रवाहको प्रत्याभूति दिन प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्ने ।
- मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार संस्थाका कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि तालिम संचालन गर्न सहयोग गर्ने ।
- पूर्व निर्धारित प्राथमिकता प्राप्त आवश्यकता पूर्तिका लागि उपलब्ध स्रोत साधन/सुरक्ष आदिका आवश्यक क्षेत्रगत अगुवा संस्थाहरु अन्तिम सेवा प्रदायकका रुपमा जिम्मेवार हुन्छन् । प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिले स्रोत परिचालन कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- यी संस्थाको कार्यक्षेत्र र कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा क्षेत्रगत साभेदारलाई समावेश गराउने ।

२.५.३ जिल्ला अगुवा सस्थाहरुको भूमिका तथा जिम्मेवारी

जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलाप गर्न जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने सिलसिलामा आवश्यक सहजकर्ताको कार्य गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग प्रदान गर्नु जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्थाको मुख्य भूमिका रहेको हुन्छ। अगुवा संस्थाको मुख्य भूमिका यस प्रकार हुनेछ।

- सबै निकायहरुको सहकार्यमा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमामा सहयोग गर्ने।
- प्राविधिक तथा वित्तिय, द्वितिय स्रोतबाट विपद्सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन, प्रकोप जोखिम विश्लेषण आदि कार्यमा समन्वय गर्ने वा सहयोग प्रदान गर्ने।
- प्रभावकारी प्रतिकार्य पूर्वतयारीको लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका वारेमा समन्वय गर्ने।
- गत वर्षमा अनुभवको आधारमा सफलता, चुनौति तथा खाडल पहिचान गर्ने।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा सबै विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्थाहरु लगायत अन्य सरोकारवालाहरुको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने।

२.५.४ क्षेत्रगत निकायहरुको नक्सांकन तथा स्रोतसाधनको आंकलन

मकवानपुर जिल्लामा विपद्का घटना घटी आकस्मिक परिस्थिति सिर्जना भएमा तत्काल परिचालन गर्न सकिने स्रोत साधनहरुको पहिचान हुन जरुरी छ। भविष्यको योजनाको लागि तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विभिन्न तह र निकायका बीच समन्वय गर्न सहयोग पुगोस भन्ने उद्देश्यले हरेक तह र निकायले विपद्को समयमा प्रतिकार्यमा संलग्न हुने निकायहरुको नाम, क्षेत्र (Cluster), सम्पर्क व्यक्ति कार्यालय, विद्यमान स्रोत र साधनको सूची, तोकिएको ढाँचामा तयार गरी क्षेत्रगत रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

साथै प्रतिकार्यमा संलग्न निकायहरुमा क्षेत्रगत रुपमा राहत कार्यका लागि भण्डार गरिराखेको गैरखाद्य सामग्री, त्रिपाल, स्वास्थ्य सामग्री, खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी सामग्री, आपत्कालीन शिक्षासम्बन्धी सामग्री वन्दोवस्ती सामग्रीहरुको विवरणहरु सम्बन्धीत विषयगत क्षेत्रको शीर्षकमा समावेश गरिएको छ।

२.६ सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

विपद्को समयमा आपतकालिन कार्ययोजनालाई सम्बोधन गरी उचित तयारी गर्न तालिकामा उल्लेखित प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य र कार्यान्वयन कार्यतालिकालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितीको बैठकले तय गरेको छ।

सि. नं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार तह	कार्यान्वयन गर्ने तरिका	समय सिमा
१.	आधारभूत, खण्डीकृत तथा जनगणना तथ्याङ्क संकलन तथा तयारी।	जि.वि.व्य.स.	बैठक	फागुन मसान्त

२.	मानवीय सहायतामा संलग्न तहहरूलाई संयुक्त लेखाजोखा विधि सम्बन्धी तालिम IRA प्रारम्भिक द्रुत लेखा जोखा, MIRA बहुक्षेत्रीय द्रुत लेखाजोखा	ने.रे.सो., प्लान नेपाल जि.वि.व्य.स.	तालिम	चैत्र मसान्त
३.	विषयगत क्षेत्रवीच आन्तरिक र वाह्य समन्वय गर्न संयन्त्र स्थापना ।	जि.वि.व्य.स.	कार्यशाला	मंसीर मसान्त
४.	सुरक्षा तह र अन्य संघसंस्थालाई खोजी तथा उद्धार तालिम ।	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो.	तालिम	चैत्र मसान्त
५.	विपद्सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि महिला, बालबालिका, राजनीतिक पार्टीका कार्यकर्ता, प्रकोप प्रभावित, यूवा, स्थानीयस्तरमा योजना निर्माणमा सहभागी हुने व्यक्तिहरू, सामाजिक अगुवाहरू, शिक्षक र अन्य तहहरू ।	स्थानीय तह, जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल,	भेला, गोष्ठी तथा तालिम	निरन्तर
६.	स्थानीय कार्यान्वयन गर्ने साभेदारी तहको पहिचान र सामूहिक पद्धतिको स्थापना ।	जि.स.स., जि.वि.व्य.स.	बैठक	मंसीर मसान्त
७.	विपद् पूर्वतयारी वारेमा राजनैतिक दल र नागरीक समाजका लागि संयुक्त अभिमुखीकरण ।	स्थानीय तह, जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल,	भेला, गोष्ठी तथा तालिम	जेठ
८.	आवधिक पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण पद्धतिको स्थापना ।	स्थानीय तह, जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., क्षेत्रगत समुह ।	बैठक	मंसीर मसान्त
९.	कार्यसञ्चालन विधि सहितको आपतकालिन प्रतिकार्य कोषको निरन्तर संचालन ।	स्थानीय तह, जि.वि.व्य.स.,	बैठक	निरन्तर
१०.	जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यक उपकरण सहित सुदृढीकरण ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल, राडो नेपाल, सि.सि.डि.एन.	बैठक	यसै आ.व. बाट
११.	नियमित अन्तरालमा संभाव्य प्रकोप नक्सा निर्माण तथा परिमार्जन ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., राडो नेपाल, सि.सि.डि.एन.	सर्वेक्षण	चैत्र मसान्त

१२	प्रकोप सम्बन्धी सूचना संकलन र वितरणका लागि जिल्लास्तरमा “पूर्व सचेतना प्रणाली”को स्थापना ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल	बैठक	चैत्र मसान्त
१३	जोखिम तथा सडकटासन्न भवन (अस्पताल, विद्यालय आदी), पूर्वाधार (विद्युत स्टेशन, पूल कलभट आदि) को मापन ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., गाँउ/नगरपालिका	सर्वेक्षण	चैत्र मसान्त
१४	स्थानीय तह स्तरमा सुचना संजाल तयार	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो.,	कार्यशाला	चैत्र मसान्त
१५	शहरी तथा ग्रामीण योजनामा प्रकोप पछिको अस्थायी व्यवस्थापन (बसोबास)का लागि खुल्ला स्थान/क्षेत्र निर्धारण ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., , राडो नेपाल, सिसिडिएन, स्थानीय तह	भेला तथा बैठक	साउन मसान्त
१६	विपद्बाट हुने क्षति र पूर्व सचेतना सम्बन्धी जनचेतना अभियान संचालन ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल,	भेला तथा तालिम	निरन्तर
१७	विपद्व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय स्तरमा भएका परम्परागत शिप, ज्ञान, व्यवहार र मूल्य मान्यताहरूको अभिलेख तयार ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल,	बैठक तथा सर्भेक्षण	निरन्तर
१८	प्रकोपबाट हुने जोखिम तथा संभाव्य क्षतिको आवधिक मापन ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स.,	कार्यशाला	साउन
१९	जिल्ला विपद्व्यवस्थापन क्षेत्रमा काम गर्ने प्रमुख सरोकारवालाहरूको पहिचान ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल,	भेला, बैठक	साउन मसान्त
२०	आपत्कालीनअवस्थाका लागि जिल्लामा सामान आपूर्ति गर्ने गोदामको व्यवस्था गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., प्लान नेपाल,	भेला तथा बैठक	साउन मसान्त
२१	जिल्लास्तरमा खोज तथा उद्धारको लागि स्थायी टोलीको गठन गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., सि.सि.डि.एन., राडो नेपाल खोज तथा उद्धार क्षेत्र	भेला तथा बैठक	साउन मसान्त
२२	स्थानीय क्षेत्रमा आपत्कालिन समयमा खाली गर्नु पर्ने स्थानहरू पहिचान गर्ने ।	स्थानीय तह र सि.सि.डि.एन., राडो नेपाल	भेला तथा बैठक	साउन मसान्त

२३	सवै प्रकारका प्रकोपका लागि विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विज्ञहरू भएको, योजना निर्माण समितीलाई सकृय बनाउने ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल,	भेला तथा बैठक	साउन मसान्त
२४	जिल्लामा आपतकालिन सञ्चालन केन्द्र (Emergency Operation centre) स्थापनाका लागि केन्द्रिय विपद् व्यवस्थापन समितिमा पहल गर्ने ।	जि.वि.व्य.स.	बैठक तथा समन्वय	निरन्तर
२५	जिल्लामा विपद् सम्बन्धी सामान भण्डारण गर्न भण्डार गृह निर्माणका लागि केन्द्रिय विपद् व्यवस्थापन समितिमा पहल गर्ने ।	जि.वि.व्य.स.	बैठक तथा समन्वय	निरन्तर
२६	स्थानीयस्तरमा रहेका संगठित र स्थायी सेवाकेन्द्र/विद्यालय/सहकारी/क्लब/यूवा समूह/आमा समूह आदी संयन्त्रहरूलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गरी सुरक्षित समुदाय निर्माणमा परिचालन ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., ने.रे.सो., प्लान नेपाल, जिल्ला शिक्षा कार्यालय	भेला तथा बैठक	निरन्तर
२७	तत्कालीन स्थानीय विकास मन्त्रालयको स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ बमोजिम प्रत्येक गाँउपालिका तथा न.पा. लाई योजना तर्जुमा गरी बजेट विनियोजनका लागि निर्देशन दिने र भए नभएको अनुगमन ।	जि.वि.व्य.स. र जिल्ला समन्वय समिति	भेला तथा बैठक	निरन्तर
२८	सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयको भवनको जोखिम तथा सडकटासन्ता मापन गरी भूकम्प प्रतिरोधी भवनमा विद्यालय सञ्चालन गर्न र संस्थागत विद्यालयहरूलाई क्रमश आफ्नै भवन निर्माणका लागि प्रोत्साहित ।	जि.वि.व्य.स., जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला शिक्षा समन्वय, इकाइ, प्रयास परियोजना, प्लान नेपाल, हेटौँडा उप महानगरपालिका	भेला, बैठक, सर्भेक्षण तथा समन्वय कार्य	निरन्तर

२.७ सहयोगी निकायहरूमा अपुग/अभाव (GAP) देखिएका सामग्री, स्रोत साधन र क्षमता

- जिल्लास्थित सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूको सेवा निरन्तरता योजना नरहेको ।
- मनसुन पूर्व सडकटासन्न क्षेत्रको पहिचान गरी सामान्य मर्मत सम्भार गर्न सक्ने दक्ष प्राविधिक तथा साधनहरूको उपलब्धतामा कमी ।
- आकस्मिक अवस्थामा पहिलो चरणमा लेखाजोखा गर्नका लागि स्वयंसेवकको तथ्यांक स्पष्ट नरहेको स्वयंसेवक तयार गरि बहुक्षेत्रीय द्रुत लेखाजोखाका बारेमा अभिमुखीकरण गरी आवश्यक सामग्री उपलब्धमा गराउनु पर्ने ।

- बाढीपहिरो प्रभावित हुने अनुमान अनुसार खाद्य सामग्रीको जिल्ला र स्थानीय तहमा अपुग देखिन्छ ।
- आवास र गैर खाद्य सामग्री अपुग देखिन्छ । जसले भूकम्पको समयमा भनै बढी अभाव रहने अनुमान गर्न सकिन्छ ।
- हेटौंडा-११ मा निर्मित आपतकालिन भण्डार गृहमा आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू व्यवस्थित रूपमा भण्डारण गरी राख्नुपर्ने देखिन्छ ।
- खोज तथा उद्धार कार्यका लागि नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना र सशस्त्र प्रहरी बल नेपालको प्रतिबद्धता रहेको छ र सो सुरक्षा निकायहरूलाई २०७२ मा आएको भूकम्पका कारण उत्पन्न विपद् जस्तो अवस्थामा आवश्यक खोज तथा उद्धार सामग्री तथा तालिमको थप व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ । तथापी अत्यावश्यक उद्धार सामग्रीहरूको थप वन्दोवस्त गर्न जरुरी देखिन्छ । सुरक्षा निकायहरूसँग उद्धारकार्यका सामानहरू अत्यन्तै न्युन अवस्थामा रहेको हुँदा निम्न उद्धारका लागि अत्यावश्यक सामानहरू हाल पनि अपुग अवस्थामा छन ।

सि.नं.	विपद् उद्धारका सामान	परिमाण	सुरक्षा निकायहरूको लागि अपुग			कै.
			नेपाल आर्मी	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल	
१	अग्नि सामक सवारी साधन	३ थान	१	१	१	
२	मोटर बोट	३ थान	१	१	१	
३	ट्युव बोट	६	२	२	२	
४	स्टाटिक रोप	१५ रोल	४	४	७	
५	डाइनामिक रोप	१५ रोल	४	४	७	
६	थ्रो ब्याग	५० थान	१५	१५	२०	
७	लाइफ ज्याकेट	५० थान	१५	१५	२०	
८	रेस्क्यु हेलमेट	५० थान	१५	१५	२०	
९	चेन स	२० थान	५	५	१०	
१०	रोटरी रेस्क्यु स	२० थान	५	५	१०	
११	चिपिड ह्यामर	२० थान	५	५	१०	
१२	फायर सुट	२० थान	५	५	१०	
१३	वि. ए. सेट	१० थान	३	३	६	
१४	फायर बुट	३० थान	१०	१०	१०	
१५	बोल्ड कटर	१५ थान	५	५	५	
१६	जेनेरेटर ५ के भि ए	३ थान	१	१	१	
१७	सर्च लाईट	१५० थान	५०	५०	५०	
१८	स्ट्रेचर	१५ थान	५	५	५	

- सूचना तथा सही तथ्याङ्कको अभावमा राहत वितरणमा कठिनाई भइरहेको छ । वास्तविक सूचनाको लीग स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन समितिहरूलाई सक्रिय र दक्ष बनाउदै सूचनालाई ब्यवस्थित बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- आपतकालिन अवस्थामा सूचना तथा अन्य अत्यावश्यक कार्य सञ्चालनका लागि जिल्लामा आपतकालिन सञ्चालन केन्द्र (Emergency Operating Centre) लाई थप क्रियाशिल बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- स्वास्थ्य तथा पोषणका क्षेत्रमा औषधिहरू भएपनि बेलामा पुग्ने गरेको छैन, घाइते तथा विरामीको लागि तत्काल आवश्यक पर्ने न्युनतम मौज्जात तयारी अवस्थामा राख्नु पर्ने देखिन्छ ।
- सिफारिस र सञ्चालन गर्दा लाग्ने खर्च (Referral cost/Operation cost) जिल्ला अस्पतालले व्यहोर्ने व्यवस्था नभएको ।
- महामारीबाट ५००० जना प्रभावित भएका छन्, सिफारिस हुने विरामी ५०० जना छन् ।
- जिल्ला स्तरमा मध्यम खाले traumatic care हुने स्वास्थ्य संस्थाहरु:

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	बेड संख्या	स्वास्थ्यकर्मीको संख्या	सम्पर्क नम्बर
१.	हेटौंडा अस्पताल	२००	४२५ जना	०५७-५२३९७७
२.	हेटौंडा मोडेल अस्पताल	१०	४३ जना	०५७-५२२९३५
३.	मकवानपुर सहकारी अस्पताल	१०	७५ जना	०५७-५२६५८७
४.	सन्धो अस्पताल	२५	५० जना	०५७-५९०९७५, ९७६
५.	हेटौंडा सिटी हस्पिटल	१५	१३ जना	०५७- ५२०३९५/५२३९९५
६.	चुरेहिल अस्पताल	२५	६४	०५७- ५२४६०३/५२४५९३

- माहामारीको अवस्थामा सुरक्षित बास, लत्ता कपडाको अभाव हुने ।
- खानेपानीको अभावमा विभिन्न रोगहरू देखापर्ने भएकाले छिटो भन्दा छिटो पानी शुद्धिकरण गर्ने वा शुद्ध पानी उपलब्ध हुने बातावरण सिर्जना गर्नु पर्दछ । जम्मा १५ हजार परिवारका लागि पानी शुद्धिकरणको सामग्री उपलब्ध हुने देखिन्छ ।
- जिल्लाभरिका सबै क्षेत्रमा जान सकिने गरि सडक तथा अन्य यातायातलाई परिचालनका लागि तयारी गर्नुपर्छ ।
- बालबालिका, किशोरी, महिला तथा वृद्धवृद्धाको संरक्षणका लागि सहायता कक्ष सञ्चालन तथा मनोवैज्ञानिक परामर्शको प्रवन्ध गर्नु पर्दछ ।
- महिला, बालबालिकाको खोजतलास तथा फेला परेकालाई संरक्षणको समस्या ।

- बालबालिकाको शिक्षा निरन्तर सञ्चालन गर्न अस्थायी तथा स्थायी सिकाई केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन, शैक्षिक सामग्री, पोशाक, पाठ्यपुस्तक लगायतका सामग्रीको समेत ब्यवस्था मिलाउनु पर्ने देखिन्छ जुन सामग्रीहरू अभाव देखिन्छ ।

खण्ड- तीन

विषयगत अवधारणा र उद्देश्य

३.१ विषयगत अवधारणा तथा परिचय

क्षेत्रगत अवधारणालाई आत्मसाथ गरेर कार्य विभाजन गर्दा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य प्रभावकारी हुन्छ । जसले मानवीय सहयोगलाई विशेषज्ञता प्राप्त निकाय तथा संस्थाको नेतृत्वमा कार्य विभाजन गरी काम गर्दा सान्दर्भिक र वैज्ञानिक बनाउँछ ।

३.१.१ क्षेत्रगत अवधारणाका विशेषताहरू

- विशेषगरी ठूलो विपद्को अवस्थामा सक्रिय रहने भए पनि क्षेत्रगत अवधारणाले समुदायसम्म आफ्नो उपस्थिति कायम राख्छ ।
- प्रतिकार्य (खोज, उद्धार र राहत) प्रक्रियामा विशेषज्ञताको उपयोग हुन्छ ।
- मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी, जिम्मेवारी र उत्तरदायी बनाउने कार्यलाई सुनिश्चित गर्छ ।
- मानवीय सहयोगका क्षेत्रको पहिचान गरी त्यसअनुरूप सहयोगको खाका तयार गर्छ ।
- प्रतिकार्यमा देखिएका कमी कमजोरीको निराकरण गरी कार्ययोजनाको समीक्षा गर्दै आवश्यकता अनुसार जिम्मेवारी निर्धारण तथा परिमार्जन गर्छ ।

३.१.२ क्षेत्रगत अवधारणाका प्रमुख उद्देश्य

- क्षेत्रगत रूपमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउनु,
- आपत्कालीन पूर्वतयारीलाई चुस्त र कार्यान्वयन योग्य बनाउनु,
- क्षेत्रगत समस्याको लेखाजोखा र समाधानका उपायको लागि विशेषज्ञ परिचालन गर्नु,
- समन्वय र समझदारी अभिवृद्धि गर्नु,
- क्षेत्रगत ज्ञान, सीप, प्रविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु ।

३.१.३ क्षेत्रगत अवधारणाको आवश्यकता तथा महत्व

- प्रतिकार्यका लागि विशेषज्ञता प्राप्त तह वा संस्थाको नेतृत्वमा कार्य विभाजन हुने भएकोले प्रत्येक क्षेत्रबाट उपलब्ध हुने आधारभूत आवश्यकताको वितरण प्रभावकारी भई सबै वर्गका प्रभावित समुदायको पहुँच कायम रहन्छ ।
- प्रत्येक क्षेत्रमा सो क्षेत्रको विशेषज्ञता प्राप्त तहले नेतृत्व गर्ने हुँदा विपद्-प्रतिकार्यका क्रममा विशेषज्ञको सेवा उपलब्ध हुन्छ ।

- आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने मानवीय सहयोगसम्बन्धी कार्यको लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्ने व्यवस्था भएकोले वस्तुको आपूर्ति, समन्वय, सूचना प्रवाह र सहयोगको वितरण प्रभावकारी हुन्छ ।
- आपत्कालीन समयमा चाहिने सामग्रीको पूर्व बन्दोबस्त तथा भण्डारणको उचित व्यवस्था हुन्छ भने तत्कालै व्यवस्था गर्नु पर्ने अवस्था भएमा कार्य चुस्त र छिटो छरितो रूपमा हुन्छ ।
- मानवीय सहयोगका सम्पूर्ण प्रक्रिया सहभागितात्मक विधिबाट गरिने भएकाले आन्तरिक विवाद र अन्य सबै प्रकारका कठिनाई तथा बाधा हट्छन् ।
- उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग भई सबैमा जवाफदेहीताको विकास र उत्तरदायित्वबोध हुन्छ ।

३.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि क्षेत्रगत समितिहरूको संरचना तथा क्षेत्रगत अगुवाहरू

क्र. सं	क्षेत्र	समूह प्रमुख			कैफियत
		संघ/संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	
१	सूचना, समन्वय र खोज तथा उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्र.जि.अ. तीर्थराज चिलुवाल	९८५५०२७७७७	
		नेपाली सेना	प्र.से. निरञ्जन धामी	९८५९९४९०६३	
		नेपाल प्रहरी	प्र.उ. सिताराम रिजाल	९८५५०४५५५५, ९०० र ०५७-५२००९९	
		सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	स.प्र.उ. ज्ञान प्रसाद भुर्तेल	९८५९२७२३९५	
		राष्ट्र अनुसनधान विभाग	उ.अ.नि. प्रज्वल खड्का	९८५५०६७४९७	
		स्थानीय पालिकाहरु	पालिका प्रमुखहरु		
२	खाद्य सामग्री पशु पंछी मत्स्य तथा कृषि	कृषि ज्ञान केन्द्र,	कृषि अधिकृत	०५६-५२०९९५ / ९८५५०५९५७० / ९८५५०७०७२८ / ९८४५९०९८९५ / ०५७-४९२८२८	
		भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	भेटनरी अधिकृत		

		खाद्य संस्थान			
३	आवाश/ गैर खाद्य सामग्री	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	प्रमुख	९८५५०१५२७५ / ०५७५- २०३४४ / ९८५५०६८२५८	
		रेडकस	रेडकस फोकल व्यक्ति		
४	स्वास्थ्य तथा पोषण	जनस्वास्थ्य कार्यालय	कृष्ण बहादुर मिजार	०५७-५२०७१८ ९८५५०७३०५	
५	खानेपानी तथा सरसफाई	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना	मोहन लाल जोशी	९८५११७५७८८ / ९८५५०७२७२६	
		खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं १ हेटौडा	सन्तोष श्रेष्ठ		
६	शिक्षा र संरक्षण	शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई	दिनानाथ गौतम	०५७-५२०५०१ ९८५५०३०५०१ / ९८५५०११२२२	
		जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी		
७	प्रबन्ध व्यवस्थाप न तथा पूनर्लाभ	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	तीर्थराज चिलुवाल, शिव सापकोटा	९८५५०२७७७७ / ९८५५०६७९९३ / ९८५५०१९६७८	
		डिभिजन वन कार्यालय	विष्णु प्रसाद आचार्य		

३.२.१ सूचना समन्वय र खोज तथा उद्धार क्षेत्र

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन र खोज तथा उद्धार क्षेत्रको महत्वपूर्ण दायित्व रहेको हुन्छ । प्रकोप प्रभावित सुमदायलाई एकीकृत रूपमा सबै प्रकारका सहयोग उपलब्ध गराउन यस क्षेत्रले विशेष भूमिका निर्वाह गर्नु पर्ने हुन्छ ।

३.२.१.१ क्षेत्रगत उद्देश्य

समन्वय, सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सम्वन्धित क्षेत्र र सरोकारवालालाई सही सूचना उपलब्ध गराई विपद् प्रतिकार्यलाई समन्वयात्मक बनाउन सुनिश्चितता प्रदान गर्नु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ । योजनाका समष्टिगत उद्देश्य निम्नअनुसार हुनेछन् :

- विपद्को समयमा सरकार, दातृ तह, सबै क्षेत्र (Cluster), सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाजबीच समन्वय कायम गर्नु,
- निर्धारित समयभित्र “बहुक्षेत्र द्रूत लेखाजोखा विश्लेषण (Multy Cluster Initial Rapid Assesment- MIRA)” गर्न आवश्यक समन्वय गर्नु र MIRA कार्यदललाई सहयोगको व्यवस्था मिलाउनु,
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्नु,
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण दिनु,
- प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार क्षेत्र र केन्द्रमा सम्पर्क र समन्वय गर्नु ।

३.२.१.२ सूचना, समन्वय, सर्भे र खोज तथा उद्धार क्षेत्रको समितिको संरचना

क्र.सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
सरकारी निकाय			
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	स.प्र.जि.अ. लोकमान श्रेष्ठ	९८५५०३०४९५ / ०५७-५२०४९५ र ५२००१२
२	नेपाली सेना	प्र.से. निरन्जन धामी	९८५११४१०६३
३	नेपाल प्रहरी	प्र.उ. सिताराम रिजाल	१००/०५७५२००९९/९८५५०४५५५५
४	सशस्त्र प्रहरी बल	स.प्र.उ. ज्ञान प्रसाद भुर्तेल	१११४ / ९८५१२७२३९५
५	राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	उ.अ.नि. प्रज्वल खड्का	९८५५०६७४१७
६	कृषि ज्ञान केन्द्र, भरतपुर, चितवन		०५६-५२०११५ ९८५५०५९५७०
७	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञान केन्द्र	बज्र किशोर ठाकुर	९८५५०७०७२८
स्थानीय तह			
८	जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुर	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०११२२२
९	हेटौंडा उपमहानगरपालिका	मिना कुमारी लामा	९८५५०३८५४३
१०	थाहा नगरपालिका	विष्णु बहादुर विष्ट	९८५५०८९३४५
११	वागमती गाँउपालिका	सर्केस घलान	९८५५०७२०७२
१२	बकैया गाँउपालिका	धर्मराज लामिछाने	९८४५०५७३२७
१३	मकवानपुरगढी गाँउपालिका	दोर्जे लामा स्याङ्तान	९८४५४६१०८०
१४	भीमफेदी गाँउपालिका	हिदम लामा	९८५५०६८२८६
१५	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका	देवकृष्ण पुडासैनी	९८४१४९२३६३
१६	कैलास गाँउपालिका	लोक बहादुर मुक्तान	९८५५०७७२६६
१७	राक्सीराङ गाँउपालिका	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५
१८	मनहरी गाँउपालिका	रन्जन कालाखेती	९८५५०६७४१४
सामाजिक संघ संस्थाहरु			
१९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुर	खेमराज सापकोटा	९८५५०६८२५८
२०	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर एकाई	दिपेन्द्र सिं सामन्त	९८४८७७५०९८
२१	पत्राकार महासंघ	मणिराज गौतम	९८५५०६७१५०
२२	ग्रामीण जागरण तथा विकास संगठन नेपाल (राडो नेपाल)	दिपेन्द्र पाठक	९८५५०७०३८०
२३	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	नरेन्द्रवीर श्रेष्ठ	९८६५४०९१५२
२४	नेपाल टेलिकम	राजेन्द्र दुलाल	९८५१०४५६६६

३.२.१.३ सूचना समन्वय र खोज तथा उद्धार क्षेत्रमा पूर्वतयारी

सूचना विना विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई प्रभावकारी बनाउन सकिदैन तसर्थ प्रभावकारी सूचनाका लागि निम्नानुसार गरिने छ ।

क) पूर्वसूचना प्रणाली

प्रकोप प्रभावित समुदायलाई समयमै प्रकोपको बारेमा सचेत गराउन अपनाइने माध्यम प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली हो । मकवानपुर जिल्लाका विभिन्न प्रकोप प्रभावित समुदायहरूले समयमै प्रकोपको स्थितिको बारेमा थाहा पाएमा उनीहरू सोहीअनुरूप पूर्वतयारी हुन सक्षम हुन्छन जसले गर्दा जनधनको क्षति कम हुन गइ प्रकोप प्रभावितहरूको संख्यामा पनि कमि हुन सक्दछ । तसर्थ यस जिल्लामा विभिन्न संघ सस्थाहरूको समन्वय र सहकार्यमा प्रकोप पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना हुन अत्यावश्यक भइसकेको छ । यस जिल्लामा हाल पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था र योजना निम्नानुसार रहेको छ ।

- जिल्लामा स्थायी पूर्व सूचना प्रणालिका रूपमा इन्द्रसरोवर गा.पा.को मार्खु, भिमफेदी गा.पा.को चिसापानी गढी, मनहरी गा.पा.को रजैया तथा मनहरी बजारमा रेनफल स्टेसन तथा रजैया, मनहरी र लोथरमा हाइड्रोलोजिकल स्टेशन रहेको ।
- सवल परियोजनाको सहयोगमा जिल्लाको आमभञ्ज्याङ, छतिवन, फापरवारी र राईगाँउ नामटार, सिस्नेरी, टिस्टुडमा वर्षा मापन केन्द्र स्थापना गरिएको छ सो बाट पनि सो संग सम्वन्धित सूचना प्राप्त गर्न सकिने ।
- जिल्लाका संभावित विपद् जोखिम स्थानको बारेमा त्यहाका स्थानीय बासिन्दाहरूलाई समयमै विभिन्न माध्यमबाट सम्वन्धित विपद्को बारेमा जानकारी गराउने व्यवस्था गर्ने ।
- स्थानीय, जिल्ला तथा प्रदेशस्तरीय आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रहरु, सुरक्षा निकायहरु, विपद् सम्वन्धी सरोकारवाला विभिन्न निकाय तथा संघसस्थाको सम्पर्क नम्बरहरु विपद् जोखिमयुक्त इलाकाका वासिन्दाहरूलाई जानकारी गराउने ।
- स्थानीय निकायहरूले वडा तथा गाँउतहमा विपद् सम्वन्धी सूचना आदानप्रदान गर्न स्थानीय फोकल पर्सन तोक्ने ।
- पूर्वसूचना प्रणालीमा स्थानीय संचार माध्यमहरूको भूमिकालाई समेत प्रभावकारी बनाउने ।
- स्थानीय समुदायलाई थप जोखिमबाट बचाउन माइकिडद्वारा जानकारी गराउने ।
- आवस्कता अनुसार सरोकारवाला निकायहरु बिच बैठक तथा समन्वय गर्ने ।

ख) सूचना, समन्वय सर्भेको पूर्वतयारी कार्ययोजना

सूचना व्यवस्थापन समन्वय तथा सर्भेक्षेत्रले आपत्कालीन समयमा गर्ने उल्लिखित कार्यका लागि निम्नअनुसार पूर्वतयारी गर्नु पर्नेछ :

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवार तह	सहयोगी तह	समययावधि
१	सबै प्रकारका विपद्हरूको यकिन गरी सङ्कटासन्नता तथा स्रोतको	जि.वि.व्य.स. / जि.स.स. / सुर	सबै क्षेत्रका प्रमुख,	क. बैठक जेष्ठको पहिलो साता तथा

	पुनरावलोकन गर्न क्षेत्रगत प्रमुखको सहभागितामा पूर्वतयारी बैठक र कार्यशालाको आयोजना : क. मनसुनजन्य विपद् ख. आगलागी तथा डढेलो ग. सडक दुर्घटना घ. भूकम्प ड. महामारी	क्षा निकायहरु/सवै सरोकारवाला निकायहरु	दातृ निकाय अ/गै.स.स.	क्षेत्रगत समिक्षा र अन्तिम कार्यशाला जेठ मसान्तभित्र ख. माघको अन्तिम साता र समिक्षा र अन्तिम कार्यशाला फागुन पहिलो हप्ता ग. निरन्तर घ. आवधिक रुपमा ड. आवश्यकता अनुसार
२	सडकटासन्न गाँउपालिका र जिल्लास्तरमा गठन भएका पूर्वसूचना तथा पूर्वचेतावनी प्रणाली समन्वय समितिहरूलाई परिचालन गर्ने स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद्का समयमा सूचना प्रणालि सम्बन्धी तालिम दिने।	जि.स.स.	गाँउपालिका, दातृ निकाय, अ/गै.स.स.	नियमित रूपमा
३	साभेदार तथा सहयोगी तहको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	दातृतह, अ/गै.स.स.	जेठ १५ भित्र
४	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) तयारी			
४.१	सबै क्षेत्रका एक-एक सदस्य रहेको मिरा कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स. सबै क्षेत्र प्रमुख	वैशाख मसान्त
४.२	मिरासम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स. दातृ तह अ/गै.स.स.	जेठको पहिलो साता
४.३	मिराको लागि फाराम र निर्देशिका तयार गरी एक-एक हजार प्रति तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स. दातृ तह अ/गै.स.स.	जेठको पहिलो साता
४.४	मिराको कार्यान्वयनको लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	जि.वि.व्य.स.	क्षेत्र प्रमुखहरु	जेठको पहिलो साता
४.५	आधार रेखा सर्भेक्षण गरी तथ्याङ्कलाई सूचना केन्द्रमा अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.स.स. दातृ तह	जेठको पहिलो साता

			अ/गै.स.स.	
५	जिल्ला प्रशासन कार्यालयको हाताभित्र जिल्ला आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा तोकिएको अधिकारी	जि.वि.व्य.स	आगामी आर्थिकवर्ष
६	सबै गाँउपालिका र विशेषगरी सङ्कटासन्न गाँउपालिकाले सञ्चार सुविधाको व्यवस्था मिलाउने व्यवस्था गर्नु	क्षेत्र प्रमुख	गाँउपालिका सञ्चार सेवा प्रदायक तह	जेठ मिहनाभित्र
७	सङ्कटासन्न गाँउपालिकाहरूको बाढी तथा पहिरोपूर्वको समग्र अवस्था प्रष्ट्याउने वृत्तचित्र तयार गर्ने		जि.स.स., जि.वि.व्य.स, दातृ तह	आगामी आर्थिक वर्ष
८	जोखिमयुक्त गाँउपालिकाहरूमा पूर्व चेतावनी (भूचर्चा ध्वचलप्लनका लागि माइक तथा साइरने उपलब्ध गराउने वा अघिल्लो वर्षको व्यवस्थालाई अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., दातृ तह, गाँउपालिका, अ/गै.स.स.	असार पहिलो साताभित्र
९	पूर्वसूचना तथा चेतावनी प्रणालीलाई निर्वाध रूपमा सञ्चालन गर्न कोषको स्थापना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.स.स., गाँउपालिका, सा.प्र.व्य.स,	असार मसान्तसम्म
१०	जनचेतना अभिवृद्धिका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने विपद्सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पम्प्लेट, पोस्टर, पर्चा तयार गरी विशेषगरी सङ्कटासन्न गाँउपालिकाहरूमा वितरण गर्ने । एफएम रेडियो तथा पत्र पत्रिकामार्फत विपद्सम्बन्धी ज्ञान तथा जानकारी प्रचारप्रसार गराउने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जि.स.स., दातृ तह, अ/गै.स.स. सञ्चार माध्यम	नियमित रूपमा
११	विस्थापितहरूको पहिचानका लागि १०,००० थान परिचय पत्र छपाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जि.स.स., दातृ तह, अ/गै.स.स	असारको पहिलो हप्ता भित्र
१२	मसलन्द सामान तयारी अवस्थामा राख्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जि.स.स., दातृ तह, अ/गै.स.स.	असार दोस्रो हप्ता

१३	आधार रेखा सर्वेक्षण गर्ने र सबै क्षेत्रलाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाँउपालिका	श्रावण पहिलो हप्ता
१४	सडकटासन्न गाँउपालिकाका कर्मचारीहरुलाई विपद्सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम दिने	जि.वि.व्य.स. जि.स.स.	अ/गै.स.स., प्लान इन्टरनेशनल, राडो नेपाल र सि.सि.डि.एन	असारभित्र
१५	बाढीपहिरो र यसबाट बच्ने ज्ञान प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, सञ्चारकर्मी	वैशाखदेखि श्रावणसम्म

ग) सूचना, समन्वय सभै प्रतिकार्य योजना

बाढी आएको अवस्था र त्यसपछि स्थिति सामान्य नभएसम्मको लागि मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने प्रक्रियामा समन्वय तथा सूचना क्षेत्रले निम्नअनुसार कार्य गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ :

क्र. सं.	सहयोग क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी तह तथा संस्था	कहिलेसम्म
क	प्रारम्भिक सहयोग सम्बन्धी क्रियाकलाप (तत्काल ०-३० दिनसम्मको लागि)			
१	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने • जानकारी तथा सूचना सडकलन गरी परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने • सबै क्षेत्र र तिनका सदस्यलाई सिक्रय पार्ने, • परिस्थितिअनुसार कार्यविभाजन समीक्षा गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	• जिल्ला प्रशासन कार्यालय • जि.स.स. • क्षेत्रका सदस्य	१. बाढी सुरु भएको २४ घण्टाभित्र २. पहिलो सात दिनसम्म एक दिन बिराएर ३. दोस्रो हप्तापछि हप्तामा एक पटक
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको द्रुत लेखाजोखासम्बन्धी (Rapid assessment tool)को प्रयोग गरी तत्कालीन मानवीय सहयोगको लागि सूचना सडकलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	• सुरक्षा निकाय • ने.रे.सो. • सञ्चार माध्यम	२४ घण्टाभित्र
३	सञ्चारमाध्यमका लागि हरेकदिन सूचना तथा समाचार उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	सबै क्षेत्र प्रमुख	पहिलो साता प्रत्येक दिन र त्यसपछि आवश्यकता अनुसार
४	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन गर्ने • मिरा (MIRA) कार्यदल परिचालन गरी बाढीबाट भएको क्षति तथा	क्षेत्र प्रमुख	• जि.स.स. • क्षेत्रका तोकिएका सदस्य	३ देखि ५ दिनभित्र

	<p>प्रभावको सूचना सङ्कलन गर्ने,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● मिरा (MIRA)का लागि फाराम उपलब्ध गराउने 		<ul style="list-style-type: none"> ● ने.रे.सो. ● यू.एन.डी.पी. 	
५	<p>सङ्कलित सूचना तथा तथ्याङ्कको आधारमा प्रतिवेदन तयार पार्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आधार रेखा (Base Line)का तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने ● प्रभावित परिवारको सङ्ख्या प्रक्षेपण गर्न प्रभावित गाँउपालिकासँग तथ्याङ्क प्राप्त गरी तुलनात्मक समीक्षा गर्ने ● प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको अवस्था र स्रोतको समीक्षा गर्ने ● जिल्लामा उपलब्ध उद्धार तथा अन्य प्रतिकार्यसम्बन्धी सेवा, क्षमता र उद्धार सामग्रीको अवस्थाको समीक्षा गर्ने, ● नपुग स्रोत तथा साधनको यकीन गर्न प्रतिवेदनमार्फत सबै क्षेत्रलाई उत्प्रेरित गर्ने 	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● मिरा कार्यदल, ● सुरक्षा तह ● दातृ तह ● अ/गै.स.स., ● ने.रे.सो. ● सरकारी निकाय ● स्थानीय तह 	<ul style="list-style-type: none"> ● पहिलो प्रतिवेदन- ७ दिनभित्र ● दोस्रो प्रतिवेदन- १५ दिनभित्र ● आवश्यकताअनुसार अध्यावधिक गर्ने
६	<p>तयार प्रतिवेदन जि.वि.व्य.स., अन्य क्षेत्र, नेपाल सरकार र अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने</p>	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	नियमित रूपमा
७	<p>प्रारम्भिक जानकारी तथा तयार प्रतिवेदनका आधारमा आपत्कालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन निम्न प्रक्रिया पूरा गर्ने :</p> <p>क. तत्काल उपलब्ध गराउनु पर्ने मानवीय सहयोगको प्राथमिकता निर्धारण,</p> <p>ख. प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नको लागि सम्बन्धीत क्षेत्रहरू (Clusters)लाई सल्लाह र सुझाव दिने ।</p> <p>ग. बाढी आउनासाथ उपकरणसहित खोज तथा उद्धार कार्यदल परिचालन गराउने</p> <p>घ. सुरक्षा क्षेत्रसँग समन्वय गरी मानवीय सहयोगमा संलग्न संस्था तथा व्यक्तिलाई सुरक्षा उपलब्ध</p>	क्षेत्र प्रमुख	सबै क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	बाढी आउनासाथ (० (शून्य) घण्टादेखि नै प्राथमिकता निर्धारण गर्ने काम गर्ने)

	गराउने			
८	सहयोगको कार्यतालिका अध्यावधिक गर्न निम्न कार्य गर्ने: ●मिरा (MIRA) बाट प्राप्त सूचना तथा तथ्याङ्कको विश्लेषण ●क्षेत्रगत समूहको लागि सहयोगको थप कार्यतालिका तयारी, ●क्षेत्रका सदस्य, जि.वि.व्य.स. प्रकोप उद्धार समिति तथा अन्य सरोकारवालालाई अध्यावधिक कार्यतालिका उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख तथा तोकिएको क्षेत्रका सदस्य	जि.स.स. ने.रे.सो. अ/गै.स.स. दातृ तह	५-७ दिनभित्र ७ दिनभित्र ७ दिनभित्र
९	स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना (Clustereral) को समीक्षा गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.स.स. क्षेत्र अगुवाहरू	७ दिनभित्र
१०	नियमित सूचना प्रवाहका लागि गाँउपालिका तहको सूचना तथा समन्वय समितिसँग नियमित सम्पर्क कायम गर्ने ।	जि.स.स.	गाँउपालिका प्रमुख	पहिलो हप्ता प्रत्येक दिन, त्यसपछि आवश्यकताअनुसार
११	मानवीय सहयोगका लागि तयारी अवस्थामा राखिएको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताम्वन्धी	क्षेत्र प्रमुख	सबै क्षेत्र प्रमुख तथा जिममेवारी तोकिएको सदस्य	७-१० दिन
१२	मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने र सुधारका लागि पृष्ठपोषण (Feedback) लिने तथा दिने	क्षेत्र प्रमुख	अन्य क्षेत्र प्रमुख	नियमित रूपमा
१३	आपत्कालीन सूचना प्राप्त गर्न र प्रवाह गर्न जि.स.स.को सूचना केन्द्रको प्रयोग गर्ने	जि.स.स.	जि.वि.व्य.स.	नियमित रूपमा
१४	राहत वितरणलाई निर्विवाद बनाउन राजनीतिक दलहरूको सहभागितलाई अनिवार्य गराउने	जि.वि.व्य.स.	जि.स.स., गाँउपालिका	प्रारम्भदेखि नै
१५	विस्थापितलाई परिचयपत्र वितरण गर्ने	जि.वि.व्य.स.	अन्य क्षेत्र	आवश्यकता अनुसार वा शिविर स्थापना हुनासाथ
ख	अन्तरिम अवधिका लागि मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन गर्नु पर्ने क्रियाकलाप ३० दिन पछिको लागि			
१६	क्षेत्रगत समन्वय बैठक र सहयोग परिचालन क. क्षेत्रगत बैठक	जि.वि.व्य.स.	क्षेत्रका प्रमुख सरोकारवाला तथा संस्था	आवश्यकता अनुसार

	ख. बहुक्षेत्रिय बैठक			
१७	क्षेत्रगत (Cluster)समन्वय बैठक	क्षेत्रगत प्रमुख	जि.वि.व्य.स., जि.स.स.	हप्तामा एक पटक
१८	आवश्यकताको विस्तृत लेखाजोखा र विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार प्रतिकार्य गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.स.स., क्षेत्रका सदस्य, राजनीतिक संयन्त्र अ/गै.स.स.	१५-२१ दिन
१९	निर्धारित अवधिको लागि स्रोतहरूको पहिचान, विश्लेषण र परिचालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., सरकार	१५ दिनसम्ममा
२०	अन्तरिम अवधिका लागि मानवीय सहयोगसम्बन्धी क्रियाकलाप पहिचान गरी काम गर्नेक्षेत्रहरू परिचालन गर्न समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.स.स. क्षेत्रका सदस्य, अ/गै.स.स.	विपद्को स्वरूप र उत्पन्न परिस्थितिका आधारमा सरकारको निर्देशनमा सहयोग परिचालन गराउने
२१	प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., जि.स.स. सुरक्षा तह	हप्तामा एक पटक
२२	मानवीय सहयोगको अनुगमन	क्षेत्रप्रमुख	जि.स.स., जि.वि.व्य.स.	नियमित रूपमा
ग	लामो समय मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु परेमा (९० दिनभन्दा बढी अवधिको लागि)			
२३	अवस्थाको विश्लेषण गरी क्षेत्र र सरकारसँग समन्वय गर्दै आवश्यक निर्णय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स. सरकार	

घ) सूचना, समन्वय सर्भेको बजेट अनुमान

सूचना, समन्वय तथा सर्भे क्षेत्रको लागि निम्नअनुसार बजेट आवश्यक पर्ने अनुमान गरिएको छ :

क्र. सं.	सामग्री वा क्रियाकलाप तथा कार्य	इकाई	परिणाम	दर (रु.)	जम्मा रकम रु.	कै.
१	क्षेत्रहरूबीच समन्वय बैठक	पटक	२	५,०००/-	१००००.००	
२	सबै स्थानीय तहमा तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन	स्थानीय तह	१०	२५,०००/-	२५००००.००	
३	बाढी तथा पहिरो आएको अवस्थामा गरिने समन्वय बैठक	पटक	१५	२,०००/-	३००००.००	
४	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा र बहुक्षेत्र द्रूत लेखाजोखा तालिम सञ्चालन	पटक	२	६०,०००/-	१२००००.००	
५	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा र	सेट	५,०००	१०/-	५००००.००	

	बहुक्षेत्र द्रुत लेखाजोखा फाराम छपाइ					
५	उच्च सडकटासन्न गाँउपालिकामा पूर्वचेतावनी प्रणालीका सामग्रीको बन्दोवस्त	गाँउपालिका	६	५०,०००/-		३०००००.००
६	बाढी र यसबाट बच्ने उपायबारे जनचेतना अभिवृद्धिका लागि (पेष्टर, पर्चा तथा पाठ्य सामग्रीको प्रकाशन तथा वितरण)	गाँउपालिका	६	२५,०००/-		१५००००.००
७	बहुक्षेत्र द्रुत लेखाजोखा र प्रतिवेदन तयारी (कार्यदल परिचालन)	पटक	२	७५,०००/-		१५००००.००
८	आधार रेखा सर्भे तथा तथ्याङ्क विश्लेषण	पटक	१	१,२५,०००/-		१२५०००.००
९	नियमित प्रतिवेदन तयारी तथा वितरण	दिन	३०	२,०००/-		६००००.००
१०	क्षेत्रगत कार्यहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यदल परिचालन	पटक	३	२५,०००/-		७५०००.००
११	विस्थापितका लागि परिचयपत्र छपाइ	थान	५,०००	५/-		२५०००.००
१२	मसलन्द सामान	सेट	१	२०,०००/-		२००००.००
१३	सडकटासन्न गाँउपालिकाहरूको वास्तविकता चित्रित गर्ने वृत्तचित्र तयारी	थान	१	७५,०००/-		७५०००.००
१४	प्रत्येक सडकटासन्न गाँउपालिकाको लागि सूचना संप्रेषणको लागि वैकल्पिक माध्यम मोबाइलको सेट र सीम	थान	२१	५,०००/-		१०५०००.००
१५	जि.स.स.को सूचना केन्द्रको सुदृढिकरण जनशक्ति- १ (३ महिनाको लागि) कम्प्युटर प्रणाली टोलफ्री टेलिफोन फोटोकपी मेसिन फ्याक्स मेसिन	सेट	१	६,००,०००/-		६०००००.००

	डिजिटल तथा भिडिओ क्यामरा मोटरसाइकल इमेल, इन्टरनेट, फर्निचर					
१७	तथ्याङ्क व्यवस्थापन तथा समिक्षा बैठक	पटक	३	५,०००/-	१५०००.००	
१८	आपत्कालीन योजना तथा अन्य प्रतिवेदनहरू छपाइ	प्रकार	३	३५,०००/-	१०५०००.००	
१९	एफएमबाट बाढीपहिरो सम्बन्धी सूचनामूलक सन्देश प्रचारप्रसार	सन्देश/ पटक			४००००.००	
२०	पत्रकार सम्मेलन	पटक	५	१,०००/-	५०००.००	
१६	यातायात तथा विविध	एकमुष्ट	१	१,५०,०००/-	१५००००.००	
	जम्मा				२४६००००.००	

३.२.१.४ खोज तथा उद्धार

क) उद्देश्य

जिल्लाका सङ्कटासन्न गाँउपालिकामा विपद् परेको अवस्थामा प्रभावित मानिसको उद्धार गर्नु र आपत्कालीन रूपमा प्राथमिक उपचार गर्नु मानवीय सहयोगको पहिलो कार्य हो । विपद्मा परेका व्यक्तिको खोजी गरी उद्धार गर्नु, घरपालुवा पशुको उद्धार र समुदायको धनसम्पत्तिको सुरक्षा गर्नु यस क्षेत्रको दायित्व हुनेछ ।

ख) मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- विपद् लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धार (SAR)टोली खटाउने र विपद् सम्बन्धी सूचना संकलन ।
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने ।
- सबैलाई न्यायोचित रूपमा प्रभावको आधारमा प्राथमिकीकरण गरि उद्धारकार्यलाई प्रभावकारी बनाउने र सो को अनुगमन गर्ने ।
- अवस्था हेरी आवश्यकतामा आधारित रहेर मिरा (MIRA) टीम खटाउने ।
- परिस्थितिका बारेमा दैनिक विपद् सम्बन्धी विवरण संकलन गर्ने ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM) को अनुगमन तथा विस्तृत विवरण संकलन गर्ने ।
- नियमितरूपमा समाचार माध्यमका लागि घटना सम्बन्धी समाचार पठाउने र सकारात्मक समाचार सम्प्रेषण गर्ने ।
- नियन्त्रण तथा मानवीय सहयोगसम्बन्धी मापदण्ड कायम गर्ने सांस्कृतिक, सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा स्वीकार गर्न सकिने सामाग्री-दाता/सहयोग उपलब्ध गराउने तर सो सस्थावाट प्रत्यक्ष वितरण गर्न नदिने ।
- उद्धार समितिलाई सक्रिय पार्ने (अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन) ।

ग) प्राथमिक उपचार

- सुरक्षा निकायसंग समन्वय तथा सहकार्यमा प्राथमिकताका आधारमा घाईतेहरुको प्राथमिक उपचार नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको स्वयंसेवक मार्फत गराउने ।
- सुरक्षा निकायबाट खटिएका स्वास्थ्य टोलीद्वारा प्राथमिक उपचार तथा थप उपचारका लागि व्यवस्था गर्ने ।
- प्रकोप प्रभावित स्थलका सबैभन्दा नजिकका स्वास्थ्य सस्थाका स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरी स्वास्थ्यकार्य सहज बनाउने ।

घ) पूर्व तयारी

खोज तथा उद्धार कार्यको मुख्य जिम्मेवारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, क्षेत्रगत प्रमुख, स्थानीय पालिकाहरुको रहेको हुन्छ जसले निम्नानुसारका प्रमुख कार्यहरु गर्दछन ।

- खोज तथा उद्धारका लागि विषयगत समितिका संरचनाभिन्न रहेका क्षेत्रगत अगुवाहरुको क्षमता अभिवृद्धी गर्न तालिम, कृत्रिम अभ्यास, सेमिनार आदि कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।
- जिल्लामा परिचालन हुने जनशक्ति तथा श्रोतसाधनको यकिन गरी तयारी हालतमा राख्ने ।
- अपुग उद्धारका सामानहरु प्राप्तीका लागि समयमै आवश्यक पहल गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार विषयगत क्षेत्रहरुको समन्वयात्मक बैठक आयोजना गर्ने ।
- स्थानीय तहहरुबाट प्राप्त हुने जनशक्ति तथा श्रोतसाधनको पहिचान र नक्सांकन गर्ने ।
- खोज तथा उद्धारका लागि कार्यदल गठन गरी परिचालन हुँदा अपनाउनुपर्ने सतर्कता तथा उत्तरदायित्वका विषयमा अनुशिक्षण तथा प्रयोगात्मक तालिम दिने ।
- आपतकालिन आवासका लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी अभिलेख राख्ने (परिशिष्ट क मा उल्लेख भएका मध्येबाट) ।
- आवश्यकताको पहिचान गरी चिकित्सकहरुको व्यवस्था गर्ने ।
- अन्य विषयगत क्षेत्रहरुलाई पूर्ण तयारी अवस्थामा राख्ने ।

ङ) खोज तथा उद्धार क्षेत्रमा विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय श्रोत	वजेट	सामग्री
१	श्री गोरख बहादुर गण नेपाली सेना	१ गुल्म (१०५ जनशक्ति) परिचालन हुने		लाइफ ज्याकेट २६, पिक ५० थान, सावेल, ५० थान, स कटर १ थान, ह्यामर १० थान, गल २ थान, स्ट्रेचर २ थान, बाल्टन ५ थान, स्टाटीक डोरी २०० मिटर, क्यारेवेना ११, स्क्यु लक ५, नर्मल क्यारेवेना ६, सिट हार्नेस ३ वटा , फुल वड्डी हार्नेस ३ वटा , जुमर २ वटा , प्रोसिक्क डोरी १०० मिटर, थ्रो ब्याग सानो २, थ्रो ब्याग मध्यम १, थ्रो ब्याग ठुलो १, फुल ग्लोवस ५ सेट, हाफग्लोवस १० सेट, हेलमेट १० थान,

२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रहरी निरीक्षकको कमाण्डमा २५ जना जनशक्ति परिचालन हुने र आवश्यकता अनुसार थप परिचालन गर्न सकिने	लाइफ ज्याकेट २५, ट्युब २, पिक २३ थान, सावेल २६ थान, रबर बुट १५ थान, हेल्मेट १५ थान, स्टेचर १५ थान, पञ्जा २६ जोर, भन्याङ्ग छैन, प्राथमिक उपचार बक्स छैन र डोरी ३ रोल, हेलमेट ३१ थान, कोदालो ८ थान, अग्नी सामक यन्त्र २ थान, आरा २ थान, घन १३ थान र गन ४ थान ।
३	इलाका प्रहरी कार्यालय तथा वडा प्रहरी कार्यालयहरु	प्रत्येक कार्यालयबाट प्र.ना.नि.को कमाण्डमा १५ जनाको जनशक्ति परिचालन हुने	लाइफ ज्याकेट २, ट्युब १, पिक १ थान, सावेल १ थान, फलामको बाल्टिन २ थान, रबर बुट २ जोर, हेल्मेट १ थान, सर्च लाइट बैट्री सहित १ थान, ह्याक्सो ब्लेड ३ थान, डोरी ठुलो रोल १, प्राथमिक उपचार सामग्री सहितको बाकस १ को सेट एक थान प्लान नेपालको आर्थिक सहयोगमा सामुदायिक उर्जा तथा पर्यावरण विकास मञ्च, मकवानपुरले उपलब्ध गराएको ।
४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं १४ गण हेडक्वार्टर मकवानपुर	स.प्र.ना.उ.को कमाण्डमा ७० जना जनशक्ति परिचालन हुने र आवश्यकता अनुसार थप परिचालन गर्न सकिने	लाइफ ज्याकेट ५ थान, डोरी २ रोल, सावेल ५ वटा, पिक ५ वटा, पञ्जा २० जोर, रबर ट्युब २ थान, आरा २ थान, स्टेचर २ थान, सेफ्टी हेल्मेट १५ वटा, गमबुट १५ जोर, टर्चलाइट १ वटा, कोदालो ४ वटा, बाल्टिन ४ वटा, बन्चरो ४ वटा, खुर्पा ५ वटा, प्लाष्टिक १० केजी, अग्नी सामक यन्त्र १ थान
५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेश कुलेखानी	स.प्र.नि.को कमाण्डमा २० जना जनशक्ति परिचालन हुने र आवश्यकता अनुसार थप परिचालन गर्न सकिने	च्याफ्ट बोट, लाइफ ज्याकेट ३५ थान, डोरी २ रोल, सावेल ५ वटा, पिक ५ वटा, पञ्जा २० जोर, रबर ट्युब २ थान, आरा २ थान, स्टेचर २ थान, सेफ्टी हेल्मेट १५ वटा, गमबुट १५ जोर, बाल्टिन ४ वटा, बन्चरो ४ वटा, खुर्पा ५ वटा, प्लाष्टिक १० केजी,

६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल कारागार सुरक्षा कार्यालय भिमफेदी	जु.अ.को कमाण्डमा २१ जना जनशक्ति परिचालन हुने र आवश्यकता अनुसार थप परिचालन गर्न सकिने		लाइफ ज्याकेट १० थान, डोरी २ रोल, सावेल ५ वटा, पिक ५ वटा, पञ्जा २० जोर, रबर ट्यूब २ थान, स्टेचर २ थान, गमबुट १५ जोर, टर्चलाइट १ वटा, कोदालो ४ वटा, बाल्टिन ४ वटा, बन्चरो ४ वटा, खुर्पा ५ वटा
७	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल सुरक्षा बेश कत्लेखोला	जु.अ.को कमाण्डमा २१ जना जनशक्ति परिचालन हुने र आवश्यकता अनुसार थप परिचालन गर्न सकिने		लाइफ ज्याकेट ५ थान, डोरी २ रोल, सावेल ५ वटा, पिक ५ वटा, रबर ट्यूब २ थान, आरा २ थान, स्टेचर २ थान, सेफ्टी हेल्मेट १५ वटा, गमबुट १५ जोर, बन्चरो ४ वटा, खुर्पा ५ वटा, बाल्टिन ४ वटा
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा	उद्धारकर्मी (CADRE Volunteer) १९० जना र प्राथमिक उपचार कर्मी १०० जना		लाइफ ज्याकेट १००, हेल्मेट १००, डोरी १२ मुठा, प्राथमिक उपचार बाकस २० वटा, रबर बुट १०० जोर, सावेल २५ थान, पिक २५ थान, गल २५ थान, स्टेचर २५ थान, Back Board १५ थान
९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले विद्यालयमा आधारित कार्यक्रम अन्तरगत वितरण गरेको	प्रत्येक विद्यालयमा ४ जनाका दरले तालिम प्राप्त जनशक्ति		डोरी १ मुठा, प्राथमिक उपचार बाकस २ वटा, रबर बुट ३ जोर, सावेल ३ थान, पिक ३ थान, गल ३ थान, स्टेचर ३ थान र एकवटा ह्याण्ड माइक ।

च) पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	विपद्मा उद्धारका लागि परिचालन हुने उद्धारकर्मीको चयन गरी कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	जेष्ठ पहिलो साता
२	उद्धारको लागि थप जनशक्ति आवश्यक परेमा थप गर्न सकिने गरी वैकल्पिक उद्धारकर्मीको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना, नेपाल सरकार	जेष्ठ १५ गते सम्म
३	तत्कालीन उद्धारको लागि स्थानीय तहबाट	क्षेत्र	जि.स.स., ने.रे.सो.,	जेठ पहिलो

	प्राप्त हुने जनशक्ति, उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने साधनको पहिचान र नक्साङ्कन गर्ने	प्रमुख	अ/गै.स.स., सुरक्षा तह	साताभित्र
४	उद्धार कार्यदललाई मानवीय सहयोग तथा उद्धारकार्यमा परिचालन हुँदा अपनाउनु पर्ने सतर्कता, उत्तरदायित्वजस्ता विषयमा अनुशिक्षण दिने	जि.वि.व्य.स.	जि.स.स., दातृ तह, ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ मसान्तभित्र
५	खोज तथा उद्धार कार्यदललाई प्रयोगात्मक तालिम दिइ जिल्ला स्तरीय नमुना अभ्यास गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., अ/गै.स.स. र नेपाली सेना ।	असार भित्र
६	आपत्कालीन आवासको लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान (गाँउपालिका भवन, विद्यालय, मदरसा, मन्दिर तथा देवालयको खुल्ला स्थान, सरकारी तथा सार्वजनिक निकायहरुका खुल्ला स्थान, चौर, निजी संघसंस्थाका व्यवसायिक संरचना, पार्टी प्यालेस, सामुदायिक सेल्टर आदि)	क्षेत्र प्रमुख र गाउ उपनपा /नगर/	, जि जि.वि.व्य.स. गाँउपालिका, सुरक्षा तह	जेठ मसान्त
७	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था र स्वास्थ्यकर्मीको उपलब्धता बारे निजी तथा सरकारी संघ संस्था संग सम्झौता गर्ने	क्षेत्र प्रमुख / गाउ उपनपा /नगर/	स्वास्थ्य क्षेत्र स्वास्थ्य कार्यालय	जेठ मसान्तभित्र
८	खोज तथा उद्धारसम्बन्धी कार्यको लागि अनुगमन टोली गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	राजनीतिक दल नागरिक समाज, ने.रे.सो.	२० असार सम्म

छ) प्रतिकार्य कार्ययोजना

जिल्लामा सम्भावित विपद्को परिदृष्य अनुरूप खोज तथा उद्धार क्षेत्रले निम्नअनुसारका कार्य गर्नेछः

क्र.स.	प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	समन्वय तथा व्यवस्थापन प्रारम्भ गर्ने	जि.वि.व्य.स.	सुरक्षा निकायहरु	विपद् आउनासाथ
२	स्थानीय स्वयंसेवक परिचालन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	ने.रे.सो., पालिका, सुरक्षा निकायहरु, राजनैतिक दलहरु	विपद् आउनासाथ
३	उद्धार कार्यदल परिचालन गर्ने	जिल्ला सुरक्षा समिति	सुरक्षा निकायहरु, पालिका	विपद् आउनासाथ
४	प्रभावित क्षेत्रको सुरक्षा प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला सुरक्षा समिति	सुरक्षा निकायहरु, पालिका	विपद् आउनासाथ
५	बाढी, पहिरो र अन्य प्रकोपबाट उच्च प्रभावित स्थलको पहिचान गरी उद्धारको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने	उद्धार कार्यदल	सुरक्षा निकायहरु, पालिका, ने.रे.सो.	बाढी आउनासाथ
६	डुबेका, बगेका र भत्किएका घरहरु पहिचान गर्ने	उद्धार कार्यदल	सुरक्षा निकायहरु, पालिका, ने.रे.सो.	स्थिति सामान्य नभएसम्म
७	विशेषगरी महिला, बालबालिका, अपङ्गता भएका व्यक्तिहरुको पहिचान गर्ने, जेष्ठ नागरिकजस्ता सङ्कटासन्न वर्गलाई खोज तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिने	उद्धार कार्यदल	राजनीतिक दल, सुरक्षा निकायहरु, पालिका, ने.रे.सो.	प्रभावित को उद्धार नसकिएसम्म
८	सामान्य नागरिकको खोजी तथा उद्धारलाई निरन्तरता दिने	उद्धार कार्यदल	सुरक्षा निकायहरु, पालिका, ने.रे.सो.	प्रभावित को उद्धार नसकिएसम्म
९	प्रभावित नागरिकका बहुमूल्य सम्पत्ति सुरक्षा गरी निकाल्ने	उद्धार कार्यदल	सुरक्षा निकायहरु, पालिका, ने.रे.सो.	उद्धार नसकिएसम्म
१०	प्रभावित क्षेत्रका घरपालुवा पशुको उद्धार गर्ने	उद्धार कार्यदल	सुरक्षा निकायहरु, पालिका, ने.रे.सो.	उद्धार नसकिएसम्म
११	प्रभावित क्षेत्रको सुरक्षाका लागि स्थानीय तहसँग समन्वय गरी सुरक्षा समिति गठन गर्ने र परिचालन गर्ने	जिल्ला सुरक्षा समिति	सुरक्षा निकायहरु, पालिका	आवश्यकता अनुसार
१२	प्रभावित क्षेत्रमा, हिंसा, लुटपाटका घटना हुन नदिन	जिल्ला सुरक्षा	सुरक्षा निकायहरु, पालिका	आवश्यकता अनुसार

	आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था गर्ने	समिति		
१३	बाढीमा परी घाइते भएका व्यक्तिको प्राथमिक उपचार गर्ने र अस्पताल पुऱ्याउने प्रबन्ध मिलाउने	उद्धार कार्यदल	स्वास्थ्य कार्यदल, ने.रे.सो.,	उद्धार र प्राथमिक उपचार नभएसम्म
१४	राहत वितरण कार्यमा सुरक्षा व्यवस्था गर्ने	जिल्ला सुरक्षा समिति	स्थानीय स्वयंसेवक, राजनीतिक दलहरू, सुरक्षा निकायहरू, पालिका, ने.रे.सो.	नियमित रूपमा
१५	उद्धार र सुरक्षाको विषयमा आवश्यक सूचना संकलन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	जिल्ला सुरक्षा समिति	सुरक्षा कार्यदल	नियमित रूपमा
१६	निम्नअनुसार अभिलेख तयार गर्ने <ul style="list-style-type: none"> • उद्धार गरिएका व्यक्ति • बेपत्ता वा मृत्यु भएका व्यक्ति • नष्ट भएका घर, विद्यालय वा अन्य भौतिक सम्पत्ति • मरेका घरपालुवा पशु • क्षतिग्रस्त भौतिक सम्पत्ति • क्षतिग्रस्त बाली र खेतीयोग्य भूमि 	जिल्ला सुरक्षा समिति	गाँउपालिका, जि.वि.व्य.स., सा.प्र.व्य.स., ने.रे.सो.	नियमित रूपमा
१७	उद्धारकार्यको अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र सरोकारवाला तहमा पठाउने	जिल्ला सुरक्षा समिति	सुरक्षा निकायहरू	स्थिति सामान्य नभएसम्म

ज) बजेट अनुमान

खोज तथा उद्धार क्षेत्रको लागि निम्नअनुसार बजेट अनुमान गरिएको छ :

क्र. सं.	सामग्री वा क्रियाकलाप	इकाई	परिणाम	दर (रु.)	जम्मा रकम रु.	ब्यहोर्ने तह	कैफियत
१	क्षेत्रगत आन्तरिक बैठक	पटक	५	५,०००/-	२५०००.००	संघ, प्रदेश र स्थानीय तह	
२	सवारी भाडा (७ दिनको लागि) ट्रक ५ वटा, पिकअप ५ वटा	दिन	७०	६,०००/-	४२००००.००	संघ, प्रदेश र स्थानीय तह	
३	लाइफ ज्याकेट	थान	१५०	२०००-	३०००००.००	संघ, प्रदेश र स्थानीय तह	

४	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा र बहुक्षेत्र द्रूत लेखाजोखा फाराम छपाइ	सेट	५,०००	१०/-	५००००.००		
५	उद्धार डोरी	मिटर	१५००	१५००/-	२२५००००.००		
६	ट्युब	थान	४५	१,०००/-	४५०००.००		
७	सर्चलाइट	थान	१५	२५००	३७५००.००		
८	टर्चलाइट, रेनकोट	सेट	२००	२,५००/-	५०००००.००		
९	एम्बुलेन्स खर्च (७ दिनको लागि ४ वटाका दरले)	वटा	२८	३०००/-	८४०००.००		
१०	शव बाहन (७ दिनको लागि)	वटा	७	३०००/-	२१०००.००		
११	स्ट्रेचर	थान	२०	३०००/-	६००००.००		
१२	उद्धारकर्मीलाई ५ दिने तालिम (१ समूहमा) तथा अभ्यास	व्यक्ति	४०	५,०००/-	२०००००.००		
१३	खोज तथा उद्धार कार्यदललाई प्रयोगात्मक तालिम दिइ जिल्ला स्तरीय नमुना अभ्यास गर्ने ।	दिन	२	१००,००० /-	२०००००.००		
१४	मानवीय सेवाबारे अनुशिक्षण	व्यक्ति	१५०	७००/-	१०५०००.००		
१५	प्राथमिक उपचार बाकस	थान	५०	२,०००/-	१०००००.००		
१६	तथ्याड संकलन, प्रतिवेदन	एकमुष्ट	१	२५,०००/-	२५०००.००		
			जम्मा		४४,२२,५००.००		

३.२.२ कृषि तथा खाद्य क्षेत्र

विपद्को समयमा उपलब्ध हुनु पर्ने मानवीय सहयोगको महत्वपूर्ण साधन खाद्यान्न हो । विपद् प्रभावित परिवार तथा व्यक्तिहरूलाई स्फियर परियोजनाको न्यूनतम मापदण्डअनुसार खाद्यान्न उपलब्ध गराउनु आवश्यक पर्छ । खाद्य क्षेत्रले प्रभावित को खाद्यान्नको आवश्यकता पूरा गरी सबैमा समानुपातिक पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।

क) पूर्वतयारी

क्षेत्रगत जिम्मेवारी तथा उत्तरदायित्व प्रभावकारी रूपमा वहन गर्न यसको उद्देश्य, रणनीति तथा श्रोत, क्षमता र संरचना स्पष्ट हुन आवश्यक छ ।

ख) उद्देश्य :

प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवं जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

- जीवन रक्षासम्बन्धी रणनीतिहरू (survival strategies) का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्नका निमित्त खाद्यसम्बन्धी पर्याप्त स्रोतहरू उपलब्ध गराउने ।
- पारिवारिक स्रोतहरूलाई पुनर्लाभ (recovery) तथा दीर्घकालीन विकासमा लगानी गर्न दिनका लागि सक्षम पार्न मानिसहरूलाई अल्पकालीन रूपमा अम्दानीको स्थानान्तरण अथवा प्रतिस्थापन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने ।
- विपद्मा परेर खाद्यान्नको समस्यामा परेका समुदाय तथा व्यक्तिलाई खाद्यान्न सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा खाद्यान्नमा सबैको समानुपातिक पहुँच कायम गराउनु ।
- सुत्केरी, आमाको दूध खाने बच्चा, कुपोषणमा परेका बालबालिका, जेष्ठनागरिक, गर्भवती, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती महिलाजस्ता संवेदनशील अवस्थामा रहेका समुदायलाई पोषणयुक्त खाद्यान्न उपलब्ध गराउने सुनिश्चितता गर्नु ।

ग) मानवीय सहयोगको रणनीति :

अ.नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली (NeKSAP) मकवानपुरबाट प्राप्तहुने खाद्यान्न जोखिम सुचकको प्रयोग गरी पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको लागि आफ्ना तयारीहरूलाई अद्यावधिक गर्ने ।

आ: खाद्यान्न जगेडा (Food Buffer stock) तथा विउ जगेडा (Seed Buffer stock) स्थापन गर्दा विपद्को समयमा खाद्यान्न तथा विउ विजन परिचालन गर्ने ।

प्रभावित व्यक्तिहरूको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ :

- (१) प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २,१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको राशन (ration)
- (२) प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पूरक राशनको रूपमा उपलब्ध गराउने ।

(३) निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (साना बालबालिका, एच्‌आईभी भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था ।

(४) मापदण्डबमोजिमको किट (kit) – सिफारिश

चामल –	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम,
दाल –	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ८० ग्राम
वनस्पति तेल –	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि.,
नुन –	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम

घ) खाद्य, कृषि तथा पशु क्षेत्रसँग रहेको विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको सूची

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय स्रोत	बजेट	सामग्री	कै.
१	कृषि ज्ञान केन्द्र			पहिलो चरणको २० पाकेट सुक्खा खाद्यान्न	
२	नारायणी यातायात व्यवसायी			पहिलो चरणको २०० पाकेट सुक्खा खाद्यान्न	
३	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर		५ लाख नगद		
४	मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघ			पहिलो चरणको २०० पाकेट सुक्खा खाद्यान्न	
५	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय			पहिलो चरणको २० पाकेट सुक्खा खाद्यान्न	
६	नारी सिप सिर्जना केन्द्र			पहिलो चरणको २० पाकेट सुक्खा खाद्यान्न	
७	मनहरी विकास संस्था			पहिलो चरणको २० पाकेट सुक्खा खाद्यान्न	
८	सामुदायिक विकास केन्द्र नेपाल			पहिलो चरणको १५ पाकेट सुक्खा खाद्यान्न	
९	मत्स्य विकास केन्द्र			पहिलो चरणको ५ पाकेट सुक्खा खाद्यान्न	
१०	हेटौडा दुग्ध वितरण आयोजना			एक दिनको तलबले हुन आउने सामग्री	

ड) क्षेत्रगत समितिको संरचना

क्र.सं.	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
	सरकारी निकाय		
१	कृषि ज्ञान केन्द्र, भरतपुर, चितवन		०५६५२०११५/९८५५०५९५७०
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	लोकमान श्रेष्ठ	०५७५२०४९५/५२००१२/९८५

			५०३०४९५
३	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, मकवानपुर	वज्र किशोर ठाकुर	९८५५०७०७२८/०५७-५२४३७
४	प्राकृतिक जलाशय मत्स्य प्रवर्द्धन एवं संरक्षण केन्द्र	सरोज यादव	९८५५०७०३१५
५	व्यवसायी तथा सीप विकास तालिम केन्द्र	देवराज चौलागाई	९८४५१०२९९७/०५७-४१२७१६
६	जनस्वास्थ्य कार्यालय, मकवानपुर	कृष्ण बहादुर मिजार	९८५५०७१३०५/०५७-५२०७१८
स्थानीय तह			
७	जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुर	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०११२२२
८	हेटौंडा उपमहानगरपालिका	मिना कुमारी लामा	९८५५०३८५४३
९	थाहा नगरपालिका	विष्णु बहादुर विष्ट	९८५५०८९३४५
१०	वागमती गाँउपालिका	सर्केस घलान	९८५५०७२०७२
११	बकैया गाँउपालिका	धर्मराज लामिछाने	९८४५०५७३२७
१२	मकवानपुरगढी गाँउपालिका	दोर्जे लामा स्याङतान	९८४५४६१०८०
१३	भीमफेदी गाँउपालिका	हिदम लामा	९८५५०६८२८६
१४	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका	देवकृष्ण पुडासैनी	९८४१४९२३६३
१५	कैलास गाँउपालिका	लोक बहादुर मुक्तान	९८५५०७७२६६
१६	राक्सिराङ गाँउपालिका	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५
१६	मनहरी गाँउपालिका	रन्जन कालाखेती	९८५५०६७४१४
सामाजिक संघ संस्थाहरु			
१८	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर एकाई	दीपेन्द्र सिंह सामन्त	९८४८७७५०९८
१९	मकवानपुर उद्योग बाणिज्य संघ	कृष्ण कुमार गुप्ता	९८५५०६७३९
२०	नारायणी यातायात व्यवसायी	बद्रि प्रसाद चौलागाई	९८५५०६८११५/०५७५२३६३४
२१	गै.स.स. महासंघ मकवानपुर	रमिला सापकोटा	९८४५०२९८५७
२२	नारी सीप सृजना केन्द्र	चिरन्जीवी पौडेल	९८५५०७२२३०
२३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुर	खेमराज सापकोटा	९८५५०६८२५८
२४	ग्रामीण महिला सेवा केन्द्र	सर्मिला श्रेष्ठ	९८५५०६९९६२
२५	मारवाडी सेवा समिति	राम जालान	९८४५०२७२७७
२६	सिसिडिएन	महेन्द्र मगर	९८५१०००४७७
२७	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ	पञ्चमाया स्याङतान	९८४५१२४५७२
२८	विश्व खाद्य संगठन	राजु क्षेत्री	९८४५०२२६३६
२९	राडो नेपाल	दिपेन्द्र पाठक	९८५५०७०३८०
३०	नेपाल परिवार नियोजन संघ मकवानपुर	ममता श्रेष्ठ	९८४१७९६१९०/०५७-५२०७४५

च) पूर्वतयारी कार्ययोजना

खाद्य क्षेत्रले आपत्कालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यका लागि निम्न अनुसार पूर्वतयारी गर्नेछ ।

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी तह	समयावधि
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी बैठकको आयोजना गर्ने र गत वर्षको कार्ययोजनाको पुनरावलोकन गर्ने	म.उ.बा.संघ जि.कृ.वि.का.	क्षेत्रका सदस्य	जेठ पहिलो साता भित्र
२	खाद्यान्न वितरण कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
३	बहुक्षेत्र द्रुत लेखाजोखाको लागि व्यक्ति तोक्ने र तालिममा सहभागी गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, जि.वि.व्य.स. /गै.स.स.	
४	तयारी खाद्यान्नको भण्डारण तथा आपत्कालीन आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने २५०००का लागि १० दिनसम्म आवश्यक पर्ने खाद्यान्न -चिउरा : भुजा १७५००० केजी -विस्कट १०० ग्रामको दरले : २५००० केजी -नुन १०००० केजी -प्याज १०००० केजी	मउबासंघ जिकृविका खाद्य क्षेत्र		असार २५ गतेसम्म
५	तयारी खाद्यान्नको बजार उपलब्धता पहिचान गर्ने र उत्पादक, डिलर, विक्रेताको सम्पर्क ठेगाना, मौज्जात विवरण सङ्कलन गर्ने	खाद्य क्षेत्र, तोकिएको सदस्य	ने.रे.सो., जि.वि.व्य.स. जि.कृ.ज्ञा.के., विश्व खाद्य कार्यक्रम,	असार २७ गतेसम्म
६	खाद्यान्नको गुणस्तर नियन्त्रण तथा सुनिश्चितताको लागि गुणस्तर तथा नापतौल विभागसँग समन्वय गरी परीक्षण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गुणस्तर नियन्त्रण कार्यालय, ने.रे.सो.	
७	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी ६ महिनादेखि ५ वर्ष मुनीका बालबालिका, जेष्ठनागरिक, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई पोषणयुक्त खाद्यान्नको आवश्यक परिणाम मौज्जात राख्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र, जि.वि.व्य.स. वि.खा.का., अ/गै.स.स.	
८	खाद्यान्न कार्यक्रममा जनचेतना अभिवृद्धिका लागि प्रचारमूलक तथा ज्ञानबद्धक सामग्रीको	क्षेत्र प्रमुख, तोकिएको	जि.कृ.ज्ञ.के., वि.खा.का.,	असार मसान्त

	बन्दोवस्त गर्ने	सदस्य	अ/गै.स.स.	सम्म
९	तयारी खाद्यान्नका सहयोगी संस्थाहरू मारवाडी सेवा समिति लगायत अन्य सम्बद्ध तहहरूसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख		असार मसान्त सम्म
१०	प्रतिवेदन तयारीका लागि सदस्य तोकने	क्षेत्रको बैठक	-	

छ) प्रतिकार्य कार्ययोजना

क्र.सं.	सहयोगी क्रियाकलाप	जिम्मेवार तह	सहयोगी तह	समयावधि
१	खाद्य क्षेत्रको आपत्कालीन बैठकको आयोजना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	खाद्य क्षेत्रका सदस्य तथा सहयोगी	बाढीपहिरो आउने वित्तिकै
२	बाढी प्रभावित क्षेत्र तथा विस्थापित मानिसको जानकारी सङ्कलन गर्ने र खाद्यान्नको आवश्यकता पहिचान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य र बन्दोवस्ती क्षेत्र	बाढीपहिरो आएको थाहा पाउनासाथ
३	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन तथा निरीक्षण र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्ने	तोकिएको सदस्य	जि.कृ.ज्ञा.के., ने.रे.सो. र क्षेत्रका सदस्यहरू	२४ घण्टाभित्र
४	विस्थापितलाई उद्धार गरी राखिएको क्षेत्रको निरीक्षण र खाद्यान्नको आवश्यकता पहिचान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.कृ.ज्ञा.के., ने.रे.सो. र क्षेत्रगता सदस्यहरू, उद्धार कार्यदल,	२४ घण्टाभित्र
५	आपत्कालीन समयको लागि तयारी खाना वितरण गर्ने	खाद्य वितरण कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,म.उ.बा.संघ, जि.कृ.ज्ञा.के., ने.रे.सो. र क्षेत्रगत सदस्यहरू, उद्धार कार्यदल, बन्दोवस्ती क्षेत्र	२४ घण्टादेखि १० दिनसम्म
६	समन्वय क्षेत्रसँग सम्पर्क गरी बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (मिरा- MIRA) को गरी प्रतिवेदन तयार गर्न	क्षेत्र प्रमुख तथा तोकिएको क्षेत्रको सदस्य	जि.वि.व्य.स.,अन्य क्षेत्र, दातृ तह र अ/गै.स.स.	३ देखि ७ दिनभित्र
७	विस्थापितलाई रासनकार्ड वितरण गर्ने	खाद्यान्न वितरण कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,उ.स., गाँउपालिका, सुरक्षा तह, बन्दोवस्ती क्षेत्र	९ दिनभित्र
८	भण्डारण गरिएको खाद्यान्नको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., सुरक्षा तह, बन्दोवस्ती क्षेत्र	७ दिनभित्र
९	मापदण्डअनुरूप खाद्य सामग्री वितरण गर्ने	खाद्यान्न वितरण कार्यदल	जि.वि.व्य.स., अ/गै.स.स., नागरिक समाज	११ दिनदेखि ३० दिनसम्म

१०	खाद्यान्न वितरणसम्बन्धी कार्य, समस्या र समाधानबारे जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवालालाई जानकारी गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, बन्देबस्ती क्षेत्र,	नियमित रुपमा
११	खाद्यान्न वितरणप्रक्रियालाई सहज र सरल बनाउन नियमित अनुगमन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र तोकिएका सदस्य	जि.वि.व्य.स., कार्यदल, प्रभावित का प्रतिनिधि, नागरिक समाज	नियमित रुपमा
१२	खाद्य क्षेत्रको नियमित बैठक तथा प्रतिवेदन तयारी गरी सबै सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सबै सदस्य	प्रत्येक हप्ता ।

ज) बजेट अनुमान

खाद्य क्षेत्रको लागि निम्नअनुसार बजेट अनुमान गरिएको छ :

अपेक्षित परिणाम तथा क्रियाकलाप	नगद				आपूर्ति			
	लक्षित सहभागी	दैनिक खर्च	समय / अर्वाध	कुल खर्च	लक्षित जनसङ्ख्या	आवश्यक परिमाण	एकाइ मूल्य	कुल खर्च
समन्वय बैठक	२०	१५०	२१	६३०००				
संचालन खर्च	तयारी खाना			०				
यातायात तथा संचार खर्च				५०००००				
सामग्री छपाइ तथा वितरण				०	२५०००	५०००	१०	५००००
दूध				०		१००००	३००	३०००००
तयारी खाना								०
चिउरा भूजा				०	२५०००	१७५००० किलो	५०	८७५००००
बिस्कुट					२५०००	१२५००० प्याकेज	१५	१८७५०००
हुवानी खर्च				०		२पटक	१००००	२००००

वितरक स्वयंसेवक तलब	१०	५००	२०	१०००००				०
नुन				०	२५०००	५००० किलो	१५	७५०००
प्याज				०	२५०००	५००० किलो	४०	२००००
खाद्यान्न ३० दिनका लागि				०				०
चामल				०	२५०००	१५० टन	५००००	७५०००००
द्याल				०	२५०००	२५ टन	१५००००	३७५००००
खानेतेल				०	२५०००	२५ टन	१०००००	२५०००००
सर्वोत्तम पीठो				०	५०००	५ टन	१५००००	७५००००
तरकारी र इन्धन (प्रति परिवार)	५०००	२०००	१	१०००००००				०
			जम्मा	१०,६६३,०००				२७,४६५,०००

३.२.३. आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र

विपद्को अवस्थामा विस्थापित व्यक्ति, परिवार तथा समुदायलाई स्थिति सामान्य भएर आफ्नो घर फर्किने अवस्था तयार नभएसम्म आपत्कालीन आश्रयस्थलमा राख्नु पर्ने हुन्छ । यसको लागि अस्थायी रूपमा विद्यालय, मदरसा, मन्दिर, गाँउपालिका भवनजस्ता सार्वजनिक स्थलमा राख्नु पर्ने हुन्छ भने केही लामो समयको लागि अस्थायी शिविर खडा गरी बसोबास गराउनु पर्ने हुन्छ । त्यसका साथै दैनिक जीवनयापनको लागि भाँडावर्तन, ओड्ने आच्छयाउने लुगाफाटो वा खाना बनाउने, खाने वर्तन र इन्धनको व्यवस्था गर्नु पर्ने हुन्छ । आवासतथा गैरखाद्य क्षेत्रले विस्थापितको लागि उल्लिखित मानवीय सेवा उपलब्ध गराउँछ ।

क) पूर्वतयारी

क्षेत्रगत समितिले समयमै आवश्यक बैठक संचालन तथा समन्वय गर्दै विपद् जोखिम स्थान, सुरक्षित स्थान, तथा आवासस्थलको आवश्यक तथ्यांक तयार गर्न कार्यदल गठन गरी कार्य गर्नेछ ।

ख) क्षेत्रगत उद्देश्य

- आवास: सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्मनिर्भरता तथा आफैं व्यवस्थापन (self-management) लाई समावेश गरिनेछ ।

- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM): प्राकृतिक विपद्का कारणले घरवार विहिन बनेका मानिसहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवन स्तर उठाई शिविरहरूमा जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य

- सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तीका लागि भौतिक एवं सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्नु ।
- विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका मानिसका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापितलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम बनाउनु ।
- घरायसी आवश्यकताका भाँडा-कुँडा दैनिक जीवनयापनका लागि आवश्यक सामग्रीहरूमा विस्थापितको समानुपातिक पहुँच गराउनु ।

ग) मानवीय सहयोगसम्बन्धी मापदण्ड

१. औसतमा प्रतिव्यक्ति ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको क्षेत्र उपलब्ध छ, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४x५ मिटरको डोरीसहितको १२'x१८' साइजको कम्तीमा १७० जिएसएमको त्रिपाल र अन्य सहायता सामग्री
२. कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच छ ।
३. दुई वर्षसम्मका बालबालिकाहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ ।
४. महिला, किशोरी, पुरुष तथा किशोरहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ । यसका अतिरिक्त, महिला तथा किशोरीहरूका लागि नियमित सरसफाइसम्बन्धी सामग्रीको आपूर्ति भएको छ ।
५. मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्री छ: एक सेट भाँडा ।
६. शिविर बन्द गर्ने र बहिर्गमन रणनीति ।
७. शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ जुन जमिन सुरक्षित तथा SPHERE को मापदण्डअनुसार हुनुपर्छ ।
८. विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै समझदारी पत्रमा दस्तखत भएको हुनुपर्दछ
९. शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै सांस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनुपर्दछ ।
१०. शिविर खडा गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको रेकर्ड ।
११. नागरिक समाज, सरोकार तथा सान्दर्भिक समूहसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना ।

घ) आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रसँग रहेको विद्यमान क्षमता तथा स्रोतहरू

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय स्रोत	बजेट	सामग्री	कैफियत
१	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद् व्यवस्थापन समिति सदस्य, कार्य दल		विद्यालय र सामुदायिक भवन र केहि त्रिपाल	
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	आपत्कालिन सहयोगका लागि आवश्यक स्वमसेवक र अन्य जनशक्ति		२०० परिवारका लागि आवश्यक सामग्रीहरू खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताका त्रिपाल, मण्डी (कम्मल), तन्ना, प्लाष्टिक जग, साडी, २०० परिवारलाइ १६ मिटरका दरले कपडा, खानेपकाउने भांडाकुंडा २ वटा डेक्की, थाल, गिलास, कचौरा, डाडु पन्यु सहित, प्लाष्टिकको बाल्टिन २०० थान विको नभएको,	
३	प्लान नेपाल	आपत्कालिन सहयोगका लागि आवश्यक जनशक्ति		१००० परिवारका लागि त्रिपाल लगायत आवाससामग्री सेट	
४	राडो नेपाल	आपत्कालिन सहयोगका लागि आवश्यक जनशक्ति		२५ परिवारका लागि त्रिपाल लगायत आवाससामग्री सेट र	
५	माइती नेपाल			२० जना आपतमा परेका ब्यक्तिलाई १ महिना खाना, आवाससहित पूर्ण व्यवस्थापन	

नोट : १. तत्काल सबै गाँउपालिकामा रहेका विद्यालय बाहेकका संभावित आश्रय स्थलका रुपमा प्रयोग हुनसक्ने भवनहरूको प्रारम्भिक पहिचान तथा नक्सांकनका लागि सबै स्थानीय तहहरूले तथ्यांक अद्यावधिक गर्ने ।

ड) क्षेत्रगत समितिको संरचना

क्र.सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
	सरकारी निकाय		
१	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	घनश्याम श्रेष्ठ	९८५५०१५२७५
	स्थानीय तह		
२	जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुर	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०१९२२२

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना - २०८१, मकवानपुर (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)

३	हेटौंडा उपमहानगरपालिका	मिना कुमारी लामा	९८५५०३८५४३
४	थाहा नगरपालिका	विष्णु बहादुर विष्ट	९८५५०८९३४५
५	वागमती गाँउपालिका	सर्केस घलान	९८५५०७२०७२
६	बकैया गाँउपालिका	धर्मराज लामिछाने	९८४५०५७३२७
७	मकवानपुरगढी गाँउपालिका	दोर्जे लामा स्याङतान	९८४५४६९०८०
८	भीमफेदी गाँउपालिका	हिदम लामा	९८५५०६८२८६
९	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका	देवकृष्ण पुडासैनी	९८४९४९२३६३
१०	कैलास गाँउपालिका	लोक बहादुर मुक्तान	९८५५०७७२६६
११	राक्सिराङ गाँउपालिका	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५
१२	मनहरी गाँउपालिका	रन्जन कालाखेती	९८५५०६७४९४
सामाजिक संघ संस्थाहरु			
१३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुर	खेमराज सापकोटा	९८५५०६८२५८
१४	निर्माण व्यवसायी संघ	बालगोपाल कँडेल	९८५५०६७६९३
१५	मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघ	कृष्ण कुमार गुप्ता	९८५५०६७९३९ ०५७-५२०९६९
१६	पुरानो नारायणी यातायात प्राली	सरोज खनाल (प्रबन्ध सञ्चालक)	९८५५०६७४७२
१७	मारवाडी सेवा समिति	राम जालान	९८४५०२७२७७
१८	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर इकाई	भरत थुलुङ	९८४९२८४७८२
१९	कपडा ब्यवसायी संघ	राजेश बानियां	९८४५०२८५९४
२०	माईती नेपाल	माया लामा/मन लामा	९८४५९४७४८८/९८४५९६४८ ०९
२१	सिबिन हेल्प लाइन	संभ्रना अधिकारी	निशुल्क फोन ९०९८, ९८४५२७०९९४

च) पूर्वतयारी कार्ययोजना

बाढीबाट उत्पन्न विपद्को आपत्कालीन समयमा मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन आवासतथा गैरखाद्य क्षेत्रले निम्नअनुसार पूर्वतयारीका कार्य गर्नु पर्छ ।

क्र.सं	पूर्वतयारीसम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	क्षेत्रमा संलग्न सदस्य संस्थाहरुको विवरण अद्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स. उ.स.	वैशाख महिना
२	पूर्वतयारी समन्वय बैठक आयोजना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., क्षेत्रका सबै सदस्य	जेठको पहिलो साता
३	पूर्वतयारीका लागि कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो.,	जेठको पहिलो साता

			गाँउपालिका, अ/गै.स.स.,	
४	सम्भावित सहयोगी तह तथा संस्थाहरूको पहिचान गरी आखानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको लागि उपलब्ध साधन र स्रोतको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य	जेठको पहिलो साता
५	अस्थायी बसोबासको लागि अन्य गाँउपालिकाका सुरक्षित सार्वजनिक जग्गा तथा स्थानको पहिचान गरी उपयोग गर्ने सहमति लिने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., गाँउपालिका, ने.रे.सो.	जेठको पहिलो साता
६	आवासतथा गैर खाद्य सामग्रीको आपूर्तिको लागि बजार र बिक्रेताका वैकल्पिक सूची बनाउने, आवश्यकता अनुसार सम्झौता गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., गाँउपालिका, ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ मसान्तभित्र
७	सङ्कटासन्न गाँउपालिका र अन्य सुरक्षित गाँउपालिकाका सुरक्षित स्थानमा सामुदायिक आश्रयस्थल बनाउने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., अ/गै.स.स., गाँउपालिका	वैशाख महिना
८	विस्थापित परिवारको लागि आश्रयस्थल बनाउन आवश्यक पर्ने बाँस, डोरी र खाना बनाउने भाँडावर्तन, इन्धन आदि समयमै उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., गाँउपालिका, ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ दोस्रो साता
९	सामग्री वितरणको लागि यातायात तथा अन्य व्यवस्था मिलाउने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ मसान्त
१०	गोदाम घरको नियमित अनुगमन गरी जि.वि.व्य.स. लाई नियमित प्रतिवेदन दिने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य र कार्यदल	नियमित रूपमा
११	शिविर व्यवस्थापन तथा समन्वय समितिको संरचना र जिम्मेवारीहरू निर्धारण तथा परिभाषित गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख तथा कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
१२	आवासतथा गैरखाद्य सामग्री वितरणको पूरा सूची राख्ने र नियमित रूपमा प्रतिवेदन तयार गरी जिदैप्रउस तथा अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका अन्य सदस्य, कार्यदल	शिविर सञ्चालन भएमा नियमित

छ) प्रतिकार्य योजना

क्र.सं	प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	आवासतथा गैरखाद्य क्षेत्रको आपत्कालीन बैठक आयोजना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., क्षेत्रका सदस्य	विपद् आउनासाथ
२	विस्थापितको सङ्ख्या र जानकारी लिने पहिचान भएका अस्थायी आखानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतामा सबोसबास गराउने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., सुरक्षा तह, ने.रे.सो.,	विपद् आएपछि तुरुन्तै,
३	कार्यदललाई परिस्थिति विश्लेषणको लागि प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	विपद् आएको ४ घण्टाभित्र
४	प्राप्त सूचना र अवस्था अनुरूप कार्ययोजनाको समिक्षा गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाँउपालिका, ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	बाढी आएको १२ घण्टाभित्र
५	विस्थापितलाई पूर्वनिर्धारित स्थानहरूमा तत्कालीन बासको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	बाढी आएको १२ घण्टाभित्र
६	पूर्वनिर्धारित स्थानमा नअटेका विस्थापितलाई त्रिपालको व्यवस्था गरी तत्काल बसाउने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	बाढी आएको १२ घण्टाभित्र
६	तत्काल लगाउने लुगाफाटो तथा अन्य गैरखाद्य सामग्री वितरण गर्ने (महिला, बालबालिका, सुत्केरी तथा संवेदनशील व्यक्तिलाई विशेष ध्यान दिने)	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., दातृ निकाय अ/गै.स.स., नागरिक समाजका संस्थाहरू	२४ घण्टाभित्र
७	मानवीय सहयोग गर्ने संस्थाहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	२ दिन भित्र
८	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको लागि समन्वय क्षेत्रसँग सम्पर्क गरी तोकिएका सदस्यलाई सहभागी गराउने	क्षेत्र प्रमुख	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र, जि.वि.व्य.स.	७ दिनभित्र
९	मिराको प्रतिवेदनका आधारमा अस्थायी शिविर स्थापना गर्ने व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो. तथा क्षेत्रका अन्य सदस्य	९ दिन भित्र
१०	विस्थापितको प्रत्यक्ष सहभागितामा शिविर स्थापना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., अ/गै.स.स.,	१० दिनभित्र
११	आवश्यकता अनुसार ओछ्याउने, ओड्ने, लगाउने कपडा तथा खाना पकाउने, खाने भाँडावर्तन विनाभेदभाव वितरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., गाँउपालिका स्वयंसेवक	शिविर स्थापना भएपछि

१२	आवासतथा गैरखाद्य सामग्री वितरणको अनुगमन, मुल्याङ्कन र समिक्षा गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., गाँउपालिका, दातृ तह, ने.रे.सो.	शिविर स्थापना भएदेखि
१३	शिविर व्यवस्थापन समिति गठन गरी काम गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., स्वयंसेवक ने.रे.सो.	शिविर स्थापना भएपछि
१४	प्रतिवेदन तयार गर्ने र सम्बन्धीत क्षेत्र, सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	हप्ताको एक दिन

ज) बजेट अनुमान

आवास तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्रको लागि निम्न अनुसार बजेट अनुमान गरिएको छ ।

अपेक्षित परिणाम	नगद					सामग्री							
	लक्षित श्रोता	दैनिक खर्च	समय / अवधि	कुल खर्च	उपलब्ध रकम	लक्षित परिवार संख्या	अन्दाजी परिमाण	मौज्दात सामग्री	अपुरा	एकाइ मूल्य	सञ्चालन खर्च	कुल खर्च	उपलब्ध रकम
क. आपतकालिन खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता/गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्रका लागि प्रभावकारी समन्वय तथा व्यवस्थापनको व्यवस्था/अन्तर्निकाय (Inter-agency) समन्वय स्थापित गरिन्छ ।													
क्षेत्र सदस्यहरूसँग समन्वय बैठक	१०	१०००	१ दिने	१०,०००	-								
जम्मा				१०,०००									
ख. पहिलो १-२ हप्ताको अवधिभित्र बहु-पक्षीय द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गरिन्छ ।													
द्रुत लेखाजोखा अभिमुखिकरण सञ्चालन गर्ने	५०	२०,०००	१ दिन	१,००,०००	-								
द्रुत लेखाजोखा तथा लाभान्वीत परिचयपत्र फारामहरू छपाई गर्ने	५०००	१०	१ पटक	५००००	-								
स्वयं सेवक परिचालन	५०	२५०००	७ दिन	१२५००००	-								
लेखाजोखा टोलीको बन्दोवस्तीको सामग्री	५०	२०००	१ पटक	१००,०००	-								
जम्मा				१५०००००									
ग. घरेलु प्रयोगका लागि बाढीबाट प्रभावित व्यक्तिहरूको गैर-खाद्य सामग्रीमा पहुँच													

अपेक्षित परिणाम	नगद					सामग्री							
	लक्षित श्रोता	दैनिक खर्च	समय / अवधि	कुल खर्च	उपलब्ध रकम	लक्षित परिवार संख्या	अन्दाजी परिमाण	मौज्दात सामग्री	अपुग	एकाइ मूल्य	सञ्चालन खर्च	कुल खर्च	उपलब्ध रकम
गैर खाद्य सामग्री वितरण तथा टोली परिचालन	५०	५००	१ पटक	२५,०००	-								
आंशिक प्रभावितलाई त्रिपाल तथा डोरी वितरण						३०००	६०००	४५००	१५००	१५००		२२५००००	
आंशिक प्रभावितलाई भाडाकुंडा वितरण						३०००	६०००	१५००	४५००	१००००		४५००००००	
वितरण टोलीलाई बन्दोबस्ती सामान	५०	१०००	१ पटक	५००००	-								
आंशिक प्रभावितलाई कम्बल वितरण						३०००	६०००	१५००	४५००	५००		२२५००००	
आंशिक प्रभावितलाई कपडा वितरण						३०००	३०००	१०००	१०००	५०००		१०००००००	
वितरण समिक्षा बैठक	२०	५०००	१ पटक	५०००	-								
जम्मा				१०५०००								५२५०००००	
घ.आश्रय स्थल एवं शैचालय/स्नान गृह/फोहोर खाल्डो ब्यबस्थापन													
स्थान छनौट	४५०	१०००	१० स्थान	१००००	-								
स्वयं सेवक छनौट/परिचालन	५०	२५०००	७ दिन	१७५०००	-								

अपेक्षित परिणाम	नगद					सामग्री							
	लक्षित श्रोता	दैनिक खर्च	समय / अवधि	कुल खर्च	उपलब्ध रकम	लक्षित परिवार संख्या	अन्दाजी परिमाण	मौज्दात सामग्री	अपुरा	एकाइ मूल्य	सञ्चालन खर्च	कुल खर्च	उपलब्ध रकम
बाँस				०	-	२०००	६०००	-	६०००	१००		६०००००	
प्लास्टिक र त्रिपाल				०		२०००	२०००	-	२०००	१५००		३००००००	
किलाकाटा सेट				०		२०००	२०००	-	२०००	७५०		१५०००००	
मजदुर				०		२०००	२००००	-	२००००	५००		१०००००००	
जम्मा				१८५०००								१५१०००००	
ड.अन्य सामग्री													
टेलिफोन सेट						१५	१५		१५	८०००		१२००००	
प्रथमिक उपचार किट						१५	१५		१५०००	३०००		४५०००	
जम्मा												१२००००	
कुल जम्मा				६४५०००								७४६०००००	

३.२.४ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

विपद्को समयमा प्रभावित तथा विस्थापित मानिसमा स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्या उत्पन्न हुने सम्भावना रहन्छ भने विपद्मा परेका कतिपय मानिस घाइते भएर तत्कालै उपचारको आवश्यकता पर्छ । त्यसैकारण यस कार्ययोजनाले विपद् प्रभावित समुदायको स्वास्थ्य रक्षा र महिला बालबालिका तथा अशक्त व्यक्ति, फरक क्षमता भएका, एचआइभी प्रभावितहरूको पोषण, जेष्ठ नागरिकहरूका विशेष व्यवस्थाका लागि काम गर्छ ।

क) पूर्व तयारी

क्षेत्रगत समितिले आफ्नो उद्देश्य पुरा गर्न विपद्को समयमा अपुग हुने खाद्यान्न, औषधी, एम्बुलेन्स, शव वाहन, जनशक्ती आवश्यक तयारी गरी विपद् प्रतिकार्यका लागि तयार रहनुपर्दछ ।

ख) क्षेत्रगत उद्देश्य :

आपत्कालीन अवस्था उत्पन्न भएको समयमा विशेषगरी अत्यधिक जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य तथा पोषणसम्बन्धी आवश्यकता पूरा गर्ने प्रत्याभूति गर्नु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य रहनेछ । यस क्षेत्रका पुरक उद्देश्य निम्नअनुसार हुनेछन् :

- पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको रोकथाम तथा उपचार सुनिश्चित गर्नु,
- रोग फैलिएमा प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण गर्नु ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा प्रभावित तथा विस्थापितको पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन, मानवस्रोत परिचालनजस्ता उपाय अपनाउनु,
- कुपोषणबाट प्रभावित विस्थापित महिला, बालबालिका तथा जेष्ठनागरिक र विरामीलाई पुरक खानाको व्यवस्था गरी उनीहरूको स्वस्थ जीवनको प्रत्याभूति गर्नु,

ग) संवेदनशील कार्यहरू

- महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रण ।
- घाइतेको उपचार, भाडापखाला नियन्त्रण र अन्य रोगको उपचार,
- गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको स्वास्थ्य परीक्षण र नवशिशुको स्याहार,
- कुपोषणका लागि पोषण क्लिनिक सञ्चालन,
- अत्यावश्यक खोपको क्लिनिक सञ्चालन,
- प्रसुती सेवा तथा सुत्केरी स्याहार केन्द्र सञ्चालन,
- सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसेवा शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन,
- मनोसामाजिक परामर्श सेवाको व्यवस्था,
- निरन्तर एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन
- Referral
- Operation

घ) महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रण पूर्वतयारी

मानव इतिहासको विभिन्न कालखण्डमा मानवहरूले विविध प्रकृतिका महामारीहरू भोगेको पाइन्छ । दशक वा शताब्दीको अन्तरालमा नयाँ नयाँ प्रकृतिका महामारीहरू समेत देखापर्दै आएका छन् । यस्ता महामारीहरूका कारण विश्वभर लाखौंको संख्यामा मानिसहरूले अकालमा ज्यान गुमाएका छन् । महामारीले सबै जाति र राष्ट्र, धनी, गरिब, शक्तिशाली, असहाय सबैलाई प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरूपमा असर पुऱ्याएको हुन्छ ।

महामारीको इतिहासलाई हेर्ने हो भने कुनै पनि नयाँ महामारी सिर्जना भएको खण्डमा सो को उपचारका लागि भ्याक्सिन तथा औषधी आउन कैयौं महिना तथा वर्ष लाग्ने गर्दछ । साथै, महामारीको अवस्थामा संक्रमितहरूलाई उपचारको लागि उपलब्ध अस्पतालका बेडहरू र दक्ष अभाव समेत सिर्जना हुने गर्दछ ।

उपचारको लागि भ्याक्सिनको पूर्ण खोप नलगाउँदासम्म तथा औषधी नआउँदासम्म आफ्ना नागरिकहरूलाई संक्रमणबाट जोगाउन तथा संक्रमण फैलावको दरलाई न्यूनीकरण गर्ने सन्दर्भमा क्वारेन्टिन तथा आइसोलेसनको महत्व निकै नै रहेको पाइन्छ । सन् २०१९ को अन्त्यमा चीनको वुहानबाट सुरु भएको नोवल कोरोना भाइरस covid19 ले महामारीको स्वरूप धारण गरेपश्चात यसको संक्रमण विस्तारलाई नियन्त्रण गर्न नेपालमा समेत क्वारेन्टिन, आइसोलेसन तथा कोभिड अस्पताल निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिएको छ ।

भविष्यमा देखिनसक्ने डेंगु, कोभिड, हैजा, विभिन्न फ्लूहरू लगायत सम्भावित महामारीहरूलाई दृष्टिगत गर्दै मकवानपुर जिल्लास्थित उपमहानगरपालिका र नगरपालिकाले कम्तिमा २०० बेड क्षमताको क्वारेन्टिन र १०० बेड क्षमताको आइसोलेसन र गाउँपालिकाहरूले कम्तिमा १०० बेड क्षमताको क्वारेन्टिन र ५० बेड क्षमताको आइसोलेसन निर्माण गरी पूर्व तयारीको अवस्थामा रहने ।

महामारीको रोकथाम तथा नियन्त्रणको निम्ति निम्न प्रक्रियाहरूको अवलम्बन गरिनेछ ।

क) जनचेतानामूलक कार्यक्रम,

ख) पूर्ण खोप लगाउने (Vaccination),

ग) नेपाल सरकारले निर्धारण गरेका स्वास्थ्यका मापदण्ड पालना गर्ने ।

यसका साथै बाढी, पहिरो, चट्याङ, आगलागी लगायतका विपद्का घटनाबाट आफ्नो बासस्थान गुमाउन पुगेका नागरिकहरूलाई अस्थायीरूपमा आवास उपलब्ध गराउन उपमहानगरपालिका र नगरपालिकाकाले कम्तिमा १०० परिवारलाई आश्रय उपलब्ध गराउनसक्ने र गाउँपालिकाहरूले कम्तिमा ५० परिवारलाई आश्रय उपलब्ध गराउनसक्ने गरी अस्थायी आवास गृह निर्माण गरी सो को सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने । साथै, आपतकालिन अवस्थामा प्रयोग गर्न मिल्ने गरी पालिका क्षेत्रभिन्न रहेका सामुदायिक, सरकारी भवन लगायत विद्यालयहरूको पहिचान गरी आवश्यक पूर्वतयारीको अवस्थामा रहने ।

ड) मानवीय सहयोगसम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकोै समयमा स्वास्थ्यसम्बन्धी निगरानी शुरु हुन्छ (Surveillance)
- समुदायको तहमा रोग तथा चोट-पटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवं थोरै संख्यामा गम्भीर विमारीहरूलाई सिफारिश गरी अन्य केन्द्रहरू (referral centres) मा पठाई आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिश गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (referral centres) मा केन्द्रहरूमा पुग्नका निमित्त विरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।

च) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग रहेको विद्यमान स्रोत तथा क्षमताको सूची

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय स्रोत	बजेट	सामग्री	कै.
१	जनस्वास्थ्य कार्यालय र स्थानीय निकाय	क) प्राविधिकहरू सहितको नेटवर्क छ । आधारभूत अस्पताल प्रा.स्वा.केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी तथा आधारभूत स्वास्थ्य इकाई, स्वास्थ्य प्राविधिक । महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीकाको सूचना संयन्त्र निर्माण भएको छ । ख) ४ वटा PHCमा Medical officer को संयोजकतामा RRT रहने भएको छ।	२ लाख, आवश्यकताअनुसार बजेट थप गर्न सकिने	क) नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको रु एक लाख पचास हजार को औषधी वण्डलिङ्ग सहीत ४ वटा इमर्जेन्सी ब्याग र फोकल पर्सन सहीतको आपतकालिन प्रतिकार्य टोली जिल्लातह र यस जिल्ला अन्तर्गतका १० वटै स्थानीयतहमा १-१ वटा गठन गरि तयारी अवस्थामा रहेको छ । स्वास्थ्य संस्थामा प्रतिकार्य कर्मचारी छन् । ख) PHCहरूमा ४ वटा Emergency kit box राखेको छ । ग) ३० थान Tent घ) १ गाडी ङ) ५० वटा एम्बुलेन्स (जिल्ला भर) च) २०० safe delivery kit छ) ४५०० aqua tabs ज) २०० न्यानो भोला नवजात शिशुको लागि	
२	प्लान नेपाल	संयोजक १	४ लाख	100 Kit	

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय स्रोत	बजेट	सामग्री	कै.
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	२० जना प्राथमिक उपचारक	५ लाख	प्राथमिक उपचार औषधि र आकस्मिक उपचार औषधि आवश्यकता अनुसार १००० संवयसेवक ५ थान Tent र ५० त्रिपाल	
४	सिविन बाल हेल्पलाइन	१ जना	१ लाख	प्राथमिक उपचार औषधि ३० जना आकस्मिक उपचार औषधि १५ जना	
५	COSAN	१ जना		१ जना स्वास्थ्यकर्मी	
६	आयूर्वेद	७ जना स्वास्थ्यकर्मी		३ वटा फिल्डमा स्वास्थ्य संस्था	
७	गै. स. स. महासंघ	५ जना		५०-७५ हजारको औषधी	

छ) क्षेत्रगत समितिको संरचना

क्र.सं.	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
सरकारी निकाय			
१	जनस्वास्थ्य कार्यालय	कृष्ण बहादुर मिजार	९८५५०७३०५ / ०५७-५२०७१८
२	हेटौंडा अस्पताल	डा. श्रीधर अर्याल	९८५५०३९८५५
३	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन १ कार्यालय हेटौंडा	सन्तोष श्रेष्ठ	९८५५०७२७२६ / ०५७-५२०७२६
४	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	बज्र किशोर ठाकुर	९८५५०७०७२८ / ०५७-५२४३७१
स्थानीय तह			
५	जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुर	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०९९२२२
६	हेटौंडा उपमहानगरपालिका	मिना कुमारी लामा	९८५५०३८५४३
७	थाहा नगरपालिका	विष्णु बहादुर विष्ट	९८५५०८९३४५
८	वागमती गाँउपालिका	सर्केस घलान	९८५५०७२०७२
९	बकैया गाँउपालिका	धर्मराज लामिछाने	९८४५०५७३२७
१०	मकवानपुरगढी गाँउपालिका	दोर्जे लामा स्याङतान	९८४५४६९०८०
११	भीमफेदी गाँउपालिका	हिदम लामा	९८५५०६८२८६
१२	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका	देवकृष्ण पुडासैनी	९८४९४९२३६३
१३	कैलास गाँउपालिका	लोक बहादुर	९८५५०७७२६६

		मुक्तान	
१४	राक्सीराड गाँउपालिका	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५
१५	मनहरी गाँउपालिका	रन्जन कालाखेती	९८५५०६७४१४
	सामाजिक संघ संस्थाहरु		
१६	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर एकाई	मिहिर भा	९८०१२४११४८
१७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	लक्ष्मण भट्टराई	९८४५०२८७११
१८	जिल्ला औषधि व्यवसायी संघ	सुधिर दहाल	९८५५०६८२३७
१९	मकवानपुर टेक्निकल ईन्स्टीच्युट	चन्द्र शेखर पण्डित	९८४५०२९८१०
२०	नारायणी नर्सीङ्ग कलेज	रत्न गुरागाई	
२१	परिवार नियोजन संघ	ममता श्रेष्ठ	९८४१७९६१९०/०५७-५२०७४५
२२	ETSC नेपाल	सुर्य राई	९८१९२५९६२४
२३	चुरेहिल अस्पताल, थानाभन्ज्याङ्ग (२५ बेड)	विवेक मानन्धर	९८४५१६४३६४
२४	हेटौंडा अर्थोपेडिक अस्पताल (१० बेड)	डा. वसन्त प्रधान	९८५५०७०१३५
२५	हेटौंडा सिटी अस्पताल (१५ बेड)	डा. बसिम राई	९८५५०७३५७०
२६	मकवानपुर सहकारी अस्पताल (२५ बेड)	विष्णुगोपाल महर्जन	९८५५०६७०२९
२७	आइभिडियस एकिकृत ग्रमिण	गिता शर्मा	९८०९७९६८६१
२८	हेटौंडा सामुदायिक आँखा अस्पताल	सुधिर श्रेष्ठ	९८४५०२८५०४
२९	सन्धो अस्पताल (२५ बेड)	राजेश बानियाँ	९८५५०२८५९४
३०	राडो नेपाल	दिपेन्द्र पाठक	९८५५०७०३८०
३१	MDI नेपाल	शैलेन्द्र विष्ट	९८४१६६२७६४
३२	जन्त्रा	असिम आचार्य	९८६०५०५३५७
३३	GWP	मिलन न्यौपाने	९८५१०५७०१५

ज) पूर्वतयारी कार्ययोजना

बाढीजन्य विपद्को सामना गर्न आपत्कालीन समयमा मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र (Cluster) ले निम्नअनुसार पूर्वतयारी गर्नेछ :

क्र.स.	पूर्वतयारीसम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी सदस्यबीच कार्यविभाजन गर्ने र आपत्कालीन स्वास्थ्य कार्यदल गठन गर्ने	स्वास्थ्य आयोजना र स्थानीय निकाय	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., स्वास्थ्य स्वयंसेवक	वैशाख

२	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (मिरा - MIRA) को लागि क्षेत्रको सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रको बैठक	वैशाख
३	जिल्लाका सरकारी, सामुदायिक तथा निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक र उनीहरूसँग भएको स्रोतको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य, अ/गै.स.स.,	वैशाख महिना
४	जिल्लास्थित सरोकारवाला वा सहयोगी तह वा संस्थाको सूची र सहयोगको खाका तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	, जि.वि.व्य.स. , ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ पहिलो साता
५	आपत्कालीन अवस्थामा आवश्यक पर्ने औषधि (ORS, IV fluids, metronidazole, ciprofloxacin) लगायत अनुसूचीमा उल्लेखित औषधीहरू ७ दिनको लागि पुग्नेगरी भण्डारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स. , ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	जेठ
६	आपत्कालीन अवस्थाको लागि प्रति सडकटासन्न गाँउपालिकाको लागि तीन थानका दरले प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kits) व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिस्वाका, ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	जेठ
७	हरेक सडकटासन्न गाँउपालिकामा कम्तीमा पनि ९ जनालाई पोषणसम्बन्धी अनुशिक्षण तालिम उपलब्ध गराउने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	वैशाख
८	बच्चालाई दूध खुवाउने आमा, सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठनागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना भण्डारण गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ
९	आवश्यक सबै सामान खरीद गरेर वा माथिल्लो तहबाट निकासालिएर भण्डारणको लागि बन्दोबस्ती क्षेत्रलाई आग्रह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	बन्दोबस्ती क्षेत्र, जिस्वाका, जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	जेठ
१०	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि स्वास्थ्यकर्मीको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स. ,ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	वैशाख
११	करिब ५,८३३ थान भुलको बन्दोबस्त गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ दोस्रो साता
१२	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सूचना प्रचारप्रसार गर्ने र पाठ्यसामग्री तयार गरी स्वयंसेवक परिचालन गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स. ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	
१३	एम्बुलेन्सको सहज परिचालनको बन्दोबस्त मिलाउने जिल्लाभित्र रहेका एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क नम्बर सहीत सूची तयार पार्ने	कार्यदल	जिस्वाका, ने.रे.सो., अ/गै.स.स., उद्योग वाणिज्य सङ्घ तथा अन्य सेवा प्रदायक	जेठको दोस्रो साता

			संस्थाहरू	
१४	अनुगमन र प्रतिवेदनको लागि सदस्य तोकने	क्षेत्रको बैठक	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
१५	प्रदेश निर्देशनालय बाट RRT को लागि सामग्री सहीतको १० थान ब्याग माग गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	सस्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त

भू) प्रतिकार्य योजना

क्र.स.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	आपत्कालीन बैठक आयोजना गरी	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य,	बाढी आएको १२ घण्टाभित्र,
२	बाढीबाट स्वास्थ्यमा उत्पन्न समस्याबारे सूचना तथा जानकारी सङ्कलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., स्वास्थ्यकर्मी	३६ घण्टा भित्र
३	बहु क्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखाको प्रतिवेदन र सूचना लिने	तोकिएको सदस्य	समन्वय तथा सूचना क्षेत्र,	३ देखि ७ दिन
४	स्वास्थ्य कार्यालयको आपत्कालिन प्रतिवेदनको आधारमा स्वास्थ्यसम्बन्धी आवश्यकता पहिचान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य, जि.वि.व्य.स.	५ दिन
५	घाइतेको उपचारका लागि तत्काल स्वास्थ्य कार्यदल खटाउने	स्वास्थ्य कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., अ/गै.स.स., स्वयंसेवक	तत्कालै
६	थप उपचारका लागि अस्पताल पठाउने व्यवस्था मिलाउने	स्वास्थ्य कार्यदल	कार्यदल	तत्कालै
७	सरुवा रोग नियन्त्रणको लागि खोप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., अ/गै.स.स., स्वयंसेवक	एक हप्ताभित्र
८	जनस्वास्थ्यसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., अ/गै.स.स., स्वयंसेवक	एक हप्ता भित्रमा
९	सुत्केरी तथा बच्चालाई दूध खुवाउने आमा, गर्भवती महिला र कुपोषित बालबालिकालाई पोषणयुक्त खाद्यान्नको लागि खाद्य क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने	स्वास्थ्य कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो., , अ/गै.स.स., स्वयंसेवक	आवश्यकताअनुसार
१०	शिविरमा मलेरिया नियन्त्रणको लागि विषादी छर्किने	स्वास्थ्य कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,जि स्वाका	शिविर स्थापना भएपछि
११	भ्रूल वितरण गर्ने	स्वास्थ्य कार्यदल	जि.वि.व्य.स.,अ/गै.स.स.	आवश्यकता अनुसार/१ महिना
१२	शिविरमा स्वास्थ्यकेन्द्र गर्ने र पोषण क्लिनिक स्थापना गर्ने	स्वास्थ्य कार्यदल	ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	शिविर स्थापना भएपछि
१३	संरक्षण क्षेत्रसँग समन्वय गरी	स्वास्थ्य	जि.वि.व्य.स.,ने.रे.सो.,	आवश्यकता

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
	मनोसामाजिक सेवा सञ्चालन गर्ने	कार्यदल	अ/गै.स.स.,	अनुसार
१४	अन्य क्षेत्र र जि.वि.व्य.स.सँग मिलेर प्रतिकार्यको नियमित अनुगमन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	नियमित रूपमा
१५	स्वास्थ्य तथा पोषणको अवस्था, भएका कार्य र आवश्यकताको समिक्षा गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्वास्थ्य कार्यदल, क्षेत्र सदस्यहरू	नियमित रूपमा
१६	प्रतिवेदन तयार गरी जि.वि.व्य.स. र सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	कार्यदल	नियमित रूपमा

ब) बजेट अनुमान

क्र.सं.	क्रियाकलापहरू	इकाइ	परिमाण	दर	जम्मा रकम	कैफियत
१	समन्वय बैठक (६ पटक)	६ पटक	२०	२००	२४००	(३ महिना)
२	प्रारम्भिक मानवीय सहयोग सम्बन्धि अभिमुखिकरण	१ दिन	३०	१०००	३०,०००	
३	अत्यावश्यक औषधीहरूको भण्डारण		१०,५००	२००	२१०,०००	
४	जनचेतना अभिवृद्धि					
	१० हाते माइक	वटा	१०	४०००	४०,०००	
	सडक नाटक (५ जनाको ३ वटा टोलीले १)	पटक	३०	५०००	१५०,०००	
५	पोष्टर निर्माण तथा छपाई	थान	१०००००	१५	१५०,०००	
	पर्चा छपाई	थान	३०,०००	२	६०,०००	
६	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीकाहरूलाई अभिमुखिकरण	जना	४५०	४००	१८०,०००	
७	बच्चा तथा कुपोषित बालबालिकालाई पोषणयुक्त खाना र खाना खुवाउने तालिम	२ दिन	१००	७००	७००००	
८	अति कुपोषित बच्चाहरूलाई पुनर्स्थापना (५ वटा क्याम्प)	१ पटक	२५	१०००००	२५०,०००	
	पुनःस्थापितहरूको खर्च (२ जनाको दरले ५ क्याम्पमा १० जनालाई ३० दिनसम्म १)	३० दिन	१०	५००	१५०,०००	
९	एम्बुलेन्स सेवा					
	डाइभर भत्ता	३० दिन	२	५००	३०,०००	
	इन्धन लिटर	३० दिन	२	१०००	६०,०००	
१०	स्वास्थ्य शिविर	७ दिन	१०	५०००	५०,०००	
	जनशक्तिको परिचालन (३ जनाको दरले)	३०	३	१०००	९०,०००	

क्र.सं.	क्रियाकलापहरू	इकाइ	परिमाण	दर	जम्मा रकम	कैफियत
		दिन				
	औजारको व्यवस्था	१ पटक	१०	२००	२०,०००	
	सवारी साधनको व्यवस्था	३० दिन	१	५००	१५०,०००	
	Sterilization				०	
	स्टोभ (प्रतिशिविर १ वटाका दरले १० वटा ।)	१ पटक	१०	१०००	१०,०००	
	मटितेल प्रति दिन ५ लिटरका दरले ।	१५० लि.	१	१००	१५,०००	
	जनशक्ति परिचालन (सहयोगी १० जना सहित ।)	२ दिन	२०	१०००	४०,०००	
११	जनशक्ति व्यवस्थापन (गर्भवती, प्रसुती तथा नव शिशु स्याहार सेवाका लागि) दुई जनाको दरले हप्तामा एक पटक)	८ पटक	२	१०००	१६,०००	
	सुत्केरी स्याहार केन्द्रको व्यवस्थापन एक महिना सम्म	१ महिना	२५	१००००	२५०,०००	
१२	भुलको मौज्जात राख्ने	वटा	१५००	५,००	७५०,०००	
१३	इन्सेक्टीसाइडको भण्डारण २ दिनका दरले ६ जना	२ दिन	६	१०००	१२०,०००	
१४	अनुगमन, मूल्यांकन तथा सुपरिवेक्षण	५ पटक	३	५,०००	७५०,०००	
	जम्मा				२१०१०००	

३.२.४.१ पोषण क्षेत्रका योजना

बिपद्को समयमा बालबालिका र गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूमा पोषण सम्बन्धी समस्या उत्पन्न हुने सम्भावना रहन्छ । त्यसैकारण यस कार्ययोजनाले बिपद् प्रभावित समुदायको बालबालिका र गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको पोषण स्थिति सुदृढ गर्नुका साथै विशेष ब्यवस्थाका लागि काम गर्छ । यी विभिन्न परिणामले गर्दा समुदायमा विशेष गरी ० देखि ५९ महिनाका बालबालिका, गर्भवती तथा स्तनपान गराउने आमाहरूमा मृत्यु तथा कुपोषणको जोखिम बढ्ने सम्भावना हुन्छ ।

उद्देश्य र रणनीतिहरू

क) उद्देश्य

प्रभावित यस मकवानपुर जिल्लाका बालबालिका, महिला तथा अन्य जोखिममा परेको मानिसहरूलाई खाद्यान्न अभाव र रोग तथा संक्रमणले गर्दा हुन सक्ने कुपोषण र मृत्युबाट बचाउने .

बिशिष्ट उद्देश्यहरु

- प्रभावकारी पोषण बिषयगत क्षेत्रको समन्वय स्थापना तथा प्रवर्धन गर्ने साथै अन्य बिषयगत क्षेत्रहरूसँग पनि आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- भूकम्प, बाढी र पहिरोबाट प्रभावित महिला तथा बालबालिकाहरुमा स्तनपानको लागि सहयोग, संरक्षण र प्रवर्धन तथा शिशु तथा बाल्यकालीन पोषण व्यवहारलाई प्रवर्धन गर्ने ।
- शिशु कुपोषणको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने ।
- विभिन्न कार्यक्रमहरु जस्तै सुक्ष्मपोषण तत्व (भिटामिन ए, आईरन र फोलिक एसिड, बहुसुक्ष्मपोषण तत्वहरु) को वितरण आदि माफत बालबालिकाहरु, गर्भवती, सुत्केरी महिलाहरुले सुक्ष्मपोषण तत्व पाएको सुनिश्चित गर्ने ।

क) मानवीय स्रोतको व्यवस्थापन

- प्रभावित क्षेत्रमा शिशु तथा बाल्यकालिन पोषण परामर्शकर्ता: ३ गाउँपालिका
- प्रभावित क्षेत्रमा शिशु तथा बाल्यकालिन पोषण परामर्शकर्ता संयुक्त पोषण प्रतिकार्यमा तालिम प्राप्त महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका : ४६६
- संयुक्त पोषण प्रतिकार्यमा तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी : २९०
- थप खाना वितरण केन्द्रका लागि खाना वितरक : २३
- बहिरंग सेवा अनुगमनकर्ता : १२
- मनोपरामर्शकर्ता : ९

ख) आन्ध्रोपोमेत्रिक साधन

- उचाई मापन बोर्ड: २३ वटा
- साल्टर स्केल : २३ वटा
- एम.यु.ए.सी टेप (पाखुरा नाप्ने टेप): २०० वटा

ग) IEC/BCC सामग्रीहरु आवश्यकता अनुसार प्रयोगमा ल्याउन सक्ने गरी व्यवस्थापन गरी राखिएको छ ।

- शिशु तथा बाल्यकालिन पोषण परामर्श कार्ड
- शिशु तथा बाल्यकालिन पोषण ब्रोसर
- थप खाना सम्बन्धी जानकारी सिट
- आपतकालिन अवस्थामा गरिने पोषण परामर्श कार्ड
- बहु सुक्ष्म पोषण परामर्श कार्ड
- भिटामिन ए, जुकाको औषधी, जिंकको परामर्श कार्ड
- मातृ पोषण परामर्श कार्ड

- सरसफाई परामर्श कार्ड
- आपतकालिन निर्देशिका

घ) थप खाना कार्यक्रमको लागि खाना (निजी तथा सामाजिक संघसंस्थाहरुसँग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्न सकिने)

- सबै लक्षित समुह (६ देखि २३ महिनाका बालबालिकाहरु र तथा गर्भवती सुत्केरी महिलाका) लागि ८ हप्ताका लागि थप खाद्यान्न न्यूनतम ३५ मे.ट
- ६ देखि ५९ महिनाका मध्यम शिघ्र कुपोषित बालबालिकाहरु र ६ महिना मुनिका मध्यम शिघ्र कुपोषित बालबालिकाहरुका आमाहरुको लागि थप खाना ३७५० प्याकेट

ङ) उपचारात्मक कार्यक्रमका लागि सामग्रीहरु

- तयार पारिएको उपचारात्मक खाना : ३७५० प्याकेट
- एमोक्सिलिन : ५०,००० ट्याब्लेट

च) अन्तरंग सेवा (Stabilization Center) को लागि सामग्रीहरु

- तयारी उपचारात्मक खाना: १ कार्टून
- एफ ७५ : १०० पोका
- एफ १०० : १०० पोका
- रिसोमोल : १०० पोका
- अन्य औषधिहरु :

छ) सुक्ष्म पोषक तत्व वितरण कार्यक्रमका लागि सामग्रीहरु

- अल्बेन्डाजोल : ८००० ट्याब्लेट
- भिटामिन ए : २,००० क्याप्सुल
- बाल भिटा : २०,००० स्याचेट
- जिन्क सलफेट २० एम्जी : २५००० ट्याब्लेट
- इरन चक्री : ४०,००० ट्याब्लेट

ज) पोषण कर्नर कार्यक्रमका लागि सामग्री

- अन्न र कन्दमुल (चामल, गहुँ, मकै, आलु, पिडालु, कोदो, फापर): १० के.जी
- गेडागुडी (भटमास, चना, केराउ, रहर, मसुरो, मास): १०के.जी
- हरियो सागपात तथा पहेला फलफुल : (आर्टिफिसियल) र पुग्ने गरी
- पशुजन्य स्रोत (माछा, माशु, अन्डा): (आर्टिफिसियल) र पुग्ने गरी

झ) खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रमकालागि सामग्रीहरु खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रसँगै समन्वय गरी कार्य गर्न तोक्ने

- क्लोरिन ट्याब्लेट
- फिल्टर
- स्वच्छता सामग्री

ग) प्रतिकार्य रणनीति

- स्तनपान र पुरक खानाको लागि सहयोग, संरक्षण र प्रबर्धन
- मध्यम शिघ्र कुपोषणको व्यवस्थापनको लागि थप आहार कार्यक्रम
- कडा शिघ्र कुपोषणको व्यवस्थापन कार्यक्रम
- सुक्ष्मपोषण तत्व कार्यक्रम अन्तर्गत बाल भिटा र भिटामिन ए वितरण अल्बेन्डाजोल
- गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरूका लागि आईरन फोलिक एसिड चक्की वितरण तथा मातृ पोषण परामर्श
- पोषणको लागि व्यवहार परिवर्तन
- खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम

घ) प्रस्तावित कार्यक्रम, लक्षित जनसंख्या, र सूचक कार्य

क्र. स.	सम्भावित कार्यक्रम/क्रिया कलाप	लक्षित जनसंख्या	सूचक	साभेदारी संस्थाको भूमिका
१.	स्तनपान र पुरक खानाका लागि सहयोग, संरक्षण र सहयोग	<ul style="list-style-type: none"> ● स्तनपान मात्र गराउने ० देखि ५ महिनाका बालबालिका भएको आमाहरु : ९५०० ● पुरक खाना खुवाईएका ६ देखि २३ महिनाका बालबालिका भएको आमाहरु: १४,२७१ <p>(श्रोत:20HMIS 2075population projection / 2076)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● स्तनपान सम्बन्धी प्रभावकारी परामर्श सेवा पाउने ० देखि ५ महिनाका बालबालिका भएका आमाहरुको प्रतिशत (श्रोत: NDHS 2016) ● स्तनपान सम्बन्धी प्रभावकारी परामर्श सेवा पाउने ६ देखि २३ महिनाका बालबालिका आमाहरुको: ७० प्रतिशत ● ६ देखि २३ महिनाका बालबालिकामा पोषिलो तथा शक्तिबर्धक पुरक खानामा पहुँच भएको : ८३ प्रतिशत ● गर्भवती, स्तनपान गराउने आमाहरुको थप पोषिलो 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर, सवल, युनिसेफ र स्थानीय निकाय

			खाना र सहयोगमा पहुँच भएको: ७० प्रतिशत	
२.	लक्षित थप खाना वितरण कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> ६ देखि ५९ महिनाका मध्यम शिघ्र कुपोषित बालबालिकाहरु : २७९७ गर्भवती तथा स्तनपान गराउने कुपोषित महिला (० देखि ६ महिनाका बालबालिकाको आमा) : १,०३५ <p>(श्रोत: SMART survey, Makwanpur 2016)</p>	<ul style="list-style-type: none"> कम्तिमा ६० दिनसम्म लक्षित थप खानामा पहुँच भएका प्रभावित ६ देखि ५९ महिनाका मध्यम शिघ्र कुपोषित बालबालिका : १०० प्रतिशत बढीमा २ महिनासम्म थप खानामा पहुँच भएका प्रभावित गर्भवती तथा सुत्केरी कुपोषित महिलाहरु : १०० प्रतिशत <p>न्युनतम मापदण्ड: मध्यम शिघ्र कुपोषण प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि</p> <ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रमको फैलावट (ग्रामिण ५० % शहरी ७० % ,क्याम्प ९० % सेवाबाट बाहिरिएका मध्ये मृत्यु दर ३ %, निको हुने दर ७५ %, त्रुटी दर १५ % 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर, सवल, युनिसेफ र स्थानीय निकाय
३.	कडा शिघ्र कुपोषित बच्चाका लागि उपचारात्मक खाना	<ul style="list-style-type: none"> ६(५९ महिनाका कडा शिघ्र कुपोषित बालबालिकाहरु : ८६० <p>(श्रोत: SMART survey, Makwanpur 2016)</p>	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यकता रहुन्जेल सम्म तयारी उपचारात्मक खानामा पहुँच भएका प्रभावित ६ देखि ५९ महिनाका कडा शिघ्र कुपोषित बालबालिका : १०० प्रतिशत <p>न्युनतम मापदण्ड : कडा शिघ्र कुपोषण प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि</p> <ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रमको फैलावट ग्रामिण ५० %, शहरी 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर, सवल, युनिसेफ र स्थानीय निकाय

			<ul style="list-style-type: none"> ७० % ,क्याम्प ९०% सेवाबाट बाहिरिएका मध्ये मृत्यु दर १० %, निको हुने दर ७५ %, त्रुटी दर १५ % 	
४.	सुक्ष्म पोषक तत्व अन्तर्गत बाल भिटा, भिटामिन ए र अल्बेन्डाजोल वितरण कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> भिटाविन ए प्रदान गरिएका ६ देखि ५९ महिनाका बालबालिकाहरु : ४६,१६६ जुकाको औषधि वितरण गरिएका १२ देखि ५९ महिनाका बालबालिकाहरु : ३५,८५९ सुक्ष्मपोषण तत्व वितरण गरिएका ६ देखि २३ महिनाका बालबालिकाहरु : १४,७६८ <p>(श्रोत: HMIS population projection 2073/74)</p>	<ul style="list-style-type: none"> सुक्ष्म पोषक तत्व अन्तर्गत बाल भिटा, भिटामिन ए र अल्बेन्डाजोल वितरण गरिएका बालबालिकाहरु : १०० प्रतिशत 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर, सवल, र स्थानीय निकाय
५	सुत्केरी तथा गर्भवती महिलाहरुका लागि आईरन फोलिक चक्की, अल्बेन्डाजोल, भिटामिन ए वितरण र मातृ पोषण परामर्श	<ul style="list-style-type: none"> गर्भवती महिला : ११५६८ स्तनपान गराउने महिला (० देखि ६ महिनाका बालबालिका आमा) ९,८८७ <p>(श्रोत:HMIS population projection 2075/76)</p>	<ul style="list-style-type: none"> आईरन फोलिक एसिड चक्की पाएका गर्भवती महिलाहरु : १०० प्रतिशत आईरन फोलिक एसिड चक्की पाएका सुत्केरी महिलाहरु : १०० प्रतिशत अल्बेन्डाजोल पाएका गर्भवती महिलाहरु : १०० प्रतिशत भिटाविन ए पाएका सुत्केरी महिलाहरु : १०० प्रतिशत मातृ पोषण परामर्श पाएका सुत्केरी तथा गर्भवती महिलाहरु : १०० 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर, सवल, र स्थानीय निकाय

			प्रतिशत	
६.	सबैलाई थप खानेकुरा दिने कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> ६ देखि २३ महिनाका बालबालिकाहरु : १४,२७१ गर्भवती महिला : ११,६५९ स्तनपान गराउने महिला (० देखि ६ महिनाका बालबालिका आमा) ९,५०० <p>(श्रोत:HMIS population projection 2075/76)</p>	<ul style="list-style-type: none"> कम्तिमा २ महिनासम्म थप खानामा पहुँच भएका प्रभावित ६ देखि २३ महिनाका बालबालिका : १०० प्रतिशत कम्तिमा २ महिनासम्म थप खानामा पहुँच भएका प्रभावित गर्भवती महिलाहरु : १०० प्रतिशत कम्तिमा ३ महिनासम्म थप खानामा पहुँच भएका प्रभावित स्तनपान गराउने महिलाहरु : १०० प्रतिशत 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर र स्थानीय निकाय
७.	पोषण कर्नर	<ul style="list-style-type: none"> विस्थापित भएका लक्षित समूह : ३००० क्षति भएका ठाउँहरुको लक्षित समूह : २५०० 	<ul style="list-style-type: none"> विस्थापित क्याम्प : १०० प्रतिशत क्षति भएका ठाउँहरु : १०० प्रतिशत 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर, सवल र स्थानीय निकाय
८.	खाने पानी तथा सरसफाई कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> विस्थापित भएका लक्षित समूह ३,००० क्षति भएका ठाउँहरुको लक्षित समूह : २,५०० 	<ul style="list-style-type: none"> विस्थापित क्याम्प साथै क्षति भएको ठाउँहरुमा स्वच्छता सामाग्रीको वितरण : १०० प्रतिशत विस्थापित क्याम्प साथै क्षति भएको ठाउँहरुमा फिल्टर तथा क्लोरिन ट्याब्लेट वितरण : १०० प्रतिशत 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर, स्थानीय निकाय, युनिसेफ र प्लान नेपाल

			<ul style="list-style-type: none"> विस्थापित क्याम्प साथै क्षति भएको ठाउँका जनसंख्या लाई हात धुने प्रक्रिया बारे परामर्श : १०० प्रतिशत 	
९.	मनोपरामर्श कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> मानसिक रूपले प्रभावीत जनसंख्या : १,५०० 	<ul style="list-style-type: none"> मानसिक रूपले संक्रमित भएका जनसंख्या : १०० प्रतिशत 	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर, स्थानीय निकाय र वि.एन.एम.टि.

घ) बजेट अनुमान

कार्यक्रमका लागि आनुमनित बजेट		
क्र.स.	कार्यक्रम	बजेट
१	स्तनपान तथा पुरक खानाको प्रबर्द्धन, सहयोग र संरक्षण	IEC/BCC : २००,०००
२	सुक्ष्म पोषक तत्व अन्तरगत बाल भिटा र भिटामिन ए र अल्बेन्डाजोल वितरण	२,५०,००० (५० संस्था*२५००*२) दुवानी खर्च
३	उपचारात्मक खाना वितरण कार्यक्रम	दुवानी खर्च: ५००,०००
४	लक्षित थप खाना वितरण कार्यक्रम	दुवानी खर्च: ५००,०००
५	स्तनपान तथा पुरक खानाको प्रबर्द्धन, सहयोग र संरक्षण	दुवानीरखाना: ३००,०००
६	सुक्ष्म पोषक तत्व अन्तरगत बाल भिटा र भिटामिन ए र अल्बेन्डाजोल वितरण	दुवानीरखाना: ५००,०००

ड) संचालनका लागि आवश्यक सहयोग तथा प्रतिकार्य योजना (सामाग्री,दुवानी,कर्मचारी,वित्तीय)

विपदको घटना पश्चातको अवधि	विपदको अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपदको प्रकृतिमा आधारित)	मुख्य जिम्मेवार निकाय	प्रतिकार्यका लागि आवश्यक श्रोत र साधन	हाल उपलब्ध श्रोत साधन	आवश्यक श्रोत साधनको आभाव
घटना भएको २/३ घण्टा भित्र	जि.ज.स्वा.का संग समन्वय	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय निकाय	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय निकाय/गै.स.स	स/गै.स.स	
पहिलो दिन	विभिन्न गै.स.स जसले काम गर्नु भनेर प्रतिबद्धता जनाएका थिए उनिहरूसंग समन्वय गर्ने	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय	स/गै.स.स	

		निकाय	निकाय/गै.स.स		
दोश्रो दिन(१५ दिन	-आधारभूत,खण्डीकृत तथा जनगणना तथ्यांक संकलन तथा तयारी - मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरुलाई संयुक्त लेखाजोखा विधि सम्बन्धी तालिम IRA -महत्वपूर्ण कार्यलाई पहिलो प्राथमिकता विस्तापित परिवार, विस्तापित जनसंख्याका लागि क्याम्प,सुरक्षा, क्षति भएका ठाउँहरु) -अवस्थाको लेखाजोखा साथै निरन्तर अनुगमन	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय निकाय	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय निकाय/गै.स.स	स/गै.स.सा	
१६ दिन- निरन्तर	-पोषण सम्बन्धी कार्यहरु लाई निरन्तर अगाडी बढाउने -OTC/TSFP sites खोल्नका लागि समन्वय गर्ने -Active Screening गर्न सुरु गर्ने -तालिमको तयारी -लक्षित जनसंख्यालाई पुरक तथा उपचारात्मक खाना वितरण गर्ने कार्य सुरु गर्ने - Blanketsupplementation का रूपमा सुक्ष्म पोषक तत्व/खाना वितरण गर्ने कार्य सुरु गर्ने	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय निकाय	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय निकाय/गै.स.स	स्वा.का/ जि.वि.व्य.स./ स्थानीय निकाय/गै.स.स	

३.२.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रबर्द्धन क्षेत्र

विपद्को समयमा प्रभावित तथा विस्थापित मानिसमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धनसम्बन्धी समस्या उत्पन्न हुने सम्भावना रहन्छ भने विपद्मा परेका कतिपय मानिसलाई तत्कालै खानेपानी तथा सरसफाइको आवश्यकता पर्छ । त्यसैकारण यस कार्ययोजनाले विपद् प्रभावित समुदायको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धनका लागि काम गर्छ ।

क) पूर्वतयारी योजना

ख) क्षेत्रगत उद्देश्य

- विपद् प्रभावित तथा विस्थापित समुदायलाई पानी तथा कीटपतङ्गका माध्यमबाट लाग्ने तथा महमारीजन्य रोगबाट बचाउनु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ।

विशिष्ट उद्देश्य

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्यसम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासँग सम्बन्धीत व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने।
- खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासँग सम्बन्धीत सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा-सुगधर (cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने।

ग) खानेपानी तथा सरसफाइका क्षेत्रमा मानवीय सहयोगका न्यूनतम मापदण्ड

१. पहाडी जिल्लाहरूमा विपद्पछि पहिलो हप्तासम्म पाइपद्वारा अथवा जिल्ला सदरमुकामको खानेपानी योजनासँग सम्बन्ध कायम गरी खाने पानी भण्डारण गरिने ट्याङ्कीद्वारा र तराईका जिल्लाहरूमा प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुर्याउने।
२. शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन गर्नका लागि बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने ट्याब्लेट (tablets) अथवा वाटर गार्ड (water guard) उपलब्ध गराउने
३. शिविरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाइ एवं महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चर्पी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले सोलाई बढाउने गरी) को निर्माण गर्ने
४. शिविरमा बसोबास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साभेदार गैर-सरकारी सङ्गठन, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूसँग मिली स्वास्थ्यसम्बन्धी किट (kits) वितरण गर्ने र स्वास्थ्य प्रवर्धनसम्बन्धी क्रियाकलापहरू (पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हात धुने) सञ्चलन गर्ने।
५. एकरूपताका लागि जिल्ला आकस्मिक योजनालाई राष्ट्रिय आकस्मिक योजनासँग मेल खाने गरी तयार पार्ने

घ) उपलब्ध श्रोत साधन र क्षमता

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय श्रोत	वजेट	सामग्री	कै.
१	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन	६ जना प्राविधिक		ब्लिचिड पाउडर, खानेपानी तथा सरसफाई सामग्री	
२	जिल्ला समन्वय समिति	२ जना प्राविधिक			
३	पूर्वाधार विकास कार्यालय	प्राविधिक जनशक्ति			
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुर	१८ जना दक्ष जनशक्ति		२०० थान फिल्टर, १५०० मीटर पाइप, गैर खाद्य सामग्री सेट २००	
५	प्लान नेपाल	१ जना प्राविधिक		फेमिली हाइजिन किट १०० सेट, खानेपानी तथा सरसफाई सामग्री ५०० सेट	
६	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना हेटौडा				
७	हेटौडा उप महानगरपालिका	नगर प्रहरी लगायत अन्य प्राविधिक,			
८	खानेपानी उपभोक्ता महासंघ	स्वयंसेवक परिचालन ५ जना			
९	मनहरी विकास संस्था	२ जना प्राविधिक			
१०	राडो नेपाल	जनशक्ति १० जना		५०० थान बल्बकिट/२०० थान फिल्टर/१००० मीटर पाइप	
११	सी.सी.डी.एन.	जनशक्ति १० जना			
१२	हेटौडा खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड	३ जना प्राविधिक		विभिन्न साइजको पाइप २०० मीटर, ब्लिचिड पाउडर	
१३	स्वास्थ्य कार्यालय हेटौडा	औषधी सहितको डाक्टर टोली		औषधि उपचार	

ड) क्षेत्रगत समितिको संरचना

क्र. सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
१	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना	मोहन लाल जोशी	९८५११७५७८८
२	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं.१ हेटौडा	सन्तोष श्रेष्ठ	०५७-५२०७२६ ९८५५०७२७२६
३	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	घनश्याम श्रेष्ठ	९८५५०१५२७५
४	स्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुर	कृष्ण बहादुर मिजार	९८५५०७१३०५

स्थानीय तह			
५	जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुर	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०११२२२
६	हेटौंडा उपमहानगरपालिका	मिना कुमारी लामा	९८५५०३८५४३
७	थाहा नगरपालिका	विष्णु बहादुर विष्ट	९८५५०८९३४५
८	वागमती गाँउपालिका	सर्केस घलान	९८५५०७२०७२
९	बकैया गाँउपालिका	धर्मराज लामिछाने	९८४५०५७३२७
१०	मकवानपुरगढी गाँउपालिका	दोर्जे लामा स्याङतान	९८४५४६१०८०
११	भीमफेदी गाँउपालिका	हिदम लामा	९८५५०६८२८६
१२	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका	देवकृष्ण पुडासैनी	९८४९४९२३६३
१३	कैलास गाँउपालिका	लोक बहादुर मुक्तान	९८५५०७७२६६
१४	राक्सीराड गाँउपालिका	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५
१५	मनहरी गाँउपालिका	रन्जन कालाखेती	९८५५०६७४९४
सामाजिक संघ संस्थाहरु			
१६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुर	खेमराज सपकोटा	९८५५०६८२५०
१७	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर इकाई	भरत थुलुङ	९८४९२८४७८२
१८	खानेपानी उपभोक्ता महासंघ	कृष्ण बहादुर राई	९८४५१२३६४९
१९	मनहरी विकास संस्था	खोपनारायण श्रेष्ठ	९८५५०५६२९०
२०	राडो नेपाल	दिपेन्द्र पाठक	९८५५०७०३८०
२१	सी.सी.डी.एन.	महेन्द्र मगर	९८५१०००४७७
२२	हेटौंडा खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड	विष्णु प्रसाद सापकोटा	९८५५०१२७०८

च) पूर्वतयारी कार्ययोजना

बाढीजन्य विपद्को सामना गर्न आपत्कालीन समयमा मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र (Cluster) ले निम्नअनुसार पूर्वतयारी गर्नेछ :

क्र.स.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी सदस्यबीच कार्य विभाजन गर्ने र आपत्कालिन स्वास्थ्य कार्यदल गठन गर्ने	स्वास्थ्य आयोजना र स्थानीय निकाय	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., स्वास्थ्य स्वयंसेवक	वैशाख
२	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा (मिरा - MIRA) को लागि क्षेत्रको सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रको बैठक	वैशाख
३	जिल्लाका सरकारी, सामुदायिक तथा निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक र उनीहरूसँग भएको स्रोतको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य, अ/गै.स.स.,	वैशाख महिना
४	जिल्लास्थित सरोकारवाला वा सहयोगी तह वा संस्थाको सूची र सहयोगको खाका तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	, जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ पहिलो साता

५	आपत्कालीन अवस्थामा आवश्यक पर्ने औषधी (ORS, IV fluids, metronidazole, ciprofloxacin) लगायत अनुसुचीमा उल्लेखित औषधीहरू ७ दिनको लागि पुग्ने गरी भण्डारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	जेठ
६	आपत्कालीन अवस्थाको लागि प्रति सङ्कटासन्न गाँउपालिकाको लागि तीन थानका दरले प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kits) व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.ज.स्वा.का., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	जेठ
७	हरेक सङ्कटासन्न गाँउपालिकामा कम्तीमा पनि ९ जनालाई पोषणसम्बन्धी अनुशिक्षण तालिम उपलब्ध गराउने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	वैशाख
८	बच्चालाई दूध खुवाउने आमा, सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठनागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना भण्डारण गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ
९	आवश्यक सबै सामान खरीद गरेर वा माथिल्लो तहवाट निकासालिएर भण्डारणको लागि बन्दोबस्ती क्षेत्रलाई आग्रह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	बन्दोवस्ती क्षेत्र, जि.ज.स्वा.का., जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	जेठ
१०	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि स्वास्थ्यकर्मीको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	वैशाख
११	करिब ५,८३३ थान भुलको बन्दोवस्त गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स., ने.रे.सो., अ/गै.स.स.	जेठ दोस्रो साता
१२	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सूचना प्रचारप्रसार गर्ने र पाठ्यसामग्री तयार गरी स्वयंसेवक परिचालन गर्ने	कार्यदल	जि.वि.व्य.स. ने.रे.सो., अ/गै.स.स.,	
१३	एम्बुलेन्सको सहज परिचालनको बन्दोवस्त मिलाउने जिल्लाभित्र रहेका एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क नम्बर सहीत सूची तयार पार्ने	कार्यदल	जि.ज.स्वा.का., ने.रे.सो., अ/गै.स.स., उद्योग वाणिज्य सङ्घ तथा अन्य सेवा प्रदायक संस्थाहरू	जेठको दोस्रो साता
१४	अनुगमन र प्रतिवेदनको लागि सदस्य तोक्ने	क्षेत्रको बैठक	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
१५	प्रदेश निर्देशनालयबाट RRT को लागि सामग्री सहीतको १० थान ब्याग माग गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त

छ) प्रतिकार्य योजना

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय	समयावधि
१.	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्र एजेन्सी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैठकमा सहभागी हुने र कार्यक्षेत्रमा सक्रिय हुने ।	क्षेत्रप्रमुख	जि.वि.व्य.स. क्षेत्रका सदस्य	२४ घण्टा भित्र
२	क्षेत्रगत सदस्य पहिचान गरी कार्यविवरण तयार गर्ने , पहिलो बैठक बस्ने	जि.ज.स्वा.का. र क्षेत्र प्रमुख		४८ घण्टा (पहिलो बैठक)
३	क्षेत्रका प्रत्येक सदस्यले आआफ्नो तहको माथिल्लो तहमा आवश्यकताको जानकारी गराउने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स. दातृ तह, अ/गै.स.स.	४८ घण्टा (पहिलो बैठक)
४.	स्वास्थ्य प्रबर्द्धनका साधनहरूको निर्माण तथा मर्मत कार्य निम्नअनुसार गर्ने : • प्रत्येक गाँउपालिकामा पानी वितरणको अवस्था निरीक्षण गर्ने • विस्थापित बसेका ठाउँहरू पहिचान गरी थप पानी वितरणको व्यवस्था मिलाउने • पुराना चर्पीहरू मर्मत गर्ने • नयां चर्पीहरू निर्माण • क्याम्पमा पुरुष र महिलाको लागि छुट्टाछुट्टै चर्पी निर्माण	जि.ज.स्वा.का., क्षेत्रका सदस्य	जि.वि.व्य.स. दातृ तह, अ/गै.स.स.	१ हप्ता भित्र दोस्रो हप्ता
५	सरसफाइका सामग्री वितरण ३०० सेट ○ हार्पिक १ बोतल/चर्पी ○ ब्रस १ थान/चर्पी ○ फिनेल १ बोतल/चर्पी ○ बाल्टी ५ लि. १ थान र १ मग/परिवार	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्य	जि.वि.व्य.स., दातृ तह, अ/गै.स.स.	दोस्रो हप्ता
६	क्षेत्रका सदस्यहरूबीच कार्य समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स.	१ हप्ता भित्र
७	क्षेत्रका सदस्यबीच मिरा (MIRA)को बारे अभिमुखीकरण गरी सो अनुरूप कार्य सम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	जि.वि.व्य.स. अ/गै.स.स.	३ दिन भित्र
८	मिराको प्रतिवेदनको विश्लेषण र माग र आपूर्तिबीचको अवस्था विश्लेषण गरी कार्य	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य		७ दिन भित्र
९	हाइजिन किट वितरण र सचेतना (६,००० परिवार)	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स. सरकार, दातृ तह,	सातौं दिन भित्र

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय	समयावधि
			अ/गै.स.स.	
१०	खानेपानी सुद्धीकरणका समान वितरण (बाल्टीन २ वटा १० र १५ लि., मग १, पिउर पहिलो १ हप्ता र बाँकी दिनका लागि वाटरगार्ड वा पियूस १ प्रति परिवार) जम्मा १५००परिवार	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स. सरकार, दातृ तह, अ/गै.स.स.	पहिलो हप्ता भित्र
११	अनुगमन सुचक पहिचान गरी अनुगमन संयन्त्र परिचालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स. अ/गै.स.स.	नियमित
१२	सरसफाइ प्रवर्धन १५०० परिवार • फोहरमैला व्यवस्थापन/फोहरपानी व्यवस्थापन • शिविर क्षेत्रको निर्मलीकरण • स्थानीय भाषामा जनचेतना मुलक क्रियाकलाप • सरसफाइ समिति गठन र अभिमुखीकरण	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स. सरकार, दातृ तह, अ/गै.स.स.	नियमित
१३	क्षेत्रको बैठक/माइन्टुट तयार र वितरण • पहिलो हप्ता दैनिक • दोस्रोहप्ता ३ पटक • तेस्रो र चौथो हप्ता हप्ताको २ पटक	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स. अ/गै.स.स.	१ महिना सम्म
१४	समुदायबाट र अन्य क्षेत्रबाट पृष्ठपोषण सङ्कलन र पुनरावलोकन गरी सुधारका क्षेत्र पहिचान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स., दातृ तह, अ/गै.स.स., शिविर व्यवस्थापन समिति	दोस्रो र तेस्रो हप्ता
१५	उद्योग बाणिज्य संघ लगायत निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी स्रोतको खोजी तथा सङ्कलन	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स.	दोस्रो हप्ता
१६	अन्तिम मुल्यांकन गर्ने, अभिलेख तयार गर्ने र वितरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स. अ/गै.स.स.	पाचो हप्ताको अन्तमा
१७	शिविरको अन्तिम निर्मलीकरण र सरसफाइ सम्बन्धी संरचनाको सुरक्षित विस्थापन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जि.वि.व्य.स., दातृ तह, अ/गै.स.स.	शिविर उठेपछि

ज) बजेट अनुमान

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रले कार्य सम्पादन गर्न निम्नअनुसार बजेट अनुमान गरिएको छ।

क्र.सं.	क्रियाकलाप तथा कार्य र सामग्री	दर	इकाई	समय	सङ्ख्या	जम्मा रु.	कै.
---------	--------------------------------	----	------	-----	---------	-----------	-----

क्र.सं.	क्रियाकलाप तथा कार्य र सामग्री	दर	इकाई	समय	सङ्ख्या	जम्मा रु.	कै.
१	क्षेत्रको बैठक	१००	१२	१२	२०	२४०००	
२	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको क्षमता विश्लेषण र प्रतिवेदन तयारी	२५५००	पटक	१	१	२५५००	
३	स्फियर मापदण्डअनुसार पानीधारा स्थापना	५०००	गोटा		२१	१०५०००	
४	क्षतिग्रस्त खानेपानी वितरणको मर्मतसम्भार	१००००	थान		१००	१,०००,०००	
५	क्षतिग्रस्त शौचालयको मर्मतसम्भार	२०००	थान		५००	१०,०००,०००	
६	शौचालय सरसफाइ सामग्री	५००	सेट		१,०००	५००,०००	
७	फोहोर राख्ने खाडल १० परिवारको लागि एक थान	७५०	थान		१५०	१,१२,५००	
८	शौचालयमा प्रयोग गर्नको लागि ५ लिटरको बाल्टीन र मग	१५०			१,५००	२२५,०००	
९	स्नानघर १५० महिलाको लागि एक	५,०००	परिवार	१	२०	१००,०००	
१०	मिरा(MIRA)अभिमुखीकरण	३२०,०००	पटक	दिन	१	३२०,०००	
११	मिरा विश्लेषण लागत २ दिनको लागि रु. ५०० ले	१,०००			२	२,०००	
१२	जिल्ला तहको स्थलगत अध्ययन)२० सहभागीको लागि रु. ५०० ले	१,०००		१	२०	२०,०००	
१३	स्वच्छता प्रबर्द्धन सामग्री बाकस वितरण	२,०००	परिवार		५,०००	१०,०००,०००	
१४	स्वच्छता प्रबर्द्धन सामग्रीबारे घरदैलो कार्यक्रमको लागि १०० घरमा २ जना स्वयंसेवक परिचालन	१,०००			१२०	१२०,०००	
१५	पानी प्रयोग गर्ने बाल्टी तथा सरसफाइ सामग्री (२० लिटर-१, १० लिटर-१ र मग) खरीद, ढुवानी र वितरण	१५००	परिवार		५,०००	७,५००,०००	
१६	खानेपानी शुद्धिकरण औषधी वितरण (७ दिनको लागि)	५०००	परिवार		५,०००	२५०००,०००	

क्र.सं.	क्रियाकलाप तथा कार्य र सामग्री	दर	इकाई	समय	सङ्ख्या	जम्मा रु.	कै.
१७	पानी शुद्धिकरणको लागि वाटरगार्ड खरीद, ढुवानी र वितरण खर्च १ महिनाको लागि	४०	बोटल		५०००	२००,०००	
१८	क्लोरीन प्रयोगको लागि सामाजिक परिचालक तालिम प्रति ५० घरको लागि २ जना रु. १००० को दरले	२०	परिवार		२,०००	४०,०००	
१९	अनुगमन कार्यदल (६ जना दुइदिनको लागि रु.१ ००० को दरले	१०००	व्यक्ति	२	६	१२०००	
	स्वच्छता प्रबर्द्धन कार्यक्रम						
२०	सामाजिक परिचालक २ जना	१०००	जनपरिवार	२ पटक	३०	६००००	
क	सुपरभाइजर	६०	व्यक्ति		१,०००	६००००	
ख	टोली नेता	३०	व्यक्ति		२,०००	६००००	
ग	सरसफाइका लागि फिनेल आदि छर्ने प्रति क्याम्प प्रतिहप्ता फिनेल ५० लिटर र १५ थान स्प्रेयर १५०० को दरले	१५०००	क्याम्प		१०	१५०,०००	
२१	ब्लिचिड पाउडर २०० केजी, रु. ३५ का दरले	७०००			१०	७०,०००	
२२	१० वटा क्याम्पको लागि उपभोक्ता समिति गठन र तालिम सञ्चालन रु. ८,००० को दरले	१०			८०००	८००००	
२३	माइक, ब्याट्री, माइकिङ, माइकको २००० र २० थान ब्याट्री रु. २० का दरले	२४००			१०	२४०००	
२४	सडक नाटक २ पटक प्रति क्याम्प रु ५,००० को दरले	१०,०००			१०	१००,०००	
२५	सूचना केन्द्र स्थापना	५०००			१०	५०,०००	
२६	बाल क्लब परिचालन	१२५०		४	१०	५०,०००	
२७	क्षेत्रगत पुनरावलोकन	९०००			३	२७०००	

क्र.सं.	क्रियाकलाप तथा कार्य र सामग्री	दर	इकाई	समय	सङ्ख्या	जम्मा रु.	कै.
	बैठक, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन						
२८	शौचालय	५०००	थान		५००	२५००,०००	
२९	स्नानघर	५,०००	थान		४०	२००,०००	
	जम्मा लागत					५८,७३७,०००	

३.२.६ शिक्षा तथा संरक्षण क्षेत्र

क) पूर्वतयारी

क्षेत्रगत समितिको आवश्यकता अनुसार बैठक बसी लक्षित समुह तथा जोखिममा पर्न सक्ने समुदायको तथ्यांकसहित आचारसंहिता निर्माण गरी विना भेदभाव तथा दुर्व्यवहार रहित वातावरण सिर्जना गर्दै अस्थायी विद्यालय निर्माण तथा पाठ्यपुस्तक वितरण र शिक्षकहरूको व्यवस्था गर्न निम्नानुसारको पूर्वतयारी गर्न आवश्यक छ।

ख) समष्टिगत उद्देश्य

- महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकहरूले आपतकालिन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेला, शारीरिक र संरक्षण प्राप्त गर्दछन्।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्व तयारी र आपत्कालमा बालबालिकाको बचावट, प्राथमिक उपचार र आपत्कालपछि शिक्षक विद्यार्थीलाई मनोसामाजिक विमर्शको व्यवस्था तथा संस्थागत निकायहरूबीच समन्वय।

विशिष्ट उद्देश्य

- नेपालका प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपतकालिन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकारसम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका (guaranteed) मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने।
- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपतकालिन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने।
- आपतकालिन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने।
- बाल-मैत्री ठाउँ तथा मनो-सामाजिक परामर्शसम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बालबालिका तथा महिला रमाउँदछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने।

- विछोड भएका बालबालिका, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बालबालिका तथा किशोरीहरूले पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधासहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग प्राप्त गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बालबालिका तथा महिलाहरूको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।
- प्रभावकारी आपतकालिन पूर्वतयारी तथा सहयोगलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समूहका सदस्यहरूका बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान-प्रदान सुनिश्चित गर्ने ।
- आपतकालिन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने ।
- द्रुत तथा चालू (rapid and ongoing) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिन्छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपतकालिन परिस्थितिमा रहेका बालबालिकाहरूको शिक्षाका निमित्त युनिसेफका प्रमुख प्रतिवद्धताहरू तथा INEE का न्यूनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका बालबालिका तथा शिक्षकहरूलाई सुरक्षित वातावरणमा शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- विपद् पछि विद्यालयको अभिलेख अनुसार सबै बालबालिकाहरूको गणना गरी क्षति भए नभएको एकीन गर्ने ।
- आपतकालिन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साभेदारी तथा अन्य साभेदार/क्षेत्रहरू (Clusters) सँग सम्बन्धको स्थापना तथा त्यसलाई सुदृढ पार्ने ।

ग) संरक्षणमा मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड

- प्रभावित जनसमुदायको मानव अधिकारको उल्लंघन, दुर्व्यवहार, शोषण तथा भेदभाव नहुने सुनिश्चित गर्ने ।
- मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच सहयोग पाए नपाएको सुनिश्चित गर्ने ।
- साभेदारहरूका बीचमा कार्यगत एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बाल-मैत्री ठाउँलगायत बालबालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- शिक्षा तथा संरक्षणसम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनो-सामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने ।
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बालबालिकाहरू विछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।

- विछोडिएका बालबालिका, पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका अशक्त, अपांगता, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साभेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विद्यालयबाहिर रहेका बालबालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिकने ठाउँमा भर्ना गरिएका छन् अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विपद्मा परेका शिक्षा सम्बद्ध व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने ।
- घाईते, अपांग र अंगभंग भएकाहरूको उपचारको प्रबन्ध गर्ने ।
- EDCU र क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरूसँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित बालबालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकाई स्थान पहिचान गर्ने ।
- सम्भव भएसम्म यथाशक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्ड बमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधारसहित विद्यालय जाने बालबालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकने ठाउँ तथा स-साना बालबालिकाहरूका लागि सुरक्षित ठाउँ खडा गर्ने ।
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (semi-structured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्न शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकीकरण प्रारम्भ गर्ने ।
- विद्यालयका नयाँ संरचना बनाउँदा भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण गर्ने ।

घ) शिक्षा तथा संरक्षण क्षेत्रसँग रहेको विद्यमान श्रोत तथा क्षमताको सूची

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय श्रोत	वजेट	संरक्षण केन्द्र तथा सामग्रीहरू	कै.
१	शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई	शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, कर्मचारी		आपतकालिन शिक्षा सञ्चालनका लागि शिविरमा विद्यालय स्थापना । विभागमा रहेको आपतकालिन शिक्षा संचालन शाखाको समन्वयमा पाठ्यपुस्तक तथा अन्य सामग्रीको	

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय श्रोत	बजेट	संरक्षण केन्द्र तथा सामग्रीहरू	कै.
				ब्यवस्थापन विद्यालय भत्केमा तत्काल २ कोठे भवन निर्माण । आपतकालिन शिक्षाको अवधारणा । मनोपरामर्श तालिम, TLC	
२	स्वास्थ्य कार्यालय	खोप तथा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि औषधि तथा स्वास्थ्यकर्मीको टोली, स्थानीय तहका समेत		जिल्लाभरीका प्राथमिक स्वास्थ्य चौकी तथा औषधि र खोप	
३	जिल्ला समन्वय समिति	दक्ष जनशक्ति ४ जना,		सवै स्थानीय तह समन्वय	
४	प्लान नेपाल	बाल मैत्री स्थान सहजकर्ता, मनोसामाजिक प्राथमिक उपचारकर्ता		जिल्लाभरी, शैक्षिक सामग्री, त्रिपाल, कम्बल र जस्ता आदि वितरण गर्ने	
५	जि.प्र.का.(महिला बालबालिका सेवा केन्द्र)	दक्ष जनशक्ति		जिल्ला भरि	
६	सिविन नेपाल	गाडी १, मनोविमर्शकर्ता १ जना, अनुगमनकर्ता २ जना		१५ जना बालबालिकाको लागि सेल्टर, खाने, बस्ने र औषधी उपचार तथा लत्ताकपडा	
७	माइती नेपाल, हेनपा ४, शित्तलमहल चोक	मनोविमर्शकर्ता १ जना, सूचना प्रदायक २ जना, सहजकर्ता ५ जना, सामाजिक	मकवानपुर जिल्ला भरि	महिला तथा बालबालिकाहरुको लागि लत्ताकपडा, खाद्यान्न, आखानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता,	

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय श्रोत	बजेट	संरक्षण केन्द्र तथा सामग्रीहरू	कै.
		परिचालक १ जना,			
८	अन्तरदृष्टि नेपाल, हेनपा २	साइकोलोजिस्ट १ जना, मनोविमर्शकर्ता १ जना	सेल्टर ३ जना बालिकालाई मात्र ।	खाने, बस्ने, पढाउने, सामान्य औषधी उपचार	
९	मकवानपुर महिला समूह, हेनपा ४, शित्तलमहल चोक	सामाजिक परिचालक, स्वयंसेविका, परामर्शकर्ता		हेटौंडा उ.म.न.पा.का केही वडा र मनहरी गा.पा.को हाडीखोला	
१०	बालकल्याण समाज, हेनपा २	बाल संरक्षण ४ जना, घरेलु हिंसा १ जना, मनोसामाजिक प्राथमिक उपचार ३ जना, पारिवारिक पुनर्मिलन कर्ता १२ जना		जिल्ला भरि	
११	शक्ति समूह, हेनपा ३, सानोपोखरा	मनोविमर्शकर्ता १ जना, मनोवैज्ञानिक प्राथमिक उपचार प्रशिक्षक १ जना, सामाजिक परिचालक ४ जना, स्वयंसेवक ३ जना,		हेटौंडाको बसामाडी, चुरियामाई र पदमपोखरी, भीमफेदीको भैँसे, कैलासको कालिकाटार र मनहरी गा.पा.को हाँडीखोला,	
१२	शिक्षक महासंघ तथा शिक्षकका पेशागत संगठनहरू	सम्पूर्ण शिक्षक		विपदका बेला जनशक्ति परिचालन, आपतकालिन अवस्थामा शिक्षालाई निरन्तरता, सचेतना अभियान तथा कोष संकलन र परिचालन	
१३	दिगो विकासका लागि एकता नेपाल, हेटौंडा	५ जना सामाजिक	आवश्यकता अनुसार	राक्सिराडको गा.पा.को कांकडा	

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीय श्रोत	बजेट	संरक्षण केन्द्र तथा सामग्रीहरू	कै.
	११	परिचालक			
१४	प्याब्सन			आपतकालिन अवस्थामा आर्थिक, शैक्षिक तथा भौतिक सहयोग	
१५	राडो नेपाल	दक्ष प्राविधिक	नियमित	सिकाइ केन्द्र निर्माण तथा विद्यालय मर्मत तथा पुनर्निर्माण गरिने	
१६	बाल कल्याण नेपाल	दक्ष जनशक्ति		२०० जना बालबालिकालाई पोसाक, शैक्षिक सामग्री, भोला तथा स्वेटर वितरण गर्न सकिने	
१७	नारी सिप सृजना केन्द्र	दक्ष जनशक्ति		सचेतना, आर्थिक तथा भौतिक सहयोग	
१८	बाल कल्याण समाज	दक्ष जनशक्ति		सचेतना, मनोसामाजिक परामर्श	
१९	दीगो विकासका लागि एकता नेपाल	दक्ष जनशक्ति		राक्सीराड गाँउपालिकाको वडा नं. ६, ७ र ८ मा विद्यालय सहयोग र जोखिम न्युनिकरण कार्यक्रम	
२०	बाल कल्याण नेपाल	दक्ष जनशक्ति		२०० जना बालबालिकालाई पोसाक, शैक्षिक सामग्री, भोला तथा स्वेटर वितरण गर्न सकिने	
२१	नारी सिप सृजना केन्द्र	दक्ष जनशक्ति		सचेतना, आर्थिक तथा भौतिक सहयोग	

ड) क्षेत्रगत समितिको संरचना

क्र.सं.	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
सरकारी निकाय			
१	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०११२२२
२	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	दिनानाथ गौतम	०५७-५२०५०१/९८५५०३०५०१
३	स्वास्थ्य कार्यालय	कृष्ण बहादुर मिजार	९८५५०७१३०५
४	जि.प्र.का.(महिला)	प्र.नि.	१००

क्र.सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
	वालवालिका सेवा केन्द्र)		
स्थानीय तह			
५	हेटौंडा उपमहानगरपालिका	मिना कुमारी लामा	९८५५०३८५४३
६	थाहा नगरपालिका	विष्णु बहादुर विष्ट	९८५५०८९३४५
७	वागमती गाँउपालिका	सर्केस घलान	९८५५०७२०७२
८	बकैया गाँउपालिका	धर्मराज लामिछाने	९८४५०५७३२७
९	मकवानपुरगढी गाँउपालिका	दोर्जे लामा स्याङतान	९८४५४६९०८०
१०	भीमफेदी गाँउपालिका	हिदम लामा	९८५५०६८२८६
११	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका	देवकृष्ण पुडासैनी	९८४९४९२३६३
१२	कैलास गाँउपालिका	लोक बहादुर मुक्तान	९८५५०७७२६६
१३	राक्सीराङ गाँउपालिका	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५
१४	मनहरी गाँउपालिका	रन्जन कालाखेती	९८५५०६७४९४
सामाजिक संघ संस्थाहरु			
१५	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर इकाइ	दीपेन्द्र सिंह सामन्त	९८४८७७५०९८
१६	सिबिन नेपाल	भबिन्द्र ज्ञवाली	९०९८, ०५७५२४५०० / ९८५५०२९६३० jhabindra.cwin@gmail.com
१७	माइती नेपाल, हेनपा ४, शित्तलमहल चोक	माया लामा	makawanpur@maitinepal.org ०५७५२९०५०
१८	वालकल्याण समाज, हेनपा २	प्रकाश खतिवडा	०५७५२४०८० / ९८४५०२७७५०,
१९	अन्तरदृष्टि नेपाल, हेनपा २	कल्पना शर्मा	०५७५२७०९८ / ९८४५०३९९२८ kraut741@gmail.com
२०	मकवानपुर महिला समूह, हेनपा ४, शित्तलमहल चोक	ईश्वरी बानियाँ	०५७५२२८९४ / ९८४५९०७२९४
२१	शक्ति समूह, हेनपा ३, सानोपोखरा	अस्मिता तामाङ	९८४९७६७८९९ asmita@shaktisamuha.org.np
२२	ईस्तर बेन्जामिन फाउन्डेसन	बुद्धवीर लामा	९८५५०४९०३९
२३	दिगो विकासका लागि एकता नेपाल,	अनिल पौडेल	९८५५०६८६३८ usdnepal@ymail.com

क्र.सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
	हेटौंडा ११		
२४	जि.डब्लु.पी., हेनपा ४, बैंक रोड	पावती बतौला	०५७५२५०३८ / ९८४५४८४८६७ parbati.bartaula22@gmail.com
२५	दलित महिला सङ्घ	पवित्रा विश्वकर्मा	०५७५२४५७९ / ९८४५१०६८०६ biswakarmapabitra@yahoo.com
२६	द लेप्रोसी मिशन नेपाल, हेनपा २, श्रृष्टि टोल	दिपक घिसिङ	०५७५२३११२ / ९८४१५३९०५२ pacedchamphetauda@gmail.com

च) पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय
१	समन्वय बैठक गरी सदस्यहरूको विवरण अध्यावधि गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र क्षेत्रका सदस्य	जेठ १५ भित्र
२	लेखाजोखा तथा जिम्मेवारी बाँडफाँड र आधार रेखा तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, गाँउपालिकाहरू	जेठ मसान्तभित्र
३	मनोसामाजिक कार्यकर्ताहरूको रेकर्ड तथा सूचनाहरू अद्यावधिक गर्ने तथा परिचालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मासान्त
४	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाको लागि सुरक्षित स्थानको व्यवस्थापन गर्नका लागि स्वास्थ्य क्लष्टरसँग समन्वय	क्षेत्रको तोकिएको सदस्य	स्वास्थ्य कार्यालय, पालिकाहरू	जेठ मसान्त
५	प्रभावितको लागि तयार भएका सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको रेखदेख, मनोसामाजिक सेवाको लागि कार्यदल गठन	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	अ/गै.स.स.	जेठ मसान्त
६	सरोकारवाला एवं सुरक्षाकर्मीहरूमध्ये करिब १५० जनालाई आचार संहिता सहित संरक्षणसम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	डि.डि.एम.सि. र अन्य दातृ तह वा अ/गै.स.स.	
७	अनुगमन मूल्याङ्कन समिति गठन गरी अनुगमन विधिको विकास गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	सुरक्षा तह र क्षेत्रका सदस्य	बाढी आएर शिविर सञ्चालन हुन थालेपछि
८	रेफरल संयन्त्र स्थापनामा समन्वय: पुनःस्थापना केन्द्र, कानूनी उपचार सेवा, स्वास्थ्य उपचार सेवाबारे पूर्वतयारी गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, अ/गै.स.स.	जेठ मसान्तभित्र

९	बालअधिकार संरक्षण सम्बन्धमा सरोकारवालाहरू (राजनीतिक दलका प्रतिनिधीहरू, प्रहरी, सेना लगायत) लाई तालिम	क्षेत्र प्रमुख	पालिका, अ/गै.स.स.	जेठ मसान्तभित्र
१०	ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका तथा जोखिममा पर्नसक्ने समूहलाई पूर्व जानकारी	क्षेत्र प्रमुख	पालिका, अपाङ्गता समन्वय समिति	वैशाख महिना
११	शिक्षा क्षेत्रको बैठक गरी विभिन्न क्षेत्रको विश्लेषण गरी आपत्कालीन शैक्षिक कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	शैक्षिक सत्रको शुरुमा
१२	जोखिमपूर्ण क्षेत्रका विद्यालय, मद्रसा, इसिडी तथा विद्यार्थी र शिक्षकको तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	शिक्षा इकाई, क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
१३	गतवर्ष तालिम दिएका स.का./सुपरभाइजरहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी अद्यवधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	अ/गै.स.स., प्लान	जेठभित्र
१४	सिकाई केन्द्र (Learning Center) का लागि स्कुल किट वक्स,पापुको व्यवस्थापन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● अ/गै.स.स. ● शिक्षा इकाई ● शिक्षक महासंघ ● शिक्षा विभाग 	जेठभित्र
१५	कक्षा ६ देखि १० सम्मको लागि पाठ्यपुस्तक तथा विद्यार्थी किट (१००० थान)	क्षेत्र प्रमुख	अ/गै.स.स., प्लान	शिक्षा इकाईले असार पहिलो साताभित्र पत्राचार गर्ने
१६	अनौपचारिक शिक्षा (८ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका विद्यालय नगएका बाल बालिकाहरूका लागि) आवश्यक कक्षा सञ्चालनको लागि तयारी गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	शि.इकाई, प्लान, अ/गै.स.स.	आवश्यकता अनुसार
१७	सेफ स्पेस (Safe Space) सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका तयार गरी राख्ने	क्षेत्र प्रमुख	शिक्षा इकाई, प्लान	आवश्यकता अनुसार
१८	अनुगमनको लागि अनुगमन कार्यदल निर्माण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	शिक्षा इकाई, सहयोगी संस्था तथा क्षेत्र	आवश्यकता अनुसार
१९	रोष्टर समूहलाई प्रकोप पूर्वतयारी अभिमुखिकरण दिने ।	क्षेत्र प्रमुख	शिक्षा इकाई, र प्लान	आवश्यकता अनुसार
२०	विद्यालयका विद्यार्थी, शिक्षक, विद्यालय	क्षेत्र प्रमुख	शिक्षा इकाई,, प्लान,	नियमित

व्यवस्थापन समिति (SMC), पि.टी.ए. (PTA) तथा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने		अ/गै.स.स.	कार्यक्रम अन्तर्गत राख्ने
--	--	-----------	------------------------------

छ) प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	समन्वय बैठक	क्षेत्र प्रमुख	डि.डि.एम.सी.	२४ घण्टाभित्र
२	जिम्मेवारी बाँडफाइ, डि.डि.एम.सी. सँग समन्वय	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	३ दिनदेखि १ हप्तासम्म
३	लेखाजोखा, आवश्यक जनसङ्ख्याको संरक्षण, अभिमुखीकरण, स्वयंसेवक परिचालन, सूचना विश्लेषण	क्षेत्र प्रमुख	डि.डि.एम.सी., क्षेत्रका सदस्य, ने.रे.सो.	३ दिनदेखि १ हप्तासम्म
४	<ul style="list-style-type: none"> ● हराएका र विछाडिएका परिवारको खोजी र पविारिक पुनर्मिलन ● संरक्षण कार्यमा खटिएका स्वयंसेवकलाई तालिम तथा परिचालन 	क्षेत्र प्रमुख र सदस्यहरू	डि.डि.एम.सी., सुरक्षा तह, क्षेत्रका सदस्य, ने.रे.सो.,	खोजि कार्य १५ दिन र पुनर्मिलन निरन्तर
५	प्रभावित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक सहयोग	क्षेत्र प्रमुख र सदस्यहरू	पालिका, अ/गै.स.स.	एक हप्ताभित्र सुरु गरी निरन्तरता दिने
६	गर्भवती, सुत्केरी महिलाहरू साथै घाईते तथा विशेष आवश्यकता भएका समूहका लागि सुरक्षित स्थानको प्रवन्ध तथा उनीहरूको स्याहार तथा सरसफाइ र पोषणको व्यवस्थापन ।	क्षेत्र प्रमुख	स्वा.का., खाद्य क्षेत्र, स्वास्थ्यय क्षेत्र र क्षेत्रका सदस्य	१ महिना
८	<ul style="list-style-type: none"> ● भेदभाव, दुर्व्यवहार, हिंसा र शोषणका घटना अनुगमन पहिचान, अभिलेखीकरण तथा सहयोग, निगरानी समूह गठन गर्ने, कानूनी सहयोग तथा परामर्श सेवा दिने र आवश्यक सूचना प्रवाह गर्ने ● प्रभावित व्यक्तिहरूलाई अधिकारको वारेमा सचेचना जगाउने, सहयोगी तह तथा सुरक्षाकर्मीलाई आचार संहिता वारे सचेतना जगाउने, दौतरी समूह , बालक्लब, युथ क्लब गठन , तथा परिचालन, खेलकुद सामग्री वितरण गर्ने 	क्षेत्र र सदस्य	<ul style="list-style-type: none"> ● डि.डि.एम.सी., ने.रे.सो., कानुन व्यवसायी, प्रहरी, महिला प्रहरी सेल, सामुदायिक प्रकोप व्यवस्थापन समिति 	

	<ul style="list-style-type: none"> ● ० देखि १८ वर्ष सम्मका कारिब १,५०० जना तथा गर्भवती र सुत्केरीको लागि विशेष कपडा वितरण गर्ने 			
९	प्रतिवेदन तथा सिकाई आदान प्रदान	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षेत्रका सदस्य 	
१०	क्षतिका द्रुत लेखा जोखा (Initial Rapid Assessment) गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	<ul style="list-style-type: none"> ● शिक्षा इकाई, स्रोत केन्द्र, प्याब्सन, प्लान, शिक्षक महासंघ 	३ देखि ७ दिन भित्र
११	तथ्याङ्क सङ्कलन, समायोजना विश्लेषण, प्रतिवेदन तयारी र आदानप्रदान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षेत्रका सदस्य 	मिराको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि २ दिन भित्रै
१२	Education cluster meeting कृयाकलाप नं. ३ को प्रतिवेदनमाथि छलफल गर्ने र निकर्ष निकाल्ने	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षेत्रका सदस्य 	२ दिन भित्र
१३	आपत्कालमा शैक्षिक क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सुरक्षित स्थानको पहिचान/कक्षा स्थानान्तरण र कार्यक्रम संचालन	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● डि.डि.एम.सी., स्थानीयतह, शिक्षा इकाई, अ/गै.स.स., खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता तथा गैरखाद्य क्षेत्र, 	५ दिन भित्र
१४	मनोसामाजिक परामर्श सेवा <ul style="list-style-type: none"> ● संरक्षण क्षेत्रमा सिफरिस गर्ने ● सुरक्षित स्थानको शिक्षकलाई तालिम 	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● शिक्षा इकाई, अ/गै.स.स., आवास तथा स्वच्छता तथा गैरखाद्य क्षेत्र, प्लान, 	निरन्तर
१५	<ul style="list-style-type: none"> ● अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) निर्माण , शिक्षक तालिम विद्यार्थीहरूलाई पाठ्य पुस्तक, पोशाक, शैक्षिक तथा खेलकुद सामग्री वितरण खानेपानी र लैगिक तथा अपांगतामैत्री शौचालयको व्यवस्था	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● शिक्षा इकाई, अ/गै.स.स., आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्र, प्लान, 	निरन्तर
१६	<ul style="list-style-type: none"> ● आश्रित विद्यालयलाई सहयोग गर्ने ● अनौपचारिक शिक्षा चलाउने 	क्षेत्र प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> ● शिक्षा इकाई, ● अ/गै.स.स., ● आवासतथा 	१५ दिनभित्र

			गैरखाद्य क्षेत्र, • प्लान, • निजी विद्यालय • एन. प्याब्सन	
१७	अनुगमन मुल्याङ्कन	क्षेत्र प्रमुख	• क्षत्रका सदस्य र शिक्षा इकाई	निरन्तर

ज) बजेट अनुमान

अपेक्षित परिणाम	नगद /सामग्री						कुल खर्च
	लक्षित संख्या	दैनिक खर्च	समय/अवधि	कुल खर्च	उपलब्ध रकम	अपुग	
क. संरक्षण/बाल संरक्षण क्षेत्रका लागि प्रभावकारी समन्वय तथा व्यवस्थापनको अन्तरनिकाय (Inter-agency) समन्वय स्थापित गरिन्छ							
प्रभावित मानिसहरूको अधिकारको उल्लंघन, दुर्व्यवहार, शोषण अथवा भेदभावका बारेमा अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन पेस गर्ने संयन्त्र र त्यसको प्रयोग गरिने छ ।							
मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई नियमित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइनेछ ।							
फिर्ती कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमामा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न पारिनेछ ।							
शिविर तथा पुनर्वास गराएइका क्षेत्रहरूमा सुरक्षा पर्याप्त हुनेछ ।							
ख. पहिलो २ हप्ताको अवधिभित्र बहु-पक्षीय द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गरिन्छ ।							
द्रुत लेखाजोखा अभिमुखी करण सञ्चालन गर्ने	२०	४००	२	१६०००	०	१६०००	१६०००
जोखिममा रहेका बालबालिकाको पहिचानका लागि स्वयमसेवक परिचालन	२०	४००	७	५६०००		५६०००	५६०००
द्रुत लेखाजोखा टिमलाई बन्दोबस्ती सामग्री	२०	५००	७	७००००		७००००	७००००
				१४२०००		१४२०००	१४२०००
ग. परिवारसंग बालबालिकाहरूको विछोड रोकथाम गरिन्छ, त्यसलाई सम्बोधन गरिन्छ, र परिवारमा आधारित सेवा सुनिश्चित गरिन्छ ।							
खोज तलास तथा बालबालिकाहरूको पुनर्मिलन	२०	२५००	१	५००००		५००००	५००००
सुरक्षित स्थानको	१५	२००००		३०००००		३०००००	३०००००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना - २०८१, मकवानपुर (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)

अपेक्षित परिणाम	नगद / सामग्री						कुल खर्च
	लक्षित संख्या	दैनिक खर्च	समय/अवधि	कुल खर्च	उपलब्ध रकम	अपुग	
व्यवस्थापन (बाल मैत्री)				३५००००		३५००००	३५००००
घ. लिङ्गमा आधारित हिंसा तथा बालबालिका एवं महिलाहरूका विरुद्ध हुने तीव्र हिंसा, व्यवस्थित हिंसा तथा शोषणका अन्य रूपहरूको रोकथाम गरिन्छ र तिनलाई सम्बोधन गरिन्छ ।							
वाच समुह निर्माण	२१	२०००		४२०००		४२०००	४२०००
वाच ग्रुपलाई लिंगमा आधारित हिंसा सम्बन्धी तालिम	२१	५०००		१०५०००		१०५०००	१०५०००
शिविरमा प्रकासको व्यवस्था	१५	५००००		७५००००		७५००००	७५००००
सुत्केरी तथा गर्भवती स्याहार केन्द्र स्थापना	२१	१५०००		३१५०००		३१५०००	३१५०००
सुत्केरी सामग्री वितरण	२५०	१५००		३७५०००		३७५०००	३७५०००
सुत्केरी तथा गर्भवतीलाई भुलको व्यवस्था	३७५	५००		१८७५००		१८७५००	१८७५००
				१३२४५००		१३२४५००	१३२४५००
ड. प्रभावित परिवारहरू विशेष गरी महिला, बालबालिका तथा तिनको हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूलाई मनो-सामाजिक सहयोग उपलब्ध गराइन्छ ।							
मनोविमर्श सेवा	२१	२००००		४२००००		४२००००	४२००००
अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण	४२	१००००		४२००००		४२००००	४२००००
				८४००००		८४००००	८४००००
जम्मा				१५०६५००		१५०६५००	१५०६५००

३.२.७ प्रबन्ध व्यवस्थापन र पुर्नलाभ

क) पूर्वतयारी

क्षेत्रगत समितिले विभिन्न निकायसँग समन्वय गर्दै विद्यमान उपलब्ध श्रोत तथा क्षमताका आधारमा सवारी साधन, इन्धन, भाडा, गोदामघर, मानवश्रोत तथा खानाको तयारीका लागि आवश्यकता अनुसार बैठक बसी निम्नानुसारको पूर्वतयारी कार्ययोजना बनाइएको छ ।

ख) क्षेत्रगत उद्देश्य :

प्रभावित व्यक्तिहरूलाई सकेसम्म छिटो यथास्थानमा उचित समयमा नियमित रूपले राहत तथा अन्य सहयोग सामग्री पुर्याउनु ।

ग) प्रबन्ध व्यवस्थापन र पुर्नलाभ क्षेत्र गत समितिको संरचना

क्र.सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	दर्जा	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
सरकारी निकाय				
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय मकवानपुर	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	तीर्थराज चिलुवाल	९८५५०२७७७७
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रहरी उपरीक्षक	सिताराम रिजाल	१००/०५७५२००९९/ ९८५५०४५५५५
३	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	लोकमान श्रेष्ठ	९८५५०३०४९५/ ०५७५२०४९५
४	गोरख बहादुर गण		अपरेशनल रुम	०५७-५२५५९९
५	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल	स.प्र.उ.	ज्ञान प्रसाद भुर्तेल	१११४/९८५१२७२३९५
६	नेपाली सेना पुरानो गोरख गण	प्र.से.	निरन्जन धामी	९८५५०१५६५५
७	राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	उ.अ.नि.	प्रज्वल खड्का	९८५५०६७४१७
स्थानीय तह				
८	जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुर	अध्यक्ष	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०११२२२
९	हेटौंडा उपमहानगरपालिका	मेयर	मिना कुमारी लामा	९८५५०३८५४३
१०	थाहा नगरपालिका	मेयर	विष्णु बहादुर विष्ट	९८५५०८९३४५
११	वागमती गाँउपालिका	मेयर	सर्केस घलान	९८५५०७२०७२
१२	बकैया गाँउपालिका	मेयर	धर्मराज लामिछाने	९८४५०५७३२७
१३	मकवानपुरगढी गाँउपालिका	मेयर	दोर्जे लामा स्याङतान	९८४५४६१०८०
१४	भीमफेदी गाँउपालिका	मेयर	हिदम लामा	९८५५०६८२८६
१५	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका	मेयर	देवकृष्ण पुडासैनी	९८४१४९२३६३
१८	कैलास गाँउपालिका	मेयर	लोक बहादुर मुक्तान	९८५५०७७२६६
१९	राक्सीराड गाँउपालिका	मेयर	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५
२०	मनहरी गाँउपालिका	मेयर	रन्जन कालाखेती	९८५५०६७४१४
सामाजिक संघ संस्थाहरु				
२१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुर		खेमराज सापकोटा	९८५५०६८२५८
२२	मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघ		कृष्ण कुमार गुप्ता	९८५५०६७९३९/०५७- ५२०१६९
२३	पुरानो नारायणी यातायात		सरोज खनाल	९८५५०६७४७२

क्र.सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	दर्जा	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
	प्राली			
२४	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर		दीपेन्द्र सिंह सामन्त	९८४८७७५०९८
२५	गै.स.स. मकवानपुर		रमिला सापकोटा	९८४५०२९८५७
२७	स्वास्थ्य कार्यालय		कृष्ण बहादुर मिजार	९८५५०७९३०५
२८	डिभिजन सडक कार्यालय		राजेश यावद	९८५५०६९२७२ ०५७-५२०३९९

घ) प्रवन्ध व्यवस्थापन क्षेत्रको विद्यमान श्रोत तथा क्षमता

क्र.सं	कार्यालय/ संस्था	मानवीय श्रोत	वजेट रु.	सामग्री	कै.
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, मकवानपुर	दक्ष जनशक्ति		एम्बुलेन्स ४ थान, हेटौडा, मनहरी छतिवन र भिमफेदीमा गोदामघर	
२	नारायणी यातायात ब्यवसायी, हेटौडा			चालकसहित उद्धार तथा राहत सामग्री ढुवानीका लागि ट्रक	
३	जिल्ला समन्वय समिति,			सवारी साधनको प्रवन्ध	
४	हेटौडा उपमहानगरपालिका			सवारी साधन २ र टिपरहरू	
५	स्वास्थ्य कार्यालय			गाडी १	
६	भू संरक्षण कार्यालय			जीप १	
७	प्लान नेपाल			सामग्री राख्ने कन्टेनर १ र सवारी साधन जीप १	
८	कृषि ज्ञान विकास केन्द्र			सवारी साधन १	
९	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, मकवानपुर			भेटेरिनरी एम्बुलेन्स १	
१०	सिबिन			उद्धार गाडी १	
स्थानीय तह					
११	हेटौडा उपमहानगरपालिका				
१२	थाहा नगरपालिका				
१३	वागमती गाँउपालिका				
१४	बकैया गाँउपालिका				
१५	मकवानपुरगढी गाँउपालिका				

क्र.सं	कार्यालय/ संस्था	मानवीय श्रोत	वजेट रु.	सामग्री	कै.
१६	भीमफेदी गाँउपालिका				
१७	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका				
१८	कैलास गाँउपालिका				
१९	राक्सीराड गाँउपालिका				
२०	मनहरी गाँउपालिका				

ड) पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी तह	कहिलेसम्म
१	सवारी साधनको आंकलन ● आवश्यक संख्या, सवारीको प्रकार र रहेको स्थान	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जेष्ठ २२ सम्म, आषाढ २० सम्म
२	इन्धन र भाडा व्यवस्था	जि.स.स., पालिकाहरु, जि.वि.व्य.स.	आषाढ २० सम्म
३	भण्डारण तथा गोदामघरको व्यवस्था	जि.वि.व्य.स.	आषाढ २० सम्म
४	मानव स्रोतको लागि खानाको तयारी	जि.वि.व्य.स.	आषाढ २० सम्म

च) प्रतिकार्य योजना

आपत्कालीन अवस्थामा यस क्षेत्रले निम्न अनुसार कार्य गर्नेछ :

क्र.सं.	आवश्यक स्रोत सामग्री	कहिले चाहिने	कहाँ/स्थान	तह	समय (कति समयसम्म)	जिम्मेवार निकाय
१	सवारी साधन, उद्धारका लागि १० वटा	तत्काल, घटना हुने वित्तिकै	हेटौंडा	जि.स.स., जि.वि.व्य.स.	४८ घण्टा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
२	वन्दोवस्ती, ५ वटा टुक वा पीकअप	१२ घण्टा भित्र	हेटौंडा	जि.स.स., जि.वि.व्य.स.	१ महिना	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
३	भण्डारण, घर वा गोदाम	१२ घण्टा भित्र	हेटौंडा	जिदैप्रउस	१ महिना	जि.वि.व्य.स.
४	मानवस्रोत, सुरक्षाकर्मी समेत	१२ घण्टा भित्र	हेटौंडा	नेसे, नेप्र, सप्रव रेडक्रस	१ महिना	जि.वि.व्य.स.
५	अभिमुखीकरण (योजना	प्रभावित क्षेत्र	रेडक्रस	१ दिन	जि.वि.व्य.स.,

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना - २०८१, मकवानपुर (पुनरावलोकन तथा परिमार्जन सहित)

	सुरक्षाकर्मी तथा मानवीय सेवाकर्मी)	तयार हुनासाथ				रेडक्रस
६	समन्वय बैठक	विपद् परेको सुन्नासाथ,	जिल्ला सदरमुकाम	जि.वि.व्य.स. समन्वयमा क्षेत्रगत समूह बैठक	२४ घण्टा भित्र, तीन दिनमा, (पहिलो दुइहप्तासम्म) त्यसपछि हप्तामा एक दिन	क्षेत्रगत नेतृत्व संस्था

छ) बजेट अनुमान

यस क्षेत्रको बजेट खाद्य क्षेत्रको बजेटमा मिलान गरिएको छ ।

३.२.७.१ तत्काल मर्मत तथा पूनर्लाभ क्षेत्र

विपद्बाट प्रभावित क्षेत्रको क्षतिग्रस्त स्थानहरूको पहिचान गरी तत्काल मर्मत सम्भार गर्ने र पुनस्थापनाका लागि दीर्घकालीन योजना निर्माण गरी प्रभावित व्यक्ति तथा परिवारलाई सहयोग सामग्री पुऱ्याउनु यस क्षेत्रको उद्देश्य रहेको छ । यस क्षेत्रको नेतृत्व तथा सदस्यको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

क) पुनर्लाभ क्षेत्रको विद्यमान श्रोत तथा क्षमता

क्र.सं	कार्यालय/ संस्था	मानवीय स्रोत	बजेट रु.	सामग्री	कै.
१	जिल्ला समन्वय समिति	दक्ष प्राविधिकहरू		स्थानीय तहमा भएका साधन तथा उपकरण परिचालनमा समन्वय	
२	डिभिजन सडक कार्यालय			चालक सहित बाघभुवरामा एक, दामनमा एक र कार्यालयमा एक डोजर/एक्साभेटर र सिस्नेरीमा जेसिभी एक स्ट्याण्डबाइ राख्ने	
३	हेटौंडा उप महानगरपालिका कार्यालय			नगर र आसपासका क्षेत्रमा विपद् आएको खण्डमा मर्मतका लागि आफ्नो ग्रेडर तथा अन्य उपकरणसहित तयारी अवस्थामा बस्ने	
४	हेटौंडा सिमेण्ट उद्योग लि.			आफ्नो आसपासका क्षेत्रमा मर्मतका लागि डोजर सहीत तयारी भएर बस्ने	
५	शिवम् सिमेण्ट			आफ्नो आसपासका क्षेत्र हेटौंडा राइगाउ सडक खण्ड तथा खानी क्षेत्रका बस्ती सुरक्षित राख्नका लागि र आवतजावत गर्न सडक मर्मतका लागि डोजर सहीत तयारी भएर बस्ने	
६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण			डोजर, लोडर र एक्साभेटर विपद् प्रभावित क्षेत्रमा मर्मत कार्यका लागि तयारी भएर बस्ने	

७	धरान चतरा सडक आयोजना		डोजर, लोडर र एक्साभेटर विपद् प्रभावित क्षेत्रमा मर्मत कार्यका लागि तयारी भएर बस्ने
---	-------------------------	--	---

ख) क्षेत्रगत समितिको संरचना

क्र.सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
	सरकारी निकाय		
१	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	घनश्याम श्रेष्ठ	०५७-५२०३४४/९८५५०९५२७५
२	सडक डिभिजन	राजेश यादव	०५७५२०३९९/९८५५०६९२७२
३	हेभी इक्विपमेण्ट	महेश ईशर	९८५५०७७७९४
४	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास भिडिजन	राजेश कुमार पौडेल	९८५५०३९८८४
५	डिभिजन वन कार्यालय, मकवानपुर/राप्ती, मनहरी	शिव सापकोटा/विष्णु प्रसाद आचार्य	९८५५०६७९९३/९८५५०९९६७८
६	कृषि ज्ञान केन्द्र, भरतपुर, चितवन		०५६-५२०९९५/९८५५०५९५७०
७	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	बज्र किशोर ठाकुर	९८५५०७०७२८/०५७-५२४३७९
८	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्र.उ. सिताराम रिजाल	०५७-५२००९९, ९००/९८५५०४५५५५
९	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सहायक प्र.जि.अ. लोकमान श्रेष्ठ	०५७-५२०४९५, ५२००९२, ९८५५०३०४९५
१०	नेपाली सेना	प्र.से. निरन्जन धामी	९८५९९४९०६३
११	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल	स.प्र.उ. ज्ञान प्रसाद भुर्तेल	९९९४/९८५९२७२३९५
१२	राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	उ.अ.नि.प्रज्वल खड्का	९८५५०६७४९७
१३	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०९९२२२
१४	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	नरेन्द्रवीर श्रेष्ठ	९८६५४०९९५२
१५	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन नं. १	सन्तोष श्रेष्ठ	०५७-५२०७२६/९८५५०७२७२६
	स्थानीय तह		
१६	जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुर	जिल्ला समन्वय अधिकारी	९८५५०९९२२२
१९	हेटौंडा उपमहानगरपालिका	मिना कुमारी लामा	९८५५०३८५४३
२०	थाहा नगरपालिका	विष्णु बहादुर विष्ट	९८५५०८९३४५
२१	वागमती गाँउपालिका	सर्केस घलान	९८५५०७२०७२
२२	बकैया गाँउपालिका	धर्मराज लामिछाने	९८४५०५७३२७
२३	मकवानपुरगढी गाँउपालिका	दोर्जे लामा स्याङतान	९८४५४६९०८०
२४	भीमफेदी गाँउपालिका	हिदम लामा	९८५५०६८२८६
२५	इन्द्रसरोवर गाँउपालिका	देवकृष्ण पुडासैनी	९८४९४९२३६३

क्र.सं	क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	ई-मेल ठेगाना र टेलिफोन नम्बर
२७	कैलास गाँउपालिका	लोक बहादुर मुक्तान	९८५५०७७२६६
२८	राक्सीराड गाँउपालिका	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५
२९	मनहरी गाँउपालिका	रन्जन कालाखेती	९८५५०६७४९४
	सामाजिक संघ संस्थाहरु		
३०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुर	खेमराज सापकोटा	९८५५०६८२५८
३१	निर्माण व्यवसायी संघ	बालगोपाल कँडेल	९८५५०६७६९३
३२	पुरानो नारायणी यातायात प्राली	सरोज खनाल	९८५५०६७४७२
३३	प्लान इन्टरनेशनल मकवानपुर	दिपेन्द्र सिंह सामन्त	९८४८७७५०९८
३४	गै.स.स. मकवानपुर	रमिला सापकोटा	९८४५०२९८५७

ग) पूर्वतयारी, प्रतिकार्य योजना र बजेट

लागि दीर्घकालीन योजना निर्माण गरी प्रभावित व्यक्ति तथा परिवारलाई सहयोग सामग्री पुऱ्याउनु यस क्षेत्रको उद्देश्य रहेको छ । यस क्षेत्रको क्षेत्रगत प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना तथा बजेट निम्नानुसार रहेको छ ।

विपद् पछिको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरीने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार तह	पूर्वतयारीका लागि अनुमानित लागत
पहिलो दिन	समन्वय बैठक	क्षेत्रगत समिति विच समन्वय संयन्त्र स्थापना		क्षेत्र प्रमुख, जि.वि.व्य.स.	१००००
	हेभी इक्विपमेण्टहरूको व्यवस्थापन	मर्मत गरी तयारी अवस्थामा राख्ने		क्षेत्र प्रमुख, हेभी इक्विपमेण्ट	४०००००
दोस्रो दिन	अभिमुखीकरण (सुरक्षाकर्मी तथा सबै मानवीय सेवाकर्मी)	विपद्तथा सुरक्षा सम्बन्धी सचेतना		क्षेत्र प्रमुख, सुरक्षा तह	५०००
	उद्धार सामग्री तथा उद्धारका लागि सवारी साधनको व्यवस्था	५ वटा ट्रक, वा पिकअप		क्षेत्र प्रमुख, जि.वि.व्य.स.	१०००००
	तत्काल मर्मत तथा सुधारका लागि मानवीय स्रोत परिचालन	दक्ष जनशक्ति पहिचान गरी अभिलेख राख्ने		क्षेत्र प्रमुख, जि.वि.व्य.स.	२५०००
	दक्ष मानवशक्ति पहिचान तथा परिचालन	सुरक्षाकर्मी र स्वयंसेवक लाई विपद् तालिम		क्षेत्र प्रमुख, सुरक्षा तह, रेडक्रस, प्लान	५०००
पहि	इन्धन र भाडा व्यवस्था	दैनिक १००० लि. तेल र भाडा व्यवस्था गर्ने		क्षेत्र प्रमुख, जि.वि.व्य.स.	१०००००

विपद् पछिको अवधि	विपद्को अवस्थामा गरीने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिमा आधारित)	आपतकालिन अवस्था सम्बोधन गर्न गरीने पूर्वतयारी कार्य	पूर्वतयारी कार्य संबोधन गर्न खाडलको पहिचान	मुख्य जिम्मेवार तह	पूर्वतयारीका लागि अनुमानित लागत
	मानव स्रोतको लागि खानाको तयारी	दैनिक परिचालन हुने १० दिनका लागि १५० जनालाई दैनिक रु ५००		क्षेत्र प्रमुख, जि.वि.व्य.स.	७५००००
	आवश्यकतानुसार थप इन्विपमेण्ट र सामग्री व्यवस्थापन	आवश्यकता अनुसार थप सामग्रीको व्यवस्था गर्न सरकारी तथा अन्य दातृ तहमा पहल		क्षेत्र प्रमुख, जि.वि.व्य.स.	२०००००
	दीर्घकालीन निर्माणका लागि योजना	क्षेत्रगत बैठक		क्षेत्र प्रमुख, जि.वि.व्य.स.	२५०००
जम्मा					१६२००००

खण्ड : चार

कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति

मकवानपुर जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट आयोजित कार्यशालाबाट जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको प्रमुखको हैसियतले प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई जिम्मेवार तह समेत तोक्न सक्ने गरी यो योजनाको कार्यान्वयन र पुनरावलोकन तालिका तय गरिएको छ । योजनाको पुनरावलोकनका लागि दुईवटा कार्यान्वयन पुनरावलोकन योजना तयार गरिएको छ ।

क) एउटा सामान्य कार्यान्वयन योजना

ख) विषयगत क्षेत्रको छुट्टाछुट्टै कार्यान्वयन योजना

४.१ विपद् पूर्वतयारी योजनाको क्रियाशीलता

विपद् पूर्वतयारी योजनाको दुईवटा चरण हुन्छ

(क) विपद् हुनु अगावै गरिने पूर्वतयारी कार्य

(ख) विपद्को समयमा गरीने आपतकालिन प्रतिकार्य ।

सवै मानवीय सहायतामा संलग्न तहले नियमित रूपमा पूर्वतयारीको कार्य गर्नुपर्दछ । मुख्य रूपमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र विषयगत अगुवाहरू जिल्ला तथा न.पा., गा.पा.हरूमा योजनाबद्ध प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको कार्यान्वयन भएको छ भन्ने कुरामा विश्वस्त हुन र अनुगमन गर्नका लागि जिम्मेवार हुन्छन् ।

विपद्को समयमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको प्रमुखको हैसियतले प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मानवीय उद्धारको कार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पूर्णतः कार्यान्वयन गराउनका लागि मुख्य भूमिका निर्वाह गर्नुपर्दछ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विपद्को समयमा जिल्लास्थित सवै विकास तथा मानवीय सहायतामा संलग्न तहहरूलाई उनीहरूको नियमित कार्यलाई मानवीय सहायताको कार्यतर्फ लगाउन निर्देशन दिनसक्दछ ।

४.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन

मकवानपुर जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा तयार भएको यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा उल्लेखित प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सरकारी निकाय, स्थानीयतह, दातृ निकाय, तथा अन्य गै.स.स.हरूले प्रतिबद्धता साथ तयार गरिएको विपद् पूर्वतयारी योजनामा उल्लेख गरिएको छ । यसका निमित्त सवै तहहरूले पूर्वनिर्धारित पूर्वतयारी प्राथमिकता प्राप्त कार्य सम्पादनका लागि जिम्मेवार व्यक्ति तोकेर बजेट व्यवस्था गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिएको छ ।

४.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समीक्षा तथा अद्यावधि

जिल्लाको बदलिँदो परिस्थिति, उपलब्ध स्रोत तथा साधन, मानव संसाधनको समेत विश्लेषण गरी यस योजनालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्रत्येक वर्ष जेठको दोस्रो साताभित्र पुनरावलोकन गरिनेछ । पुनरावलोकन प्रक्रियामा केन्द्रीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राप्त निर्देशन तथा सुझावलाई समेत आधार बनाइनेछ । यो योजना २०६७ असारमा तयार गरिएको थियो भने २०६८ असारमा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय विपद् व्यवस्थापन शाखाबाट तयार भइ आएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ को अवधारणागत ढाँचा अनुसार भूकम्प तथा चट्याङ्गको विपद्लाई

समेत समेटेर विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०६८ तयार गरी नियमित रूपमा प्रत्येक वर्ष अद्यावधिक गर्ने कार्य गरिदै आएको छ । यस योजनालाई समयसापेक्ष बनाउन र योजनामा उल्लेख भए अनुसार अद्यावधिक गरी **विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१** तयार गरिएको छ ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको अन्त्य एउटा योजना तयार गर्दैमा हुदैन । यो प्रकृत्यामा कम्तिमा वर्षमा एकपटक पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक गर्नुपर्दछ । तसर्थ यो योजना पुनरावलोकन कार्यका लागि समग्र जिम्मेवारी राष्ट्रिय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशनमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुरको रहने छ भने क्षेत्रगत योजनाको पुनरावलोकन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुरको नेतृत्व क्षेत्रगत समितिहरूले आफ्नो भेला वा बैठकको आयोजना गरी गर्नेछन् ।

४.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन अनुगमन

यस योजना अनुरूप विषयगत क्षेत्र र जिम्मेवार तहबाट पूर्वतयारी भएको, विपद्का समयमा निर्धारित कार्ययोजना अनुरूप काम हुन सकेको वा नसकेको विषयमा नियमित रूपमा अनुगमन गर्न आवश्यक रहेको हुँदा देहाय बमोजिमको एक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको गठन गरिएको छ । समितिले आवश्यक ठानेको समयमा बैठक बस्ने र पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका कार्यक्रमको अनुगमन गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रतिवेदन प्रस्तुत गरी कमी कमजोरी सुधार गर्न आवश्यक सिफारिस गर्नेछ । समितिले आफ्नो कार्यादेश आफैँ तय गरी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना तयार गर्न सक्नेछ ।

१. प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकारी, संयोजक
२. प्रतिनिधि, नेपाल पत्रकार महासङ्घ, सदस्य
३. प्रतिनिधि, गैरसरकारी संस्था महासङ्घ, सदस्य
४. प्रतिनिधि, उद्योग वाणिज्य महासङ्घ, जिल्ला शाखा, सदस्य
५. प्रतिनिधि, जिल्ला शिक्षा कार्यालय, सदस्य
६. प्रतिनिधि, नेपाल प्रहरी, सदस्य
७. प्रतिनिधि, नेपाली सेना, सदस्य
८. प्रतिनिधि, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल सदस्य
९. प्रतिनिधि, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सदस्य
१०. प्रतिनिधि, जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था, सदस्य
११. जिल्ला समन्वय समितिका कार्यकारी अधिकृत, सदस्य सचिव

खण्ड : पाँच

प्रतिवेदन तथा अभिलेखीकरण

५.१ प्रतिवेदन

जिल्लामा आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (DEOC) को स्थापना र संचालन भइरहेको र यसलाई समय सापेक्ष अर्भक प्रभावकारी बनाउने योजना जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको रहेको छ । उक्त केन्द्र सुविधा पश्चात सम्पूर्ण सूचना प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वयमा सोही केन्द्रको रहने छ । तथापि जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र व्यवस्थित नहुन्जेलसम्मका लागि विपद् तथा आपतकालिन सूचना प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले अन्य साभेदारसंग समेत छलफल गरी निश्चित तह वा व्यक्तिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्ने प्रावधान छ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको प्रत्यक्ष निर्देशनमा रहेर तोकिएको व्यक्तिले खोज तथा उद्धार क्षेत्र संग सम्बन्धीत सूचना संकलन, विश्लेषण, सम्प्रेषण गर्नका लागि जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्र र नेपाल रेडक्रस सोसाईटीको सूचना केन्द्रसंग समन्वय गरी आपतकालिन समयको घटना प्रतिवेदन (Situation Report) निर्दिष्ट ढांचामा दैनिक वा साप्ताहिक प्रतिवेदन तयार गर्ने र त्यसलाई स्थानीय तथा केन्द्रीय तहमा प्रवाह गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

५.२ संचार

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति वा तोकिएको व्यक्तिले तयार पारेको घटना विवरण प्रतिवेदनलाई आवश्यकता अनुसार सरकारी निकायहरू, स्थानीय तहहरू, मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरू, दातृ निकायहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स.हरू बीच प्रवाह गर्ने व्यवस्था अधिकार प्रत्यायोजन गरेको व्यक्ति वा तहले गर्नेछ ।

५.३ अभिलेखीकरण

यस जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको दस्तावेज तर्जुमाको शुरुवात जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मकवानपुरले जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) को रूपमा प्लान इन्टरनेशनल नेपाल मकवानपुर तथा अन्य सहयोगी संस्थाहरूको सहयोगमा २०६७ सालमा गरेको हो । प्रत्येक वर्ष अध्यावधिक गरिने यस योजनालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिद्वारा गठित प्राविधिक समितिको सहयोगमा तयार गरिएको छ । योजनालाई सकेसम्म चुस्त दुरुस्त बनाउनका लागि आपतकालिन समयमा प्रयोग गर्न सकिने छोटो तथा सरल बनाउने प्रयास गरिएको छ । मकवानपुर जिल्लामा आइरहने प्रकोप मध्ये विगत वर्षमा तयार गरिएको बाढीको आकस्मिक योजनालाई पुनरावलोकन गरी पहिरो त्यसमा नै थप गरिएको छ भने भूकम्प तथा चट्याङ्गको विपद्का सन्दर्भमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना सकेसम्म छोटो चुस्त दुरुस्त हुने गरी विषयगत क्षेत्रको अगुवाले विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना बनाइएको छ ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अन्तिम रूप तयार भइ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले अनुमोदन गरिसकेपछि योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा संलग्न सबै तहलाई १/१ प्रति योजना उपलब्ध गराइने छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना जीवित अभिलेख (Live Document) भएकाले यसलाई हरेक वर्ष पुनरावलोकन गरी अद्यावधिक गरीने छ । वार्षिक वा आवश्यकता अनुसार अर्धवार्षिक रूपमा पुनरावलोकन गरिने भएकाले यसको मुद्रण नगरी कम मूल्यमा अभिलेख तयार गर्न जिल्ला अगुवा सहयोगी तहले आवश्यकता अनुसार वितरण गरी विद्युतीय प्रतिलाई सुरक्षित राखिने छ ।

५.४ अनुमोदन प्रक्रिया

यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८१, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य मानवीय सहायतामा संलग्न तहहरूबाट स्वामित्व ग्रहण गरीएको आधिकारिक दस्तावेज हो । प्रायः जसो साभेदार संस्थाको स्थानीयस्तरमा विकास तथा मानवीय सहायता दुवै क्षेत्रमा काम गर्ने अधिकार हुन्छ । तसर्थ जिल्लास्तरमा विकास तथा मानवीय सहायता सम्बन्धी कार्यलाई अलग गरेर हेरिनुहुँदैन । यसका लागि यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकबाट पारित गराई विपद् व्यवस्थापनलाई जिल्लाको विकास प्रकृत्यामा मूलप्रवाहीकरण गर्ने र सबै तहलाई विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धमा बजेट व्यवस्थापन व्यवस्थापन गर्न प्रोत्साहित गरिने छ ।

परिशिष्ट-क

विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनको लागि स्थानीय तहभित्र रहेका खुला क्षेत्र

क्र.सं.	स्थानीय तह	जम्मा खुला क्षेत्रको संख्या	खुला क्षेत्र	कैफियत
१.	हेटौडा उपमहानगरपालिका	१५	<p>वडा नं. १- नकौली डाँड</p> <p>वडा नं. ३- राप्ति नदी उकास</p> <p>वडा नं. ४- लोकतान्त्रिक चौर</p> <p>वडा नं. ५- रुदेश्वर मन्दिर नजिक</p> <p>वडा नं. ६- हातिलेट रामनगर पधेरो</p> <p>वडा नं. ७- बतासे डाँडा</p> <p>वडा नं. ८- फारलाइन</p> <p>वडा नं. १४- मयुरधाप, बनेलधाप, कालापानी, नयाबस्ती</p> <p>वडा नं. १६- हटियाचौक, चिसापानी, शक्तेश्वर</p> <p>वडा नं. १७- नेपाल चौर, डिपचौर, गा.वि.स. चौर</p> <p>वडा नं. १८- दोभान चौर, एकलेखेत, गोरक्षेश्वर, रामधुनी, आरामपुर</p> <p>वडा नं. १९- हतिगौडा, चैनौटा, थली, च्यानडाँडा</p>	
२.	थाहा नगरपालिका	४५	<p>वडा नं. १- पुरानो सुनौला विद्यालय क्षेत्र</p> <p>वडा नं. १- श्री झम्केश्वरी विद्यालय प्राङ्गण</p> <p>वडा नं. १- सुनौलो मा.वि. प्राङ्गण</p> <p>वडा नं. २- पाण्डुकेश्वर मन्दिर परिसर</p> <p>वडा नं. २- फुलवती चौर</p> <p>वडा नं. २- गौरीगाउँ चौर</p> <p>वडा नं. २- कोला चौर</p> <p>वडा नं. २- काफलचौर</p> <p>वडा नं. २ र ३- इन्द्रायणी चौर</p> <p>वडा नं. ३- मैना चौर</p> <p>वडा नं. ३- कुटकुटेश्वर चौर</p> <p>वडा नं. ३- मर्किन डाँडा</p> <p>वडा नं. ४- घलेडाँडा चौतारा</p> <p>वडा नं. ४- मडिडाँडा चौतारा</p>	

क्र.सं.	स्थानीय तह	जम्मा खुला क्षेत्रको संख्या	खुला क्षेत्र	कैफियत
			वडा नं. ४- भईडाँडा चौर वडा नं. ४- क्याम्पा डाँडा वडा नं. ५- बसन्त प्रा.वि. वडा नं. ६- बाराही चौर वडा नं. ६- भत्यार चौर वडा नं. ६- पाल्चोक क्षेत्र वडा नं. ६- फर्सिखेल क्षेत्र वडा नं. ६- बुढिचौर वडा नं. ७- शहिद पार्क डाँडाबास वडा नं. ७- उन्युउ चौर वडा नं. ७- तल्लो उन्युउ चौर वडा नं. ७- गौरिगाउँ चौर वडा नं. ७- महादेव खर्क चौर वडा नं. ७- पोखरीडाँडा चौर वडा नं. ७- गलछी चौर वडा नं. ८- भकुण्डे चौर वडा नं. ८- दामगाडे चौर वडा नं. ९- स्वच्छन्द भैरव चौर वडा नं. ९- खर्क चौर वडा नं. ९ र १०- भेडा फर्म वडा नं. १०- चम्पाकेश्वर मन्दिर परिसर वडा नं. १०- चम्पाकेश्वर विद्यालय परिसर वडा नं. १०- नाटेश्वर मा.वि. परिसर वडा नं. ११- नौखण्डे चौर वडा नं. ११- डुम्बारे चौर वडा नं. ११- ताराखोला खेलमैदान वडा नं. ११- पोखरीचौर वडा नं. १२- मुलाबारी चौर वडा नं. १२- नागदह वडा नं. १२- लिति वडा नं. १२- बसन्त खेलमैदान	
३.	कैलाश गाउँपालिका	७	वडा नं. २- बैकुण्ठ चौर वडा नं. ३- कालिकाटार चौर	

क्र.सं.	स्थानीय तह	जम्मा खुला क्षेत्रको संख्या	खुला क्षेत्र	कैफियत
			वडा नं. ७- फास्टार चौर वडा नं. ७- कोथलीटार चौर वडा नं. ८- मादलसिं चौर वडा नं. ९- नामटार चौर वडा नं. ९- भाल्टार	
४.	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	३१	वडा नं. १- नयाँगाउँ भिउटावर एरिया (४ रोपनी) वडा नं. १- मार्खु चित्लाङ्ग खोला नजिक (१० रोपनी) वडा नं. १- शेरा फुटबल ग्राउण्ड (३ रोपनी) वडा नं. १- सर्भाङ्ग सत्यश्वरी आधारभूत वि. (३ रोपनी) वडा नं. १- दमाढुङ्गा एरिया (४ रोपनी) वडा नं. १- टौमाठ रुपादेवी स्कुल (५ रोपनी) वडा नं. ३- वन देवी स्कुल चौर (७ रोपनी) वडा नं. ३- ज्यामिरे, माथिल्लो ज्यामिरे (४ रोपनी) वडा नं. ३- नारायनथान, वत्सलादेवी मा.वि. (३० रोपनी) वडा नं. ३- घटेचौर, लंकाधामी, दम्की (१० रोपनी) वडा नं. ३- नवज्योती स्कुल, कुन्टार (७ रोपनी) वडा नं. ३- आजादेश्वर स्कुल (४ रोपनी) वडा नं. ३- भैरव स्कुल (४ रोपनी) वडा नं. ३- गुम्बा डाँडा, रामचन्द्र भङ्गाङ्ग, जाती पोखरी स्कुल (४ रोपनी) वडा नं. ३- वल्छीभङ्गाङ्ग, देवीथान (१५ रोपनी) वडा नं. ४- काशीचौर (५ रोपनी) वडा नं. ४- गोठचौर कफलेनी (१० रोपनी) वडा नं. ४- सलेमले (२० रोपनी) वडा नं. ४- गोल्येवा चे (शक्तिडाँडा) (४ रोपनी) वडा नं. ४- गोठचौर पुरण्ड (५ रोपनी) वडा नं. ४- सिमलडाँडा (३ रोपनी)	

क्र.सं.	स्थानीय तह	जम्मा खुला क्षेत्रको संख्या	खुला क्षेत्र	कैफियत
			<p>वडा नं. ४-डाँडीखेल (३ रोपनी)</p> <p>वडा नं. ४- काफलडाँडा चौर राकसखोला (३ रोपनी)</p> <p>वडा नं. ४-सिमचौर (१५ रोपनी)</p> <p>वडा नं. ४-ठूलोचौर राकसखोला (३ रोपनी)</p> <p>वडा नं. ४- राकसखोला कनिकाचौर (३ रोपनी)</p> <p>वडा नं. ५- ठूलोचौर (१० रोपनी)</p> <p>वडा नं. ५- पप्ली भङ्ग्याड (८ रोपनी)</p> <p>वडा नं. ५- बिरूवा डाँडा (७ रोपनी)</p>	
५.	भीमफेदी गाउँपालिका	१७	<p>वडा नं .१- सामरीपुलभन्दा पूर्वतर्फ रहेको खुला चौर</p> <p>वडा नं.२- भैसे खेलमैदान</p> <p>वडा नं .३- झल्कनेचौर</p> <p>वडा नं.४- चिउरीबगैँचा खेलमैदान, बाराही पार्क</p> <p>वडा नं .५- महालक्ष्मी मासुपिड प्राङ्गण .वि.</p> <p>वडा नं .६- सिमलटार चौर, कारागार कार्यालय, भीमफेदी मूलगेठ अगाडिको खुला क्षेत्र, धोर्सिडपाङ्ग्रेटारमा रहेको रोपवेको खाली जग्गा/</p> <p>वडा नं .७- सिद्धपोखरी चौर, पाण्डवपोखरी चौर, ७ नंप्राङ्गण .वि.वडा कार्यालय तथा श्री मा .</p> <p>वडा नं.८- किटिनीचौर, ईपा स्वास्थ्य चौकी प्राङ्गण, नटरम्मेश्वर प्रामहादेवटार .वि.</p> <p>आसपासको खुला क्षेत्र</p> <p>वडा नं .९- सडक विभागको क्याम्प प्राङ्गण लामिडाँडा</p>	
६.	मनहरी गाउँपालिका	८	<p>वडा नं -२ .सीतम माको प्राङ्गण आसपास .वि.</p> <p>वडा नं .३- सिद्धकाली, फुटबल चौर</p> <p>वडा नं .३ -लामिटार रजैया पुलपारी फुटबल चौर</p> <p>वडा नं.४- गोलघर, फुटबल चौर</p> <p>वडा नं .६ -प्रतापपुर लच्का नजिकै तरकारी संकल हाताभिन्न</p> <p>वडा नं .७- रमौली मदन भण्डारी फुटबल चौर</p>	

क्र.सं.	स्थानीय तह	जम्मा खुला क्षेत्रको संख्या	खुला क्षेत्र	कैफियत
			वडा नं. ८ सिमपानी महेन्द्र किरण मा.वि., फुटबल चौर वडा नं .९ -ऋषेश्वर प्राज्यामिरे सिरान .लि. फुटबल चौर	
७.	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	२५	वडा नं .१- दुङ्गु दोभान, कोल गैरी, दुङ्गु दोभान वडा नं .२- कुँडुले, बरेटार, भाट्टीबेसी वडा नं .३- भर्याङ्गकाली चौर, लावती, फोक्सिनटार वडा नं .४- विकुटार, जयसिन्तान खेलमैदान, देवीटार वडा नं .५- बोटबारी, चैनपुर, ठाडेचुरी वडा नं .६- खरकण्डेटार, सिमलघाट, सिलिङ्गे, सिलाधुनी वडा नं .८- देवीटार, दूईचोक डाँडा, पाङ्गबुङ्ग वडा नं.९- ठाँटी, मकुनी बगर खेलमैदान, डन्टार	
८.	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	४	वडा नं .२- कुर्ले चौर वडा नं .३- पशुमैत्री पार्क क्षेत्र वडा नं .५- धादिङ चौर वडा नं .६- डुम्रेकुना चौर	
९.	अन्य		सम्पूर्ण सुरक्षा निकायका खेलमैदानहरु	

परिशिष्ट-ख

हेलिप्याडको विवरण (खुला चौर तथा मैदानमा रहेका)

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	वडा नं.	टोलवस्तीको नाम/	अवस्थिति (अक्षांस र देशान्तर)
१.	हेटौडा उपमहानगरपालिका	१	प्रदेश प्रहरी कार्यालय, थाना भर्थाड, हेटौडा	-
२.	थाहा नगरपालिका	४	क्याम्प डाँडा र पानारोमा रिसोर्ट दामन	-
३.	मनहरी गाउँपालिका	१	चकरी	-
		३	लामिटार फुटबल चौर	-
		३	सिद्धकाली फुटबल चौर	-
		४	गोलघर फुटबल चौर (मसिने)	-
		६	सुनाचुरी नेपाली सेनाको व्यारेक	२७°३४'४९.०१", ८४°४३'०८.०३",
		७	मदन भण्डारी स्मृति रंगशाला चौर	-
४.	राक्सीराड गाउँपालिका	९ वटै वडामा रहेको	१. गौदान २. कुडुले ३. पलासे ४. पन्जनी ५. बोटबारी ६. सिलिङ्गे ७. दाम्राड ८. देबिटार ९. कान्द्राड प्रहरी चौकी	-
५.	कैलाश गाउँपालिका	८	भार्ता	-
६.	बागमती गाउँपालिका	नभएको	-	-
७.	बकैया गाउँपालिका	४	जुरेली	-
८.	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	२	गढी दरबार	-
९.	इन्द्रसरोवर गाउँपालिका	२	कुलेखानी (नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने)	२७°५९'१९.०७", ८५°१५'४.१७"
		४	काशीचौर, फाखेल	२७°५८'२९.०५", ८५°२१'३९.०१"
१०.	भिमफेदी गाउँपालिका	१ र ५	नेपाली सेनाको सुपारेटार व्यारेक र छबेली	२७°२७'३०.००", ८५°०२'३०.००"

परिशिष्ट-ग

मकवानपुर जिल्लामा पालिकागत विपद् जोखिम तथा संकटासन्नताको अवस्था विश्लेषण गर्न सम्पर्क स्रोत व्यक्तिहरु:

सि.नं.	ठेगाना	पद	नामथर	सम्पर्क नं.
१.	हेटौडा उ.पा.न.म.	अधिकृत सातौ (विपद् फोकल पर्सन)	चन्दा खड्का	९८५१०८७९४२
२.	थाहा न.पा.	पालिका प्रमुख	विष्णु बहादुर विष्ट	९८४५२३७७२८
३.	मनहरी गा.पा.	सहायकपांचौ विपद् फोकल पर्सन)	सिर्जना बर्तौला	९८६१९५१६१९
४.	भिमफेदी गा.पा.	पाचौ तह फोकल पर्सन	सुदिप कंडेल	९८४५५३५९०९
५.	ईन्द्रसरोबर गा.पा.	ईन्जिनियर (फोकल पर्सन)	राजन खतिवडा	९८४५६१८४३१
६.	बकैया गा.पा.	ईन्जिनियर (फोकल पर्सन)	प्रमोद कुमार रिजाल	९८४११४०७७२
७.	कैलास गा.पा.	पालिका प्रमुख	लोक बहादुर मोक्तान	९८५५०६६४०७
८.	बागमती गा.पा.	शाखा अधिकृत छैटौ (फोकल पर्सन)	दिनेश कुमार गुप्ता	९८५५०५८०८५
९.	राक्सिराङ्ग गा.पा.	शाखा अधिकृत सातौ (फोकल पर्सन)	गोविन्द अधिकारी	९८५५०७६६४१
१०.	मकवानपुरगढी गा.पा.	अधिकृत छैटौ (फोकल पर्सन)	सुर्य बहादुर गुरुङ्ग	९८४५०२७३२३

परिशिष्ट-घ

मकवानपुर जिल्लामा भएका एम्बुलेन्सहरूको विवरण

सि.न	एम्बुलेन्स नम्बर	सञ्चालन गर्ने संघ संस्था	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	सञ्चालन गर्ने निकायको प्रमुखको नाम	सञ्चालन गर्ने निकायको प्रमुखको मो.नम्बर	चालकको नाम	सम्पर्क नम्बर	कोभिड १९ को संक्रमण रोक्न पार्टिसन गरेको / नगरेको
१.	प्रदेश नं.३ ०१-००२ झ ५४८१	हेटौडा अस्पताल	हेटौडा -१	०५७-५२०३०५	डा. राम चन्द्र सापकोटा	९८५११७८०६९	कृष्ण आले मगर	९८४६९५१८७६	गरेको GPS जडान
२.	बा.प्रदेश-३ ००१ झ-०१५३	हेटौडा अस्पताल					बिनोद श्रेष्ठ	९८५५०३११७७	
३.	बा.प्रदेश ३ ००१ च - १९९७	ने.रे.सो , मकवानपुर	हेटौडा -१	०५७-५२०७११	लक्ष्मण भट्टराई	९८४५०२८७११	जर्नादिन नेपाल	९८५५०२८९५२	गरेको GPS जडान
४.	ना.३.च.४५७४	ने.रे.सो , मकवानपुर					चन्द्रमान मर्हजन	९८४५१४८५११	गरेको GPS जडान
५.	ना.३.च ८२८९	मकवानपुर सहकारी अस्पताल	हेटौडा-१	०५७-५२६५८७	संग्राम श्रेष्ठ	९८५५०६७६६२	रमेश लामा	९८४५६१९१९४	गरेको GPS जडान
६.	ना.१.झ ९३९	पदमपोखरी स्वा.चौ	हेटौडा-१२	-	धानेश्वर शाह	९८४५१०७१७३	सोनाम लामा	९८४५६९२०८५	गरेको GPS जडान
७.	ना .१ झ १५९३	पदमपोखरी स्वा.चौ	हेटौडा-१२	-	धानेश्वर शाह	९८४५१०७१७३	अर्जुन सिंह मोक्तान	९८४५१८६२३१	गरेको GPS जडान
८.	ना.३.च ६३२८	रुरल हेल्थ	हेटौडा - १४	-	श्री माया थिङ्ग	९८०४४३९५२४	राजु लामा	९८४५६७०३१०	गरेको GPS जडान

९.	ग.१.च ७७१३	मोक्तान सामाज	हेटौडा - १४	-	धन बहादुर मोक्तान	९८११८६१२६१	अशोक मोक्तान	९८४५०१८५१५	गरेको GPS जडान
१०.	ना.२.च ७३०९	चुरियामाई वन उपभोक्ता समिति	हेटौडा - १४	-	मिन बहादुर घलान	९८४५३०३६३२	माइला घलान	९८४५५७५०३६	गरेको GPS जडान
११.	ना.१.झ ९७०	बसामाडी स्वा.चौ	हेटौडा - ३	-	पेमा लामा	९८५५०३०५८८			गरेको GPS जडान
१२.	ना.३.च १९२५	नारायणी यातायात व्यवसाय संघ	हेटौडा - ४	०५७-५२०६७०	हिरालाल श्रेष्ठ	९८५५०६७०६३	मंगल बहादुर घलान	९८५५०३२०६३	गरेको GPS जडान
१३.	ना.४.च १४०	युवा बचत तथा ऋण सहकारी सं.लि	हेटौडा-२	-	राजु गौतम	९८५५०६९६७५	बुद्धिलाल बज्यू	९८६३९९३६९	गरेको GPS जडान
१४.	ना.४.च १७७७	नारायणी यातायात कम्पनी प्रा.लि	हेटौडा-११	-	गोर्कण पराजुली	९८५५०६७६१६	हेम बहादुर माझी	९८४४३९३५२२	गरेको GPS जडान
१५.	ना.१.झ १६१२	हर्नामाडी स्वा.चौ	हेटौडा -१८	-	अनिल बनिया	९८५५०६८०९१	दिनेश श्रेष्ठ	९८५५०८८३४५	गरेको GPS जडान
१६.	बागमती प्रदेश ०३ - ००१ च -०७८३	सामुदायिक स्वा. सेवा के मकवापुर तथा सामुदायिक प्रहरी सेवा केन्द्र	हेटौडा - ९	०५७-४१२३९९	राम विष्ट	९८५५०६३३२६	राम खरेल	९७४२५७९८७७	गरेको GPS जडान
१७.	बा.१.ज ११०	हेटौडा सिमेन्ट उद्योग	हेटौडा - ९	-	बिनोद लामिछाने	९८४५०२८४४०	प्रताप सिंह लोप्चन	९८४५०३०४२५	गरेको
१८.	बा.१.झ ७९२५	७ नं फिए.गुल्म	हेटौडा - १	०५७-५२१९८९	-	-			गरेको
१९.		श.प्र.बल १४ न.हे.क्वा , हेटौडा	हेटौडा-८				सन्तोष तामाङ्ग	९८४५८४७४६४	
२०.	ना.३.च ९१३४	स्व पडित खडानन्द नेपाल स्मृति प्रतिष्ठान	हेटौडा-२	९८५५०२८९५२	९८५५०११०४२		हरिकृष्ण श्रेष्ठ	९८५५०८८३४९	गरेको
बागमती गाउँपालिका									

१.	ना १ झ १७६	बेतिनि हेल्थ पोष्ट , फापरबारी	बागमती गा.पा - ६		ध्रुव थापा	१८४५२९६५७५			गरेको
२.	ना १ झ १६९०	राईगाँउ स्वा.चौ	बागमती -१	-	जगत बहादुर भ्लोन	१८६३३४१३६५	आर्यन गुम्बा पहेरी	१८६३९९८५०	गरेको
३.	ना ५ च १९६८	ने.रे.सो , फापरबारी उपसमुह	बागमती गा.पा - ६		केशव तिम्लसिना	१८५५०६९१०३	किरण घलान	१८४१०१९५५०	गरेको
४	बा १ झ ६२३६	पाचपाण्डव आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	बागमती		सरस्वती लामा		सोम बा थोकर	१८९१४२९२०२०	

बकैया गाउँपालिका

१.	ना. ४ च १३८	बुद्ध युवा क्लव , हात्तीसुडे	बकैया - ३		विजय लामा	१८४१९३१९१२	चन्द्र बहादुर भ्लोन	१८६१९२१३१३	गरेको
२.	बा.२.झ ३०९९	छतिवन प्राथमिक स्वा.के	बकैया-४		सुमन गौतम	१८४५२७९३८३	विशाल न्यौपाने	१८१४२९२०२०	गरेको
३.	बा १ झ १५७८	छतिवन प्राथमिक स्वा.के	बकैया-४		राजन मानन्धर				संचालनमा छैन
४	बा ०३ झ १४१	सिखरपुर स्वा चौकी			अमर लामा		बुदराज स्याङ्गतान	१७४५३२४४००	

भिमफेदी गाउँपालिका

१.	ना.२.च ४९६१	ने.रे.सो , भिमफेदी उपशाखा	भिमफेदी-२		सानु थापा	१८५५०७०४२८	सुशिल लामा	१८४५७०४२५२	गरेको
----	-------------	---------------------------	-----------	--	-----------	------------	------------	------------	-------

मकवानपुरगढी गाउँपालिका

१.	ना.१.झ १६०२	मकवानपुरगढी स्वास्थ्य चौकी	शिखरकटेरी		बखान सिं प्राखिन	१८४५२७०४८०	ओम सुन्दर ठाडामगर	१८६५२१०८८८	गरेको
----	-------------	----------------------------	-----------	--	------------------	------------	-------------------	------------	-------

२.	बा.प्रदेश ०१-००३ झ ५८०६	सुकौरा स्वा.चौ	मकवानपुरगढी गढी - ७		नवराज सुवेदी	९८४५०३०७२९	प्रेमा रत्न लामा	९८६१९१४९८८/ ९८४५७७८०६४	
इन्द्रसरोवर गाउँपालिका									
१.	ना.१.झ १५९२	सिस्नेरी स्वा.चौ	इन्द्रसरोवर-३		चिरञ्जिवि पौडेल	९८५११८००९२	नवराज ढकुरी	९८६११२५७३४	
२.	बा.प्र.३ ००१ झ ००९०	इन्द्रसरोवर गा.पा			देव कृष्ण पुडासैनी	९८४१४९२३६३	विजय लामा	९८४८३०६९९०	
३.	बा.प्रदेश ०३- ००१ झ ०१०३	माखूँ स्वास्थ्य चौकी	इन्द्रसरोवर - १		सुब्बा थापा मगर	९८६६८८०८२४	सुरज छुमी	९८४२४६२९८५	
थाहा नगरपालिका									
१.	बा.प्रदेश ०१- ००३ झ ५८१८	ओखर बजार एम्बुलेन्स सेवा	थाहा-१		सुरेन्द्र श्रेष्ठ	९८४३४३७५६२	विश्वराज श्रेष्ठ	९७४६२४०६००	
२.	ना.३ च ५१३४	गतिशिल आग्रा समाज	थाहा-७	-	रामचन्द्र थिङ्ग	९८५५०७०५१८	कृष्ण तामाङ्ग	९८४१५१५२१२/ ९८६३३९९५७७	
३.	ना.१.झ १६७७	बज्रबाराही स्वा.चौ	थाहा-६		शशिधर सुवेदी	९८४५०७२३६८	दिलिप भट्ट	९८४५०७२०४३	
४.	बा.प्रदेश ०१- ००३ च ११०९	प्यासिफ बचत संस्था, बज्रबाराही	थाहा-६		सुबीन भट्ट श्रेष्ठ	९८४१४४८७९६	ईश्वर मर्हजन	९८४४२०३३०६	
५.	ना १.झ १५६५	पालुङ्ग प्रा.स्वा.के	पालुङ्ग - ५		दिलिप सिं लामा	९८४५०७२०६३	शरण कार्की	९८१४२०७४०१	
६.	बा ८ .च २६५	नेवा पुचा , बज्रबाराही	थाहा				शंकर गोपाली	९८६३६५०५०२	शव बाहन वनाईएको
७.	ना.१.झ ९८३	टिष्टुङ्ग स्वा.चौ	नौखण्डे		किसनमान बल	९८५५०६९१३९	सोम बहादुर लामा	९८०४२२६२४६/ ९८४३८७०००४	

कैलाश गाउँपालिका									
१.	ना.१ झ १६९७	कटुन्जे स्वा.चौ	कैलाश-३		देवलाल बल	९८५५०८८३०३	अजय रिजाल	९८४२६१६०२३	गरेको
२.	ना.४.च ३८५	प्रेम सेवा समाज	कैलाश-१०	-	सिताराम स्याङ्गतान	९८४४०६१३११	इन्द्रबहादुर थोकर	९८६५४०७०९२	गरेको
३.			कैलाश-१, डाडाखर्क		प्रेमा योञ्जन	९८५५०८८३०१	विशाल लामा	९८४०३३५२७४	
राक्सिराङ्ग गाउँपालिका									
१.	प्रदेश ३ ०१- ००२ झ ५०१४	राक्सिराङ्ग स्वा.चौ			यम प्रसाद गौतम	९८५५०७२५३०	केदार गिरी	९८६४७७६६०१/ ९८४४९५५८७४	
मनहरी गाउँपालिका									
१.	बा.प्रदेश.०३-००१ च १२५६						राजकुमार तिम्लसिना	९८४५०११४००	GPS जडान
२.	ना.२.च १७३८	ने.रे.सो मनहरी उपशाखा	मनहरी - ३		मोहन कार्की	९८५५०३०३५४	भिम बहादुर रुम्बा	९८४५१०५८२१	गरेको
३.	बा.१ झ ८४००	मनहरी प्रा.स्वा.के	मनहरी -३				अजय मोक्तान	९८४५५०४०५५	गरेको
४.	ना.४.च ५९५६	मनहरी उद्योग वाणिज्य संघ	मनहरी -७		नारायण सुवेदी	९८५५०६७१९४	वीर बहादुर लामा	९८६३३४११११	गरेको
५.	ना.१ झ १६०४	हाडीखोला स्वा.चौ	मनहरी -३	-	मान बहादुर स्याङ्गतान	९८५५०८८१०३	अरुण पुडासैनी	९८५५०१५५००	गरेको

परिशिष्ट-ड

शव बाहनको विवरण

सि.न	शव बाहनको नम्बर	सञ्चालन गर्ने संघ संस्था	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	सञ्चालन गर्ने निकायको प्रमुखको नाम	सञ्चालन गर्ने निकायको प्रमुखको स .न	चालकको नाम	सम्पर्क नम्बर	कोभिड १९ को संक्रमण रोक्न पार्टिसन गरेको / नगरेको
१.	ना.३.च ४८८	नारायणी यातायात व्यवसायी संघ	हे.उ.म.न.पा ४		हिरालाल श्रेष्ठ	९८५५०६७०६३	मंगल बहादुर घलान	९८५५०३२०६३	
२.		हे.उ.म.न.पा				०५७-५२०६७७	रोशन कोइराला	९८५५०७८८८६	
३	बा ८ .च २६५	नेवा पुचा , बज्रबाराही	थाहा				शंकर गोपाली	९८६३६५०५०२	

परिशिष्ट-च

हेटौडामा रहेका अस्पतालहरूको विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	बेड संख्या	स्वास्थ्यकर्मीको संख्या	सम्पर्क नम्बर
१.	हेटौंडा अस्पताल	२००	४२५ जना	०५७-५२३९७७
२.	हेटौंडा मोडेल अस्पताल	१०	४३ जना	०५७-५२२७५६
३.	मकवानपुर सहकारी अस्पताल	१०	७५ जना	०५७-५२६५८७
४.	सन्चो अस्पताल	२५	५० जना	०५७-५९०१७५, १७६
५.	हेटौंडा सिटी हस्पिटल	१५	१३ जना	०५७-५२०३१५ / ५२३११५
६.	चुरेहिल अस्पताल	२५	६४	०५७-५२४६०३ / ५२४५९३

परिशिष्ट-छ

महामारी तथा आपत्कालीन अवस्थाको लागि बफर स्टक औषधीको विवरण

क्र.सं.	औषधीको नाम	स्पेसिफिकेशन	इकाइ	परिमाण
१	Paracetamol	500 mg	संख्या	३०००
२	Paracetamol	60 ml	संख्या	१००
३	Metronidazole	syrup	संख्या	१००
४	Metronidazole	400 mg	संख्या	१००
५	Pheniramine	inj Pherinamine 22.75	संख्या	१००
६	IV Set		पिस	१००
७	Cetirizine hydrochloride	10 mg	संख्या	१०००
८	Povidone iodine	100 ml	संख्या	३०
९	Diclofenac(Sodium)	100	संख्या	१०००
१०	Diclofenac(Sodium)	syrup	संख्या	२०
११	Diclofenac(Sodium)	ointment	संख्या	१००
१२	Tinidazole	500 mg	संख्या	१५००
१३	Sterile Lancets	ringer lancet	संख्या	१००
१४	Inj. Hydrocotisone	100 mg	भाइल(vial)	३०
१५	Cefixime(Cefiximetrihydrate)	Tab Cefexime	Strip	१५००
१६	Dextrose Solution	5%	संख्या	१००
१७	Cipro Eye/Ear Drop		पिस	२५०
१८	Ciprofloxacin(as hydrochloride)	100nl/200mg	संख्या	१५०
१९	Hyoscine butyl	20 mg	संख्या	३००
२०	Hyoscine butyl	10 mg	संख्या	५००
२१	EASY FIX		पिस	१००
२२	Domperidon		ट्याबलेट	१००

क्र.सं.	औषधीको नाम	स्पेसिफिकेशन	इकाइ	परिमाण
२३	IV Canula	20 "	पिस	५०
२४	IV Canula	22 "	पिस	५०
२५	IV Canula	24 "	पिस	५०
२६	Calamine Lotion		संख्या	५०
२७	Ranitidine(as hydorchloride)		संख्या	१०००
२८	Ranitidine(as hydorchloride)	inj 25mlml	संख्या	१००
२९	Pantoprazole Tab		संख्या	२०००
३०	Ceftraxone 500 mg		ट्याबलेट	१५०
३१	Handiplast		पिस	१०००
३२	NS		बोतल	५०
३३	Gauze	than	संख्या	१०
३४	Creap Bandage	4 inch	रोल	४०
३५	Metronidazole	inj metronidazole 100 ml/500mg	संख्या	५०
३६	Dengue kit combo antigen+antibody	it combo antigen+antibody	संख्या	२००
३७	Domperidon	500mg	ट्याबलेट	५००